



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 9 janar 2026
Nr. ref.: AGJ 2934/26

AKTGJYKIM

në

rastin KO261/24

Parashtrues

**Abelard Tahiri dhe 12 (dymbëdhjetë) deputetë të tjerë
të Kuvendit të Republikës së Kosovës**

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimeve [nr. 08-V-798] dhe [nr. 08-V-844]
të 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit të Republikës së Kosovës**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Nexhmi Rexhepi, kryetar
Safet Hoxha, zëvendëskryetar
Bajram Ljatifi, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare
Enver Peci, gjyqtar dhe
Jeton Bytyqi, gjyqtar

Parashtruesit e kërkesës

- Kërkesa KO261/24 është dorëzuar nga Abelard Tahiri, Xhavit Haliti, Isak Shabani, Blerta Deliu Kodra, Ferat Shala, Mërgim Lushtaku, Rashit Qalaj, Enver Hoxhaj, Floretë Zejnullahu, Ganimete Musliu, Elmi Reçica, Hajdar Beqa dhe Ardian Kastrati, deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kuvendi), të grupit parlamentar të Partisë Demokratike të Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: PDK), të cilët i përfaqëson Faton Fetahu, avokat në Komunën e Prishtinës (në tekstin e mëtejshëm: parashtruesit e kërkesës).

Vendimet e kontestuara

2. Parashtruesit e kërkesës kontestojnë kushtetutshmërinë e: (i) Vendimit [nr. 08-V-798], të 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit, përmes të cilit ishin shmangur afatet procedurale të shqyrtimit të Projektligjit për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (në tekstin e mëtejme: Vendimi për shmangien nga afatet procedurale); dhe (ii) Vendimit [nr. 08-V-844], të 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit, për miratimin e Ligjit nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (në tekstin e mëtejme: Vendimi për miratimin e Ligjit të kontestuar).

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes së kërkesës është vlerësimi i kushtetutshmërisë së: (i) procedurës së ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, gjegjësisht (a) Vendimit të Kuvendit për shmangien nga afatet procedurale dhe (b) Vendimit të Kuvendit për miratimin e Ligjit të kontestuar, për të cilët parashtruesit e kërkesës pretendojnë se nuk janë në përputhje me nenet: 74 [Ushtrimi i Funkcionit], 76 [Rregullorja e Punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), si dhe (ii) përmbajtjes së Ligjit nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (në tekstin e mëtejme: Ligji i kontestuar), të miratuar përmes Vendimit për miratimin e Ligjit të kontestuar, për të cilin parashtruesit e kërkesës pretendojnë se nuk është në përputhje me nenet: 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 21 [Parimet e Përgjithshme], 22 [Zbatimi i drejtpërdrejtë i Marrëveshjeve dhe Instrumenteve Ndërkombëtare], 24 [Barazia para Ligjit], 46 [Mbrotjtja e Pronës], 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore] dhe 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës.
4. Përveç kësaj, parashtruesit e kërkesës kërkojnë nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) pezullimin *ex-lege* të Ligjit të kontestuar duke theksuar që: “[...] mos të dërgohet për dekretim dhe publikim në Gazetën Zyrtare deri në vendimin final të Gjykatës Kushtetuese.”

Baza juridike

5. Kërkesat bazohen në paragrafin 5 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] dhe paragrafin 2 të nenit 116 [Efekti i Vendimeve] të Kushtetutës, në nenet 22 (Procedimi i kërkesës), 27 (Masat e përkohshme), 42 (Saktësimi i kërkesës) dhe 43 (Afatet) të Ligjit nr. 03/L-121 për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Ligji), dhe rregullat 25 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] dhe 72 [Kërkesa në pajtim me paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës dhe neneve 42 dhe 43 të Ligjit] të Rregullores së punës së Gjykatës, Nr. 01/2023 (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

6. Më 13 dhjetor 2024, Gjykata pranoi kërkesën e parashtruesit të kërkesës nga radhët e deputetëve të PDK-së, të cilën e regjistroi me numrin KO261/24.
7. Më 16 dhjetor 2024, Gjykata njoftoi për regjistrimin e kërkesës: (i) Presidenten e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Presidentja); (ii) Kryetarin e Kuvendit, të cilit ju kërkuar që të njoftojë deputetët lidhur me kërkesën; dhe (iii) Zv. Sekretarin e Përgjithshëm të Kuvendit. Këtyre të fundit iu kërkuar që të marrin parasysh kërkesat e paragrafit 2 të nenit 43 të Ligjit, që përcaktojnë: “Në rast kur ligji apo vendimi i miratuar nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës kontestohet sipas nenit 113,

paragrafi 5 i Kushtetutës, ligji apo vendimi i tillë mund t'i dërgohet Presidentit të Republikës së Kosovës për shpallje në pajtim me modalitetet e përcaktuara në vendimin final të Gjykatës Kushtetuese për rastin e kontestuar". Presidentja dhe Kryetari i Kuvendit po ashtu u njoftuan se mund të dorëzojnë komentet e tyre në lidhje me kërkesën e parashtruesve, nëse kanë, deri më 30 dhjetor 2024; ndërsa zëvendës Sekretarit të Përgjithshëm të Kuvendit iu kërkuar që deri më 30 dhjetor 2024, t'i dorëzojë të gjitha dokumentet relevante në lidhje me objektin e kërkesës.

8. Më 26 dhjetor 2024, Kryetarja e Gjykatës përmes Vendimit [Nr. GJR. KO261/24] caktoi gjyqtaren Remzije Istrefi-Peci Gjyqtare raportuese, ndërsa përmes Vendimit [Nr. KSH. KO261/24], Kolegjin shqyrtues të përbërë nga: Nexhmi Rexhepi (kryesues), Enver Peci dhe Jeton Bytyqi (anëtarë).
9. Në të njëjtën datë, Zv. Sekretari i Përgjithshëm i Kuvendit i dorëzoi Gjykatës dokumentacionin në vijim:
 - (i) Projektligjin Nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për verifikimin dhe konfiskimin e pasurisë së pajustificueshme, të proceduar nga Qeveria më 13 shtator 2024 bashkë me dokumentacionin përcjellës;
 - (ii) Raportin [nr. 08/5752/L-322] e 26 shtatorit 2024 të Komisionit funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, për shqyrtim në parim të Projektligjit Nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për verifikimin dhe konfiskimin e pasurisë së pajustificueshme;
 - (iii) Kopjen e Vendimit [nr. 08-V-816] të 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit të Republikës së Kosovës për miratimin në parim të Projektligjit Nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme;
 - (iv) Pjesë nga transkripti i seancës plenare i 5 dhjetorit 2024, shqyrtimi në parim i Projektligjit nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme;
 - (v) Kërkesën [nr.08/6035/L-322] e 5 dhjetorit 2024 për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores së Kuvendit për shqyrtimin e dytë të Projektligjit nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme.
 - (vi) Raportin final [nr. 08/6046/L-322] të 5 dhjetorit 2024 të Komisionit funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, për Projektligjin Nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e pasurisë së Pajustificueshme, i proceduar për shqyrtim dhe votim në seancë plenare, Raportin [nr.08/6037/L-322] e 5 dhjetorit 2024 të Komisionit për Buxhet, Pune dhe Transfere, Raportin [nr.08/6042/L-322] e 5 dhjetorit 2024 të Komisionit për Integritet Evropian, Raportin [nr. 08/6051/L-322] e 5 dhjetorit 2024 të Komisionit për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve dhe Kthim;
 - (vii) Transkriptin e Seancës plenare, të 5 dhjetorit 2024 të shqyrtimit të dytë të Projektligjit nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme;
 - (viii) Kopjen e Vendimit [nr. 08-V-844] të 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit për miratimin e Ligjit nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme.
10. Më 27 dhjetor 2024, Gjykata njoftoi për regjistrimin e kërkesës (v) Kryeministrin e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kryeministri); (vi) Institucionin e Avokatit të Popullit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Avokati i Popullit); dhe (vii) Ministrinë e Drejtësisë të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Ministria e Drejtësisë), të cilëve ju kërkuar që të dorëzojnë komentet e tyre në lidhje me kërkesën e

parashtruesit të kërkesës, nëse kanë, deri më 14 janar 2025. Po ashtu, në të njëjtën ditë Gjykata njoftoi parashtruesit për regjistrimin e kërkesës.

11. Më 30 dhjetor 2024, bazuar në paragrafin 2 të rregullit 8 të Rregullores së punës dhe Vendimit të Gjykatës [KK-SP 812-1/24], të 10 dhjetorit 2024 të Gjykatës, gjyqtari Nexhmi Rexhepi mori detyrën e Kryetarit të Gjykatës, ndërsa bazuar në nënparagrafin 1.1 të paragrafit 1 të nenit 8 (Përfundimi i mandatit) të Ligjit, Kryetarja Gresa Caka-Nimani përfundoi mandatin e Kryetares dhe të gjyqtares së Gjykatës Kushtetuese. Të njëjtën ditë, përkatësisht më 10 dhjetor 2024, përmes Vendimit të Gjykatës [KK-SP 812-2/24] Gjyqtari Safet Hoxha u zgjodh Zëvendëskryetar i Gjykatës, dhe bazuar në paragrafin 2 të rregullit 8 (Zgjedhja e Kryetarit/es dhe e Zëvendëskryetarit/es) të Rregullores së punës dhe Vendimit të lartcekur të Gjykatës u përcaktua që Gjyqtari Safet Hoxha, detyrën e Zëvendëskryetarit e merr më 11 dhjetor 2024.
12. Në të njëjtën ditë, bazuar në nënparagrafin 1.1 të paragrafit 1 të nenit 8 të Ligjit, edhe Gjyqtarja Selvete Gërzhaliu-Krasniqi përfundoi mandatin e gjyqtares së Gjykatës Kushtetuese.
13. Po ashtu, në të njëjtën ditë, Gjykata pranoi një kërkesë nga Grupi Parlamentar i Lëvizjes VETËVENDOSJE! (në tekstin e mëtejshëm: grupi parlamentar i LVV!) përmes së cilës kërkuan shtyrjen e afatit për paraqitjen e përgjigjes lidhur me rastin deri më 10 janar 2025.
14. Më 3 janar 2025, Gjykata njoftoi grupin parlamentar të LVV!-së për miratimin e kërkesës së tyre për shtyrje të afatit për dorëzimin e komenteve deri më 10 janar 2025.
15. Më 10 janar 2025, grupi parlamentar i LVV! dorëzoi në Gjykatë komentet përkitazi me kërkesën për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Ligjit të kontestuar.
16. Më 14 janar 2025, Ministria e Drejtësisë dorëzoi në Gjykatë përgjigjen e saj ndaj kërkesës për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Ligjit të kontestuar.
17. Më 15 janar 2025, Avokati i Popullit jashtë afatit të përcaktuar nga Gjykata, dorëzoi në Gjykatë komentet përkitazi me kërkesën për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Ligjit të kontestuar.
18. Më 15 korrik 2025, Gjykata pasi shqyrtoi Raportin e gjyqtarit raportues dhe vendosi që shqyrtimin e tij ta shtyjë për një seancë të radhës pas plotësimeve shtesë.
19. Më 12 nëntor 2025, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues lidhur me pranueshmërinë e kërkesave dhe njëzëri i rekomandoi Gjykatës që kërkesa të shpallet e pranueshme për shqyrtim në merita. Në të njëjtën ditë, Gjykata vendosi që: (i) të konstatojë, me pesë (5) vota për dhe dy (2) kundër, që Vendimet [nr. 08-V-798] dhe [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit të Republikës së Kosovës, përmes të cilit është miratuar Ligji nr. 08/L-32 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme, nuk janë në përputhshmëri me nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 74 [Ushtimi i funksionit], 76 [Rregullorja e punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës; dhe (ii) të shfuqizojë, me pesë (5) vota për dhe dy (2) kundër, Vendimet [nr. 08-V-798] dhe [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit të Republikës së Kosovës, përmes të cilit është miratuar Ligji nr. 08/L-32 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme.

Përmbledhja e fakteve

20. Siç është cekur më lart, kërkesa KO261/24 ishte parashtruar në Gjykatë më 13 dhjetor 2024, gjegjësisht në të njëjtën ditë kur janë parashtruar në Gjykatë edhe kërkesat në vijim: (i) KO246/24, (ii) KO247/24, (iii) KO248/24, (iv) KO249/24, (v) KO250/24, (vi) KO251/24, (vii) KO252/24, (viii) KO253/24, (ix) KO254/24, (x) KO255/24, (xi) KO256/24, (xii) KO257/24, (xiii) KO258/24, (xiv) KO259/24 dhe (xv) KO260/24. Duke qenë se në 15 (pesëmbëdhjetë) kërkesat e fundit ishte kontestuar procedura e ndjekur për miratimin e ligjeve respektive, Kryetarja e Gjykatës më 19 dhjetor 2024, në pajtim me paragrafin 3 të rregullit 32 [Bashkimi dhe ndarja e kërkesave] të Rregullores së punës, përmes Urdhrit [KO246/24, KO247/24, KO248/24, KO249/24, KO250/24, KO251/24, KO252/24, KO253/24, KO254/24, KO255/24, KO256/24, KO257/24, KO258/24, KO259/24 dhe KO260/24], i bashkoi këto kërkesa. Ndërsa, kërkesa KO261/24 mbeti të trajtohet si kërkesë e vetme pasi që, përveç procedurës së ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, në këtë kërkesë kontestohet edhe vetë përmbajtja e tij.
21. Iniciativës për miratimin e Ligjit të kontestuar i kishte paraprirë Aktgjykimi i 29 korrikut 2024, i Gjykatës në rastin [KO46/23](#), me parashtrues Abelard Tahiri dhe 9 (nëntë) deputetë tjerë të Kuvendit, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Ligjit Nr. 08/L-121 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (në tekstin e mëtejme: Aktgjykimi i Gjykatës në rastin KO46/23), ku u konstatua që nene të caktuara të tij nuk janë në përputhshmëri me Kushtetutën dhe i njëjtë u shpall i pavlefshëm në tërësinë e tij.
22. Më 11 shtator 2024, Qeveria e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Qeveria), në mbledhjen e saj të 220-të, përmes Vendimit [Nr. 01/220], miratoi Projektligjin për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (Projektligji për Byronë Shtetërore).
23. Më 13 shtator 2024, Qeveria procedoi në Kuvend Projektligjin për Byronë Shtetërore me qëllim që i njëjti të shqyrtohet dhe të miratohet në procedurën e përcaktuar.
24. Më 20 shtator 2024, Kryetari i Kuvendit iu shpërndau deputetëve të Kuvendit Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe ngarkoi Komisionin për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit (në tekstin e mëtejme: Komisioni funksional), si komision funksional ta shqyrtojë Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe Kuvendit t'ia paraqes raportin me rekomandime.
25. Më 26 shtator 2024, Komisioni funksional përmes shkresës [nr. prot. 08/5752/K-322] ia paraqiti Kuvendit, Raportin për Projektligjin për Byronë Shtetërore, përmes të cilit rekomandoi miratimin në parim të projektligjit në fjalë.
26. Nga kalendari i aktiviteteve në uebfaqen e Kuvendit rezulton se më 7 tetor 2024, Kryesia e Kuvendit e propozoi Projektligjin për Byronë Shtetërore në rendin e ditës për seancën plenare të radhës. Për pasojë, Projektligji për Byronë Shtetërore ishte përfshirë në rendin e ditës të seancës plenare të planifikuar më 28 tetor 2024, e cila seancë nuk përfundua por u vazhduar në datat në vijim: 31 tetor 2024, 4 nëntor 2024, 25 nëntor 2024 dhe 5 dhjetor 2025.
27. Nga transkripti i seancës plenare të 5 dhjetorit 2024, rezulton se më 5 dhjetor 2024, në ora 10:00, Kuvendi mbajti seancë plenare, ku në pikën 17 të rendit të ditës, e kishte shqyrtimin në parim të Projektligjit për Byronë Shtetërore. Në këtë seancë plenare, Kuvendi, me 60 (gjashtëdhjetë) vota për, asnjë kundër dhe 1 (një) abstenim, përmes

Vendimit [Nr. 08-V-816], në procedurën e **shqyrtimit të parë**, e miratoi në parim Projektligjin për Byronë Shtetërore, me ç'rast ngarkoi Komisionin funksional dhe komisionet e përhershme që të shqyrtojnë Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe t'ia paraqesin Kuvendit raportin me rekomandime [sqarim: Gjykata vëren se Vendimi për miratimin në parim të Ligjit të kontestuar mban numrin 816 (më të vonshëm) në krahasim me Vendimin e Kuvendit për shmangie nga afatet procedurale, i cili mban numrin 798, shih më poshtë, faktet në paragrafin 27].

28. Në të njëjtën ditë dhe seancë plenare, grupi parlamentar i LVV!, në emër të deputetëve nënshkrues të propozimit për miratimin e mocionit procedural për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores së Kuvendit, bazuar në nenet 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës, dhe 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të Rregullores së Kuvendit, i dorëzuar po të njëjtën ditë në formë të shkruar përmes shkresës [nr. prot. 08/6035/L-322], iu drejtua Kryetarit të Kuvendit, me kërkesën që: (i) amendamentet për Projektligjin për Byronë Shtetërore t'i adresohen Komisionit Funksional deri në orën 13:45, të 5 dhjetorit 2024; (ii) Komisioni Funksional ta shqyrtojë Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe raportin me rekomandime t'ia paraqesë komisioneve të përhershme deri në orën 13:50, të 5 dhjetorit 2024; (iii) Komisionet e përhershme, të shqyrtojnë Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe raportet me rekomandime t'ia paraqesin Komisionit Funksional deri në ora 13:55, të 5 dhjetorit 2024; (iv) Komisioni Funksional të paraqes rekomandime për Projektligjin për Byronë Shtetërore për shqyrtim të dytë në seancë plenare deri në ora 13:40, të 5 dhjetorit 2024; (v) Shqyrtimi i dytë i Projektligjit për Byronë Shtetërore të bëhet në seancë plenare të 5 dhjetorit 2024 nga ora 14:10. Ky propozim u paraqit me arsyetimin se shmangia nga afatet procedurale duhet të bëhet *"[...] për shkak të rëndësisë që ka ky projektligj për luftimin e korrupsionit në vend dhe duke ditur që ky projektligj i ka kaluar procedurat e përcaktuara në Rregullore [...]"*.
29. Nga transkripti i seancës plenare të 5 dhjetorit 2024, rezulton gjithashtu se në të njëjtën ditë, Kuvendi, bazuar në nenet 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës dhe 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të Rregullores së Kuvendit, me 61 (gjashtëdhjetë e një) vota për, asnjë kundër dhe asnjë abstenim, përmes Vendimit [Nr. 08-V-798], gjegjësisht, Vendimit për shmangien nga afatet procedurale, miratoi mocionin procedural të grupit parlamentar LVV! për shmangie nga afatet procedurale, ku përcaktoi si në vijim:

"[...]"

1.1. Amendamentet në Projektligjin nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë se Pajustificueshme, mund t'i adresohen Komisionit funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, deri me 05.12.2024 ora 13:45.

1.2. Komisioni funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, deri me 05.12.2024, ora 13:50 duhet ta shqyrton projektligjin dhe raportin me rekomandime t'ia paraqet komisioneve të përhershme.

1.3. Komisionet e përhershme, deri me 05.12.2024 ora 13:55 duhet ta shqyrtojnë projektligjin dhe raportet me rekomandime t'ia paraqesin Komisionit funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit.

1.4. Komisioni funksional për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, deri me 05.12.2024, ora 14:00, duhet ta paraqet raportin me rekomandime për shqyrtim të dytë në seancë plenare.

2. Shqyrtimi i dytë i Projektligjit nr.08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme, bëhet në seancën plenare, me 05.12 2024, ora 14:10.”

30. Në të njëjtën ditë, Komisioni funksional i rekomandoi komisioneve të përhershme miratimin pa amendamente të Projektligjit për Byronë Shtetërore.
31. Në të njëjtën ditë, komisionet e përhershme, gjegjësisht:
 - (i) Komisioni për Buxhet, Punë dhe Transfere shqyrtoi raportin me rekomandime të Komisionit funksional për Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe në raportin e tij të cilin ia paraqiti Komisionit funksional, vlerësoi se dispozitat e Projektligjit për Byronë Shtetërore përmbajnë implikime buxhetore shtesë, por të përballueshme për Buxhetin e Republikës së Kosovës;
 - (ii) Komisioni për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve dhe Kthim shqyrtoi raportin me rekomandime të Komisionit funksional për Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe në raportin e tij të cilin ia paraqiti Komisionit funksional, vlerësoi se ky projektligj nuk cenon dhe nuk prek të drejtat dhe interesat e komuniteteve; dhe
 - (iii) Komisioni për Integrim Evropian shqyrtoi raportin me rekomandime të Komisionit funksional për Projektligjin për Byronë Shtetërore dhe në raportin e tij të cilin ia paraqiti Komisionit funksional, vlerësoi se Projektligji për Byronë Shtetërore nuk është në kundërshtim me legjislacionin e Bashkimit Evropian.
32. Në të njëjtën ditë, Komisioni funksional përmes shkresës [nr. prot, 08/6046/L-322] ia paraqiti Kuvendit, Raportin me rekomandimin që të miratohet Projektligji për Byronë Shtetërore pa amendamente.
33. Nga komunikimi elektronik i Njesisë për Shërbime për deputetë, rezulton se kjo njësi, në të njëjtën ditë, respektivisht, më 5 dhjetor 2024, në ora 15:01, iu dërgoi deputetëve ftesën, rendin e ditës dhe materialet për seancën plenare të 5 dhjetorit 2024, e cila planifikohej të mbahej në ora 14:40. Në ftesën e lartcekur, ndër të tjera, në rendin e ditës ishte përfshirë shqyrtimi i dytë i Projektligjit për Byronë Shtetërore.
34. Në të njëjtën ditë, u mbajt seanca plenare, në të cilën, ndër të tjera u shqyrtua Projektligji për Byronë Shtetërore. Në këtë seancë plenare, Kuvendi përmes Vendimit [Nr. 08-V-844], gjegjësisht, Vendimit për miratimin e Ligjit të kontestuar, me 62 (gjashtëdhjetë e dy) vota për, asnjë votë kundër dhe asnjë abstenim, në procedurën e **shqyrtimit të dytë**, e miratoi Ligjin e kontestuar.

Pretendimet e parashtruesve të kërkesës

35. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se (i) Vendimi [nr. 08-V-798], i 5 dhjetorit 2024, i Kuvendit nuk është në përputhje me nenin 74 [Ushtrimi i Funksionit], nenin 76 [Rregullorja e Punës] dhe nenin 77 [Komisionet] të Kushtetutës, si dhe (ii) Vendimi [nr. 08-V-844] i 5 dhjetorit 2024 nuk është në përputhje me nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 21 [Parimet e Përgjithshme], 22 [Zbatimi i drejtpërdrejtë i Marrëveshjeve dhe Instrumenteve Ndërkombëtare], 24 [Barazia para Ligjit], 46 [Mbrotjtja e Pronës], 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore], dhe 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës.
 - (i) *Pretendimet në lidhje me Vendimin [nr. 08-V-798] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit (Vendimi për shmangiet nga afatet procedurale)*
36. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Vendimi për shmangiet nga afatet procedurale, i cili bazohet në nenin 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të Rregullores së Kuvendit,

për shkak se përmes pikës së tij të dytë cakton seancën plenare në ora 14:00, cenon kompetencën kushtetuese të Kryetarit të Kuvendit për të thirrur dhe caktuar seancat e Kuvendit dhe si e tillë nuk është në përputhshmëri me nënparagrafin 2 të paragrafit 7 të nenit 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve] të Kushtetutës, si dhe përgjegjësitë për të miratuar rendin e ditës së seancës plenare të Kryesisë së Kuvendit nga paragrafi 1 i nenit 19 (Detyrat e Kryesisë) të Rregullores së Kuvendit.

37. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Vendimi për shmangiet nga afatet procedurale është në kundërshtim me nenin 74 [Ushtrimi i Funksionit] të Kushtetutës për shkak se nuk i është mundësuar deputetëve (i) shqyrtimi i materialeve; (ii) përgatitja për seancë brenda një afati të arsyeshëm, siç e përcakton Rregullorja e Kuvendit, së paku 48 (dyzetetë) orë; dhe (iii) parashtrimin e amendamenteve për ndryshimin apo plotësimin e Ligjit të kontestuar. Parashtruesit e kërkesës lidhur me këtë pretendim shtojnë se deputetët janë ftuar në ora 15:00 për seancën plenare të orës 14:40, dhe si rezultat pretendojnë se deputetëve dhe komisioneve përkatës të Kuvendit u janë cenuar të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre kushtetuese.
38. Më tutje, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se baza e Vendimit për shmangiet nga afatet procedurale, gjegjësisht, neni 123 (Shmangia nga afatet procedurale) i Rregullores së Kuvendit është keqinterpretim i kësaj rregulloreje, për shkak se nenet 74 (Shqyrtimi i parë i projektligjit), 76 (Shqyrtimi i projektligjit në komisione) dhe 78 (Shqyrtimi i dytë i projektligjit) të saj përcaktojnë se shqyrtimi i një ligji nga shpërndarja e materialeve deri në leximin e dytë mund të bëhet në afat prej së paku 30 (tridhjetë) ditësh. Në kontekst të këtij pretendimi, parashtruesit e kërkesës theksojnë se Rregullorja e Kuvendit përcakton përjashtime nga ky rregull në nenet 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) dhe 86 (Procedura urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të saj, të cilat përcaktojnë kufizimin maksimal të periudhës kohore brenda së cilës mund të bëhet shqyrtimi dhe miratimi i një ligji, të cilat nuk janë përfillur.
39. Në këtë drejtim, parashtruesit e kërkesës theksojnë se: *“Fakti se neni 85 i Rregullores, e përcakton në mënyrë të qartë procedurën e shqyrtimit të përshpejtuar të projektligjeve, duke vendosur po ashtu edhe afatin kohor prej 48 orësh për shqyrtimin në lexim të parë (pas shpërndarjes së materialit) dhe afatin kohor prej 72 orësh për shqyrtim të dytë pas miratimit në parim, paraqet dëshmi se shmangia e përcaktuar në nenin 123 të Rregullores nuk mund të anashkaloj apo të tejkaloj edhe afatet eksplicite që e rregullojnë çështjen e procedurës së përshpejtuar dhe/apo procedurën urgjente të projektligjeve.”*
40. Gjithashtu, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se shmangia nga neni 123 i Rregullores së Kuvendit me rastin e miratimit të Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me paragrafin 214 të Aktgjykimit të 2 gushtit 2023 të Gjykatës në rastet [KO216/22](#) dhe [KO220/22](#), me parashtrues të kërkesave KO216/22, *Isak Shabani dhe 10 (dhjetë) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës* dhe KO220/22, *Arben Gashi dhe 9 (nëntë) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së neneve të caktuara të Ligjit Nr. 08/L-197 për Zyrtarët Publik (Në tekstin e mëtejshëm: Aktgjykimi i Gjykatës në rastet KO216/22 dhe KO220/22).
41. Tutje, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se: *“[...] mungesa e rrethanave që do ta arsyetonte procedurën e shqyrtimit të përshpejtuar nga neni 85 i Rregullores (siguria kombëtare, shëndeti publik, çështjet buxhetore dhe financiare) si dhe mungesa e rrethanave që do ta arsyetonin procedurën e shqyrtimit urgjent nga neni 86 i Rregullores (gjendja e jashtëzakonshme, gjendja emergjente), procedurën me të cilën është miratuar ligji i kontestuar, në pikëpamje kushtetuese, parlamentare dhe ligjore, e dërgojnë jashtë gamës së çështjeve për të cilat lejohet përjashtimi nga rregull, e për rrjedhojë, kjo procedure është kundër-kushtetuese.”*

42. Gjithashtu, parashtuesit e kërkesës pretendojnë shkelje të nenit 77 [Komisionet] të Kushtetutës, me arsyetimin se procedura e miratimit të Ligjit të kontestuar ka rezultuar në shkelje esenciale të dispozitave të Rregullores së Kuvendit dhe në këtë mënyrë duke cenuar kompetencat dhe përgjegjësitë e komisioneve të përhershme parlamentare. Në këtë drejtim, parashtuesit e kërkesës pretendojnë se Vendimi për shmangiet nga afatet procedurale cenon nenin 76 (Shqyrtimi i projektligjit në komisione) të Rregullores së Kuvendit, i cili përcakton detyrimin që Komisionet e përhershme të shqyrtojnë projektligjin me amendamentet eventuale.
43. Tutje, parashtuesit e kërkesës bazohen në praktikën kushtetuese të Gjykatës Federale Kushtetuese të Gjermanisë, përkatësisht në rastin e shqyrtimit të kushtetutshmërisë të “Projektligjit mbi Ngrohjen e Banesave”, dhe në këtë kontekst, theksojnë se kjo gjykatë: “[...] kishte vendosur qartësisht se ligjet e propozuara nga Qeveria nuk mund të miratohen me ngut, sepse çdo deputet duhet të ketë kohë të mjaftueshme jo vetëm thjeshtë për të votuar, por çështje më e rëndësishme, për të marrë informacionin e duhur dhe për të studiuar projektligjin e propozuar (aktgjykimi i datës 05 korrik 2023).”
44. Si përfundim, parashtuesit e kërkesës pretendojnë se: “[...] shmangia nga afatet procedurale nga neni 123 i Rregullores, paraqet keqpërdorim dhe keqinterpretim të institutit të shmangies, i cili ka quar në një procedurë të paligjshme, e cila i ka paraprirë ligjit kontestues, duke e bërë edhe këtë të fundit kundërkushtetues dhe të kundërligjshëm në pikëpamje procedurale.”
- (ii) Pretendimet në lidhje me Vendimin [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit (Vendimin për miratimin e Ligjit të kontestuar), gjegjësisht, përmbajtjes së Ligjit të kontestuar
45. Parashtuesit e kërkesës pretendojnë se Ligji i kontestuar cenon sigurinë juridike për shkak se: “[...] nuk parashikon kushtet konkrete për iniciimin e procedurës (neni 19), vërejtje e cila ishte dhënë edhe ne opinionet e Venecias dhe nuk ishte adresuar. I njëjti, përlij një procedurë arbitrare e cila ka për pasojë cenimin e të drejtave themelore kushtetuese të subjekteve që iu drejtohet, duke iu pamundësuar të njëjtëve çasjen në drejtësi - në fazën e procedurës së shqyrtimit administrativ (në Byro), meqë nuk iu ka dhënë asnjë mundësi ankese në këtë institucion ndaj vendimeve dhe veprimeve të tij, të cilat prekin interesin juridik të tyre. Rrjedhimisht, ligji kontestues nuk ofron garancione për respektimin e të drejtave të njeriut, është diskriminues dhe cenon barazinë para ligjit.”
46. Në këtë kontekst, parashtuesit e kërkesës pretendojnë se Ligji i kontestuar nuk është në përputhje me nenin 7 [Vlerat] të Kushtetutës, duke shtuar se: “[...] kolizioni ligjor në mes të par. 2, 3 dhe 4 të nenit 2, par. 1 të nenit 19 si dhe par. 2 të nenit 23, ka për pasojë cenimin e sigurisë juridike dhe cenimit e parimit të ligjshmërisë në procedurë. Sepse, sikurse ne ligjin e parë të kontestuar dhe të anuluar nga Gjykata, ashtu edhe në rrethanat e rastit konkret, shkelja e njëjtë në mënyrë identike është përsëritur për sa i përket vlefshmërisë kohore të aplikimit/zbatimit të ligjit të kontestuar, [...]”. Në këtë drejtim, parashtuesi i kërkesës thekson se shkelja është përsëritur në raport me (i) zbatimin e dispozitave të Ligjit të kontestuar ndaj pasurisë së paluajtshme, të fituar nga personat zyrtarë nga data 17 shkurt 2008; (ii) “[...] zbatimin e dispozitave të ligjit të kontestuar ndaj pasurisë së pajustificueshme të fituar nga personat zyrtarë pas pushimit të ushtrimit të funksionit të tyre në afat prej 5 viteve, sipas par. 3 të nenit 2 dhe sipas par. 2 të nenit 23 dhe/apo deri në 10 vite sipas par. 4 të nenit 2 të ligjit të kontestuar, sipas të cilit iniciimi i procedurës së konfiskimit të pasurisë së pajustificueshme, mund të bëhet deri në 10 vite nga momenti kur personi zyrtar pushon

së ushtruari funksionin e tij.”; dhe (iii) “dispozitave të ligjit ndaj pasurisë së pajustificueshme, të fituar nga personat zyrtarë, gjatë kohës së ushtrimit të funksionit të tyre dhe pas pushimit të ushtrimit të funksionit të tyre, deri në 10 vite.”

47. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se neni 4 (Themelimi) i Ligjit të kontestuar nuk është në përputhje me nenin 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës, për shkak se Byroja Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme (në tekstin e mëtejme: Byroja Shtetërore) është përcaktuar të themelohet si një organ i pavarur, publik dhe i specializuar, gjë që nuk është në përputhje me kriteret e përcaktuara në Kushtetutë. Më tutje, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se neni i lartcekur është në kundërshtim edhe me Ligjin Nr. 06/L-113 për Organizimin dhe Funksionimin e Administratës Shtetërore dhe Agjencive të Pavarura (në tekstin e mëtejme: LOFASHAP), për shkak se neni 38 i tij përcakton se agjencitë e pavarura themelohen me ligj në bazë të nenit 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës dhe nuk janë pjesë e pushtetit ekzekutiv, por i shërbejnë Kuvendit.
48. Në këtë drejtim, parashtruesit e kërkesës shtojnë: “Pavarësisht përkufizimit si një *“organ i pavarur dhe i specializuar”* nga neni 4, ligji i kontestuar, në asnjë dispozitë të tij të vetme (nga 72 nene) nuk përmban kushtet, kriteret dhe kualifikimet e zyrtarëve që do të punojnë në të, duke mos përfillur në mënyrë të qartë edhe rekomandimin e Komisionit të Venecias për rëndësinë e rregullimit të statusit dhe kualifikimeve të personelit të këtij institucioni, i cili domosdoshmërisht duhet të jetë i specializuar.”
49. Më tutje, parashtruesit e kërkesës lidhur me nenin 9 (Statusi dhe Pavarësia) të Ligjit të kontestuar, theksojnë se: “Në bazë të nenit 9 (Statusi dhe Pavarësia), zyrtarët e Byrosë *“konsiderohen zyrtarë publik në pajtim me Ligjin për Zyrtaret Publik”* dhe ky është përkufizimi i parë dhe i vetëm lidhur me personelin e këtij institucioni, përkufizim i cili qartazi është i pamjaftueshëm, duke lënë mundësi arbitrariteti në punësimin e tyre dhe duke mos përcaktuar asnjë standard dhe kriter minimal të kualifikimit dhe përvojës së tyre profesionale.”
50. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se nenet 4 (Themelimi) dhe 9 (Statusi dhe Pavarësia) të Ligjit kontestues janë në kundërshtim me nenin 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit] të Kushtetutës, duke theksuar se: “[...] sipas par. 3 të nenit 9, iu është njohur (pavarësia e plotë dhe mbrojtja) gjatë ushtrimit të detyrave zyrtare. Në bazë të Kushtetutës, imunitet gëzojnë vetëm bartësit e institucioneve qendrore të qeverisjes, anëtarët e institucioneve të drejtësisë dhe institucioneve të tjera kushtetuese. Andaj, mospërmbushja e standardeve kushtetuese nga neni 142 i Kushtetutës nga ana e këtij institucioni të themeluar me ligjin kontestues, nënkupton pamundësi kushtetuese dhe ligjore që t’iu ofrohet imunitet funksional zyrtarëve të këtij institucioni.”
51. Gjithashtu, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se neni 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) i Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, për shkak se parasheh mbledhjen e informatave me qëllim të verifikimit, e cila mënyrë nuk është përcaktuar në Ligjin e kontestuar. Parashtruesit e kërkesës theksojnë se të drejtat themelore mund të jenë objekt i kufizimit mirëpo vetëm në pajtim me nenin 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore] të Kushtetutës, dhe në këtë kontekst, i referohen analizës së Gjykatës në lidhje me vlerësimin e kriterëve për kufizimin e lirisë së lëvizjes në rastin [KO54/20](#) [me parashtrues *Presidenti i Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit nr. 01/15 të Qeverisë së Republikës së Kosovës, të 23 marsit 2020, Aktgjykim i 31 marsit 2020].
52. Në këtë kontekst, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se nenet 19 (Inicimi i procedurës), 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) dhe 21 (Detyrimi për bashkëpunim) të Ligjit të kontestuar, cenojnë nenin 31 [E drejta për Gjykim të Drejtë

dhe të Paanshëm] të Kushtetutës për shkak se: (i) e privojnë subjektin e verifikimit nga e drejta për qasje në kohë në dokumente dhe dosjen përkatëse; (ii) e privon nga e drejta për t'u dëgjuar; si dhe (iii) e privon nga e drejta për të heshtur dhe mos inkriminuar veten dhe anëtarët e familjes. Tutje, parashtruesit e kërkesës theksojnë se: *"[...] konsiderojmë se ligji i kontestuar, kufizon në mënyrë arbitrare të drejtën në pronë nga neni 46 i Kushtetutës, sepse, pavarësisht se ky kufizim bëhet me ligj, i njëjti nuk është i domosdoshëm, është joproporcional dhe nuk është i nevojshëm në shoqërinë demokratike në të cilën organizohet dhe funksionon shoqëria jonë."*

53. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se paragrafi 7 i nenit 70 (Funksionalizimi i Byrosë) i Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me nenin 142 [Agiencitë e Pavarura] të Kushtetutës sepse përcakton delegim të ushtrimit të funksionit të Byrosë Shtetërore, përkohësisht në Agjencinë për Parandalimin e Korrupsionit. Parashtruesit e kërkesës konsiderojnë se: *"[...] kjo dispozitë është në shpërputhje me parimet e organizimit dhe të veprimtarisë së institucioneve shtetërore, nga njëra anë dhe në kundërshtim të plotë me qëllimin, statusin, organizimin, detyrat dhe përgjegjësitë e Agjencisë për Parandalimin e Korrupsionit, të përcaktuara në ligjin e veçant të saj."*

(iii) *Kërkesa për pezullim ex-lege të zbatimit të Ligjit të kontestuar*

54. Parashtruesit e kërkesës, bazuar në nenin 43 të Ligjit, kërkojnë nga Gjykata, pezullimin ex-lege të zbatimit të Ligjit të kontestuar, duke theksuar se:

"[...] kërkojmë nga Gjykata, që pa paragjykim ndaj pranueshmërisë ose meritave të kërkesës, të informojë palët e përfshira që vendimi kontestues II i miratuar nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës dhe i kontestuar sipas nenit 113, paragrafi 5 i Kushtetutës, të pezullohet ex-lege në mënyrë që edhe mos të dërgohet për dekretim dhe publikim në Gazetën Zyrtare deri në vendimin final të Gjykatës Kushtetuese."

(iv) *Zgjidhja e propozuar dhe kërkuar*

55. Në fund, parashtruesit e kërkesës kërkojnë nga Gjykata që: (i) të shpallë të pranueshme kërkesën; (ii) të shpallë Vendimin [nr. 08-V-798] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit dhe Vendimin [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit në kundërshtim me Kushtetutën; (iii) të anulojë Ligjin nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme.

Komentet e dorëzuara nga grupi parlamentar i LVV! më 10 janar 2025

56. Më 10 janar 2025, deputeti z. Adnan Rustemi, njëkohësisht Kryetar i Komisionit funksional, në emër të grupit parlamentar të LVV!, dorëzoi në Gjykatë komentet përkitazi me kërkesën KO261/24.
57. Në vijim, Gjykata do të përmbledhë komentet e grupit parlamentar të LVV! përkitazi me pretendimet e parashtruesve të kërkesës lidhur me vendimet e kontestuara, përfshirë ndërlidhur me pjesën procedurale dhe përmbajtësore.
58. Fillimisht, në lidhje me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se përmes Vendimit të Kuvendit për shmangien nga afatet procedurale, është shkelur neni 74 [Ushtrimi i Funksionit], grupi parlamentar i LVV! konsideron se: *"[...] neni 74 i Kushtetutës parasheh detyrimin kushtetues që deputetet duhet të ushtrojnë funksionet mbi bazën e Kushtetutës, ligjeve dhe Rregullores së Kuvendit dhe në asnjë mënyrë ky nen as nuk fletë e as nuk aludon në procedurën e miratimit të ligjeve. Pra, në asnjë mënyrë nuk rregullon procedurën kushtetuese të miratimit të ligjeve në komisione apo në seancë plenare. Kushtetuta e Republikës në nenin 80 ka përcaktuar bazën kushtetuese të*

miratimit të ligjeve dhe hyrjes në fuqi të tyre, si dhe ka paraparë që Kuvendi rregullon funksionimin e brendshëm përmes Rregullores së Kuvendit, e cila miratohet me 2/3 e të gjithë deputetëve të Kuvendit. Kësisoj, procedura e shqyrtimit nëpër komisione, leximet, shqyrtimet e miratimit të ligjeve, afatet e shqyrtimit në komisione e në seancë, janë çështje që rregullohen me Rregulloren e punës së Kuvendit.”

59. Tutje, lidhur me këtë pretendim, grupi parlamentar i LVV! citon paragrafin 85 të Aktgjykimit të Gjykatës në rastin [KO45/18](#) [me parashtrues Glauk Konjufca dhe 11 deputetë të tjerë të Kuvendit, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Ligjit nr. 06/L-060 për Ratifikimin e Marrëveshjes për Kufirin Shtetëror në mes të Republikës së Kosovës dhe Malit të Zi, Aktgjykim i 18 prillit 2018], i cili, sipas tyre, sqaron se termat që nuk janë të vendosura në Kushtetutë nuk mund të jenë objekt kontrolli të kushtetutshmërisë në Gjykatën Kushtetuese, duke theksuar se pretendimet për shkelje procedurale në kuptim të nenit 74 të Kushtetutës janë qartazi të pabazuara. Tutje, grupi parlamentar i LVV! Në komentet e tyre, bazohen në praktikën gjyqësore të Gjykatës, duke cituar pjesë nga Aktvendimi për papranueshmëri në rastin [KO115/13](#) [parashtrues Ardian Gjini dhe 11 deputetë të tjerë të Kuvendit, Vlerësimi i kushtetutshmërisë së Përfundimit të Kryesisë së Kuvendit të Republikës së Kosovës, Nr. 04-P-170, te 22 korrikut 2013, Aktvendim për papranueshmëri i 14 nëntorit 2013], dhe në këtë drejtim theksojnë: “Prandaj, juridiksioni i Gjykatës, ose autoriteti, për të interpretuar kërkesat Kushtetuese, nuk mund të zgjerohet në përfshirjen e akteve të brendshme të organeve të Kuvendit ose vendimet e deputeteve individuale ose të zyrtarëve të Kuvendit.”
60. Për më tepër, grupi parlamentar i LVV! citon Aktgjykimin e Gjykatës në rastet KO216/22 dhe KO220/22, lidhur me procedurën e përshpejtuar të miratimit të ligjit dhe shpjegon procedurën e miratimit të ligjeve dhe akteve tjera në trupat e Kuvendit duke theksuar që “[...] rregullohen vetëm me Rregulloren e Kuvendit”. Tutje, grupi parlamentar i LVV! thekson se: “[...] shmangia nga afatet është e bazuar në Rregullore dhe nuk përbënë kufizim të drejtave të deputeteve por është trajtim/shqyrtim më i shpejt i Projektligjit kur një mocion i tillë arsyetohet. Asnjë e drejtë e deputetit as nuk cenohet e as nuk kufizohet, vetëm se përcaktohet periudha e shqyrtimit, respektivisht e adresimit të amendamenteve eventuale. Neni 123 i Rregullores është shumë i qartë dhe jo rastësisht ka kërkuar prag të lart, pra kërkohet vota e 2/3 e deputeteve të pranishëm për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores.”
61. Në këtë kontekst, grupi parlamentar i LVV! shton se: “[...] komisionet e përhershme në momentin kur Kuvendi vendos për shmangie nga afatet procedurale, ato duhet ta shqyrtojnë Projektligjin dhe amendamentet eventuale në përputhje me afatet që ka caktuar Kuvendi me vendim. Shmangia e afateve nuk nënkupton (shmangien e rregullave) heqjen e të drejtës së Komisioneve të përhershme apo të deputeteve për ta ushtruar mandatin e tyre, por që tani afatet e shqyrtimit në mes të dy leximeve, afatet për shqyrtim nga Komisionet e përhershme, dhe për paraqitjen e amendamenteve duhet të bëhen në përputhje me afatet që ka përcaktuar vendimi i Kuvendit.”
62. Grupi parlamentar i LVV! gjithashtu thekson se: “[...] neni 67 paragrafi 7.2 i Kushtetues dhe neni 19 paragrafi 1 i Rregullores kanë përcaktuar mënyrën e caktimit të rendit të ditës, e jo të shqyrtimit të miratimit të ligjeve në kuptim të afateve.” Në këtë drejtim, grupi parlamentar i LVV! thekson se Projektligji për Byronë Shtetërore i është proceduar Kuvendit dhe shpërndarë deputetëve më 13 shtator 2024, duke shtuar se: “[...] secili deputet dhe grup parlamentar që ka pasur interes ka pasur mundësi që përmes stafit profesional të Kuvendit por edhe stafit politik të përgatisë amendamente.”
63. Sa i përket përmbytjes së projektligjit për Byronë Shtetërore, grupi parlamentar i LVV! theksoi se Komisioni funksional, komisionet e përhershme dhe deputetët nuk kishin paraqitur amendamente për shkak se kanë konsideruar se përmbytja e këtij projektligji

është në përputhje me rekomandimet e dhëna nga Komisioni i Venecias dhe se është zbatuar Aktgjykimi i Gjykatës në rastin KO46/23.

64. Tutje, lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se nenet 2 (Fushëveprimi), 19 (Inicimi i procedurës) dhe 23 (Periudha e verifikimit të pasurisë) të Ligjit të kontestuar nuk janë përputhje me nenin 7 [Vlerat] të Kushtetutës, grupi parlamentar i LVV! thekson se: *"[...] neni 19 përcakton qartë kriteret dhe bazat se kur mund të iniciohet procedura e verifikimit dhe mbi çfarë baze, pra vetëm mbi bazën e "informatave kredibile dhe të besueshme". Për më tepër, Ligji sqaron edhe çfarë nënkuptohet me termin "informata kredibile dhe të besueshme". Pra informatë kredibile dhe e besueshme nënkupton çdo informacion, dokument, provë, dëshmi apo e dhënë, e cila lë të kuptojë që ka mospërputhje në mes të hyrave të ligjshme dhe pasurisë së krijuar. Ky paragraf përveç që ka adresuar vërejtjet e gjykatës ka shkuar edhe me teje procedurën kur Byroja e konsideron një informatë të besueshme dhe kredibile."*
65. Po ashtu, grupi parlamentar i LVV! thekson se: *"[...] Ligji garanton një proces të drejtë dhe të barabartë përmes disa dispozitave, duke përfshirë i) Garantimin e përfaqësimit ligjor dhe ndihmës juridike falas (Neni 22), ii) mundësinë për justifikim të pasurisë gjatë procedurave (Neni 24), iii) të drejtën për kundërshtim të masave dhe transparencën e shqyrtimeve (Nenet 27, 32, 34) dhe iv) arsyetimin e vendimeve dhe të drejtën për ankesa dhe mjete të jashtëzakonshme juridike (Nenet 41-42, 46-47, 56)."*
66. Në lidhje me pretendimin e parashtruesve se efekti prapaveprues i Ligjit të kontestuar cenon Kushtetutën, grupi parlamentar i LVV! konsideron se përmes nenit 35 (Shqyrtimi në shkallën e parë) të Ligjit të kontestuar janë adresuar vërejtjet e Gjykatës, sidomos në lidhje me proporcionalitetin. Po ashtu, në këtë drejtim, të njëjtit theksojnë se: *"[...] përmes pamundësisë objektive në paragrafin 4 të nenit 35 janë ofruar mekanizma garantues për secilin individ i cili ofron dëshmi se e ka të pamundur të sigurojë prova për të dëshmuar ligjshmërinë e të hyrave. Në këto raste, Gjykata refuzon kërkesën e Byrosë për konfiskim."*
67. Sa i përket pretendimit të parashtruesve të kërkesës se nenet 4 (Themelimi) dhe 9 (Statusi dhe Pavarësia) të Ligjit të kontestuar nuk janë në përputhje me nenin 142 [Agiencitë e Pavarura] të Kushtetutës, grupi parlamentar i LVV! konsideron se Byroja Shtetërore i përmbush elementet e këtij neni si në vijim: (i) themelimin me ligj; (ii) funksionin e pavarur; (iii) garantimin e pavarësisë përmes buxhetit të veçantë; dhe (iv) detyrimin e bashkëpunimit nga organet e tjera shtetërore. Gjithashtu, grupi parlamentar i LVV! konsideron të pabazuar pretendimin se Byroja Shtetërore ka funksione prokuroriale, duke theksuar se ajo merret vetëm me verifikimin civil të pasurisë dhe nuk ndërhyr në hetimet penale.
68. Tutje, grupi parlamentar i LVV! sqaron se Ligji i kontestuar parashikon që zyrtarët të jenë të pavarur dhe mbrojtur gjatë kryerjes së detyrave të veta, ndërsa përmes kodit të veçantë të mirësjelljes do të përcaktojë standardet profesionale për ta. Po ashtu, të njëjtit konsiderojnë se nuk qëndron pretendimi i parashtruesve se Ligji i kontestuar parasheh imunitet për zyrtarët e Byrosë Shtetërore sepse sipas tyre, Ligji i kontestuar garanton vetëm mbrojtjen e këtyre zyrtarëve nga presionet e jashtme.
69. Në lidhje me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se nenet 19 (Inicimi i procedurës), 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) dhe 21 (Detyrimi për bashkëpunim) të Ligjit të kontestuar janë në kundërshtim me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, grupi parlamentar i LVV! konsideron se nuk qëndron për arsye se: *"Byroja vetëm mbledh dhe verifikon informacione vetëm për qëllime procedurale, ndërsa vendimi përfundimtar mbi të drejtën në pronë është ekskluzivitet i gjykatave, të cilat veprojnë sipas Ligjit dhe Kushtetutës. Byroja nuk ka kompetenca për konfiskim,*

por dërgon provat për shqyrtim në gjykatë.” Për më tepër, të njëjtit theksojnë se në Kosovë ka edhe institucione të tjera të cilat mbledhin informacione dhe ndërmarrin masa të ngjashme si Doganat, Administrata Tatimore dhe Agjencia për Parandalimin e Korrupsionit. Ndërsa, pretendimin e parashtruesve të kërkesës për cenim të së drejtës në pronë, grupi parlamentar i LVV!, konsideron të pabazuar, për shkak se sipas tyre çdo vendim përfundimtar mbi pronën merret nga gjykata kompetente.

70. Sa i përket pretendimit të parashtruesve të kërkesës lidhur me cenimin e nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, grupi parlamentar i LVV! argumenton se neni 19 (Inicimi i procedurës) i Ligjit të kontestuar garanton qasje në informacion për palët në procedurë, përveç në rastet kur do të dëmtonte procesin dhe se kufizimi i tillë duhet të aprovohet nga gjykata, si dhe thekson se provat dhe deklaratat e marra në këtë proces nuk mund të përdoren në procedurë penale.
71. Ndërsa, në lidhje me pretendimin që ndërlidhet me nenin 70 (Funksionalizimi i Byrosë) të Ligjit të kontestuar, grupi parlamentar i LVV! konsideron se kjo çështje është jashtë kompetencave të Gjykatës dhe se pretendimi se neni 142 [Agjencitë e Pavarura] i Kushtetutës është cenuar nuk është i mbështetur me argumente duke theksuar se paragrafi 7 i nenit 70 (Funksionalizimi i Byrosë) është dispozitë kalimtare, e cila synon të sigurojë funksionalizimin e Byrosë Shtetërore përmes mbështetjes logjistike dhe administrative nga Agjencia për Parandalimin e Korrupsionit.
72. Në fund, grupi parlamentar i LVV! konsideron se: *“duke u bazuar në konstatimet e theksuara, vlerësojmë se vendimet e Kuvendit nr. 08-V-798 të datës 05.12.2024 dhe Vendimi nr. 08-V-844 të datës 05.12.2024 janë në përputhje të plotë me Kushtetutën dhe Rregulloren e punës së Kuvendit. Procedura dhe përmbajtja e Ligjit është në përputhje të plotë me Kushtetutën, aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese AGJ 2501/24 i datës 29 korrik 2024 (rasti KO46/23) si dhe Rregulloren e punës së Kuvendit.”*

Komentet e dorëzuara nga Ministria e Drejtësisë më 14 janar 2025

73. Më 14 janar 2025, Ministria e Drejtësisë dorëzoi në Gjykatë komente për Ligjin e kontestuar, të cilës ia bashkëngjiti dokumentet si në vijim: (i) Komentet lidhur me Ligjin nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme; (ii) Kërkesën e Ministrisë së Drejtësisë drejtuar Kryeministrit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kryeministri) për shmangie nga procesi i konsultimit publik të Projektligjit për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme të 22 gushtit 2024; (iii) Përgjigjen e Kryeministrit ndaj kërkesës për shmangie nga procedurat e konsultimit, e 26 gushtit 2024; (iv) Komunikimet elektronike të Ministrisë së Drejtësisë lidhur me organizimin e takimit për reformën në drejtësi, të 12 gushtit 2024; dhe (v) e-mailin, e 15 gushtit 2024, i dërguar nga Ministria e Drejtësisë te institucionet relevante për konsultim paraprak të Projektligjit për Byronë Shtetërore në afat prej 5 (pesë) ditësh.
74. Në vijim, Gjykata do të përmbledhë komentet e Ministrisë së Drejtësisë përkitazi me kërkesën KO261/24.
75. Fillimisht, Ministria e Drejtësisë në komentet e saj thekson se e njëjta ka udhëhequr grupin punues për hartimin e projektligjit, i cili ka pasur përbërje të përfaqësuesve të sistemit të drejtësisë, partnerëve ndërkombëtar, ekspertëve të pavarur ndërkombëtar si dhe përfaqësues nga organizatat e shoqërisë civile. Gjithashtu, Ministria e Drejtësisë sqaron procedurën e miratimit të Ligjit Nr. 08/L-121 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme, të cilin Gjykata e shpalli të pavlefshëm në tërësinë e tij përmes Aktgjykimit të saj në rastin KO46/23. Ministria e Drejtësisë thekson se pas publikimit të këtij aktgjykimi, ajo adresoi çështjet e ngritura

nga Gjykata dhe se gjatë kësaj periudhe “*zhvilloi konsultime paraprake nga 15 gushti 2024 deri më 22 gusht 2024*”, si dhe “*konsultime të drejtpërdrejta me institucionet që posedojnë të dhëna arkivore dhe aktuale lidhur me pasurinë e personave zyrtarë*”. Nga shkresat e bashkëngjitura nga kjo ministri, rezulton se konsultimet janë mbajtur në një takim të përbashkët me Ministren e Drejtësisë më 12 gusht 2024, me përfaqësues të Agjencisë për Parandalimin e Korrupsionit, Doganës së Kosovës, Njësisë për Inteligjencë Financiare, Agjencisë Kadastrale të Kosovës, Administratës Tatimore të Kosovës dhe Bankës Qendrore të Kosovës, si dhe konsultimit paraprak, gjegjësisht ndërmënistror, sipas nenit 36 (Konsultimi paraprak) të Rregullores Nr. 17/2024 së Punës së Qeverisë të Republikës së Kosovës. Më tutje, Ministria e Drejtësisë sqaron se e njëjta paraqiti kërkesë për shmangie nga procedura e konsultimeve publike, e cila u aprovua nga Kryeministri, dhe për pasojë, më 11 shtator 2024, Qeveria miratoi Projektligjin e ri për Byronë Shtetërore, i cili u miratua nga Kuvendi më 5 dhjetor 2024, në shqyrtim të parë dhe të dytë.

76. Lidhur me pretendimin se nenet 2 (Fushëveprimi), 19 (Inicimi i procedurës) dhe 23 (Periudha e verifikimit të pasurisë) të Ligjit të kontestuar janë në kundërshtim me nenin 7 [Vlerat] të Kushtetutës, Ministria e Drejtësisë sqaron se: “*[...] duke qenë se projektligji i ri në realitet nuk ka përmbajtje dukshëm më të ndryshme nga Ligji i anuluar nga Gjykata Kushtetuese, pasi ndryshimet kanë qenë në funksion të adresimit të gjetjeve të Gjykatës Kushtetuese, Ministria e Drejtësisë dhe Qeveria e Republikës së Kosovës ka bërë konsultime paraprake, siç ceket më lartë, përmes konsultimeve paraprake por edhe konsultime të targetuara me institucionet përkatëse publike e që përfshijnë ATK, Dogana, NJJF, BQK, Oda e Noterëve, APK, Agjencioni Kadastral i Kosovës etj.*”
77. Në këtë drejtim, lidhur me pretendimin për cenim të sigurisë juridike, Ministria e Drejtësisë vë theksin në përkufizimin e ri të terminit “*informatë kredibile dhe e besueshme*”, të cilën e ka shtuar në Ligjin e kontestuar për qëllim të përforcimit të sigurisë juridike si në vijim: “*çdo informacion, dokument, provë, dëshmi apo e dhënë, e cila lë të kuptojë se ka mospërputhje në mes të hyrave të ligjshme dhe pasurisë së krijuar.*” Tutje, Ministria e Drejtësisë thekson se: “*Ligji ka përqaftuar opsionin e legjitimuar nga Gjykata për instrumentin e "pamundësisë objektive" si një mjet shtesë garancie për palët në procedurë dhe si një standard të ri të vendosur në disa shtete evropiane, si Mali i Zi, pas rekomandimeve të Komisionit të Venecias, apo siç është përcaktuar nga Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) përmes jurisprudencës së saj.*”
78. Lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës për cenimin e qasjes në drejtësi, Ministria e Drejtësisë konsideron se Ligji i kontestuar garanton qasjen në drejtësi për secilën palë të përfshirë në procedurë, sidomos përmes nenit 22 (E drejta për përfaqësues) të Ligjit të kontestuar, i cili sipas saj, garanton përfaqësimin ligjor për secilën palë të përfshirë në procedurë, përfshirë mundësinë për ndihmë juridike falas sipas legjislacionit në fuqi. Në këtë drejtim, Ministria e Drejtësisë thekson se sipas nenit 24 (Procedura në Byro) të Ligjit të kontestuar individët kanë të drejtë të justifikojnë pasurinë e tyre përmes ofrimit të provave dhe argumenteve dhe në këtë mënyrë thekson se Ligji i kontestuar parandalon trajtimin e njëanshëm të çështjeve dhe mund të ndërpritet procedura në rast se Byroja Shtetërore merr informacion dhe vërteton se pasuria është e ligjshme. Po ashtu, në këtë drejtim, Ministria e Drejtësisë citon nenet e Ligjit të kontestuar, si në vijim: (i) nenin 27 (Kundërshtimi i masës së përkohshme të sigurimit të pasurisë), e cila përcakton mundësinë e kundërshtimit të masës së përkohshme; (ii) nenin 32 (Kundërshtimi ndaj propozimit për konfiskim), i cili i mundëson palës të kundërshtojë propozimin për konfiskim të pasurisë dhe të dorëzojë prova për të mbrojtur pretendimet e tij; (iv) nenin 34 (Publiciteti i Shqyrtimit), i cili siguron që seancat të jenë publike, me përjashtim vetëm në rastet: “*[...] kur është e nevojshme të mbrohet një interes specifik, si konfidencialiteti ose siguria.*”; (v) nenet

- 41 dhe 42, të cilat përcaktojnë që gjykatat të arsyetojnë vendimet e tyre; (vi) nenet 46 dhe 47, të cilat garantojnë të drejtën për ankesë ndaj vendimeve të shkallës së parë; (vii) nenin 56 (Mjetet e Jashtëzakonshme Juridike), i cili parashikon përdorimin e mjeteve të jashtëzakonshme.
79. Lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës mbi retroaktivitetin, Ministria e Drejtësisë citon paragrafin 62 të Listës së Kontrollit të Komisionit për Demokraci përmes Ligjit (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni i Venecias) dhe paragrafët 242 dhe 289 të Aktgjykimit të Gjykatës në rastin KO46/23 duke theksuar se të gjeturat e këtij të fundit janë adresuar dhe janë përfshirë në tekstin e Ligjit të kontestuar.
80. Më tutje, sa i përket pretendimit të parashtruesve të kërkesës se cenohet siguria juridike për shkak se ka kolizion në mes të paragrafëve 2, 3 dhe 4 të nenit 2 (Fushëveprimi), paragrafit 1 të nenit 19 (Inicimi i procedurës) dhe paragrafit 2 të nenit 23 (Periudha e verifikimit të pasurisë) të Ligjit të kontestuar, Ministria e Drejtësisë konsideron se ky pretendim nuk qëndron për shkak duke u bazuar në paragrafin 289 të Aktgjykimit të Gjykatës në rastin KO46/23, Ligji i kontestuar: *"[...] ka përfshirë instrumentin e "pamundësisë objektive", konkretisht në nenin 35 të Ligjit i cili përcakton se në rast se një palë në procedurë nuk ka mundësi të sigurojë provat e nevojshme, pala e përfshirë mund të kërkojë nga Gjykata që të lëshojë një urdhër për sigurimin e provave nga institucionet tjera."* Tutje lidhur me këtë pretendim, MD sqaron: *"a) ligji zbatohet ndaj pasurisë së pajustificueshme të fituar nga personi zyrtar gjatë ushtrimit të funksionit të tij që nga data 17 shkurt 2008 deri kur ka përfunduar se ushtruari funksionin e tij, b) ligji zbatohet edhe ndaj pasurisë së pajustificueshme të fituar nga personi zyrtar edhe pas pushimit të funksionit të tij, përfshirë periudhën deri në pesë (5) vite nga momenti i pushimit të funksionit, dhe se c) inicimi i procedurës së verifikimit mund të bëhet gjatë kohës që personi zyrtar është duke ushtruar funksionin si dhe deri në dhjetë (10) vite pas pushimit të ushtrimit të funksionit, ku objekt i verifikimit është pasuria e paraparë në pikën a) dhe b) të përcaktuara me lart. Kjo dispozitë përcakton afatet kohore për të filluar procedurën e verifikimit të pasurisë së pajustificueshme, afat ky i ngjashëm me afatin e vendosur në Ligjin Nr. 06/L-087 për Kompetencat e Zgjeruara për Konfiskimin e Pasurisë."* Në këtë drejtim, MD thekson se secili nen dhe paragraf ka funksion specifik dhe si të tillë nuk shkaktojnë kolizion në mes vete.
81. Sa i përket pretendimit të parashtruesve të kërkesës se nenet 4 (Themelimi) dhe 9 (Statusi dhe Pavarësia) të Ligjit të kontestuar nuk janë në përputhje me nenin 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës, Ministria e Drejtësisë thekson se ky pretendim nuk qëndron, për shkak se përmbushen elementet në vijim: *"(i) themelimi me Ligj nga Kuvendi; (ii) realizimi i funksionit të tyre të pavarur dhe pa ndikim, (iii) garantimi i pavarësisë së tyre përmes buxhetit të veçantë; dhe (iv) garancionin kushtetues që organet tjera shtetërore duhet të bashkëpunojnë dhe tu përgjigjen kërkesave të këtyre institucioneve."*
82. Tutje, lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se Byroja Shtetërore ka funksion prokurorial, Ministria e Drejtësisë konsideron se ky pretendim gjithashtu nuk qëndron për shkak se Byroja Shtetërore ka kompetencë vetëm verifikimin e pasurisë në aspektin civil, pa ndërhyrë në aspektin e hetimit penal duke theksuar se: *"sipas Ligjit për Byronë në rast se Byroja ka informata se ndaj pasurisë që është duke u verifikuar është duke u zhvilluar procedurë penale atëherë Byroja pezullon verifikimin deri në përfundim të procedurës."* Në këtë kontekst, MD po ashtu thekson se: *"Agjencia themelohet si organ i Kuvendit dhe në asnjë moment nuk ndërhyr në funksionet e sistemit të drejtësisë përmes "funksionit prokurorial", ashtu siç pretendohet në kërkesë apo në funksionet e degës ekzekutive."*

83. Në lidhje me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se zyrtarët e Byrosë Shtetërore janë të pajisur me imunitet, Ministria e Drejtësisë thekson se paragrafi 3 i nenit 9 (Statusi dhe Pavarësia) të Ligjit të kontestuar garanton masa të fuqishme për të siguruar që këta zyrtarë të jenë të pavarur në kryerjen e detyrave të tyre dhe mbrojtur në rast të ndonjë rreziku që mund të lindë për shkak të natyrës së punës së tyre ose kërcënimeve që mund t'u shfaqen, përmes formulimit si në vijim: *“Zyrtarët e Byrosë, gjatë ushtrimit të detyrës zyrtare, gëzojnë pavarësi të plotë dhe mbrojtje, si dhe nuk mund t'ju imponohet asnjë presion nga jashtë për shkak të detyrës së tyre, apo kur ndërmarrin veprime të caktuara konkrete, në pajtim me këtë ligj apo me legjislacionin tjetër në fuqi.”*
84. Në vazhdim, lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se neni 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) i Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me nenin 46 [Mbrojtja e pronës] të Kushtetutës, Ministria e Drejtësisë konsideron se ky pretendim nuk qëndron për shkak se gjykata është autoriteti i vetëm që vendos lidhur me të drejtën në pronë dhe se Byroja është institucion i pavarur që merret me iniciimin e procedurës dhe verifikimin e pasurisë, si dhe se informatat e mbledhura i dërgon në gjykatë.
85. Ndërsa përkitazi me pretendimin e parashtruesve të kërkesës se neni 19 (Inicimi i procedurës), 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) dhe 21 (Detyrimi për bashkëpunim) i Ligjit të kontestuar cenon edhe garancitë e nenit 31 të Kushtetutës, Ministria e Drejtësisë konsideron se është i paqëndrueshëm duke cituar paragrafin 11 të nenit 19 (Inicimi i procedurës) dhe paragrafin 5 të nenit 63 (Të drejta e palës së tretë) të Ligjit të kontestuar, të cilat parashohim, qasjen e palëve në informacionet e pranuar dhe trajtuara nga Byroja Shtetërore dhe ndalesën e përdorimit të provave dhe deklaratave të marra sipas këtij ligji në ndonjë procedurë penale.
86. Në lidhje me pretendimin e parashtruesve të kërkesës që paragrafi 7 i nenit 70 (Funksionalizimi i Byrosë) të Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me nenin 142 të Kushtetutës, Ministria e Drejtësisë konsideron se ky pretendim është i pambështetur dhe sqaron se: *“[...] roli i Agjencisë për Parandalimin e Korrupsionit (APK) do të kufizohet vetëm në periudhën fillestare të funksionalizimit të Byrosë. Ky rol ka karakter ndihmues dhe administrativ, duke mos ndikuar asnjë mënyrë në punën dhe pavarësinë e Byrosë. Përgjegjësitë e Agjencisë janë të kufizuara vetëm në ofrimin e mbështetjes logjistike dhe administrative për të siguruar funksionimin fillestar të strukturave të Byrosë, derisa ato të jenë plotësisht funksionale. Për më tepër, parashikimi i buxhetit shtesë për APK për këtë funksion specifik garanton që ky rol i përkohshëm të mos cenojë burimet e dedikuara për funksionet kryesore të saj.”*
87. Në fund, Ministria e Drejtësisë konsideron se: *“Ligji për Byronë për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë se Pajustificueshme është në përputhje të plotë me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe standardet ndërkombëtare duke përfshirë edhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Rrjedhimisht, pretendimet e palës parashtruese janë qartazi të pabazuara dhe në asnjë pikë të kërkesës nuk argumentohet cenimi i çfarëdo dispozite kushtetuese.”*

I. DISPOZITAT RELEVANTE KUSHTETUESE DHE LIGJORE

KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Neni 4

[Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit]

*“Kosova është Republikë demokratike e bazuar në parimin e ndarjes së pushteteve dhe kontrollit e balancimit në mes tyre, sikurse është përcaktuar me këtë Kushtetutë.
[...]*”

Neni 7 [Vlerat]

*“1. Rendi kushtetues i Republikës së Kosovës bazohet në parimet e lirisë, pages, demokracisë, barazisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut dhe sundimit të ligjit, mosdiskriminimit, të drejtës së pronës, mbrojtjes e mjedisit, drejtësisë sociale, pluralizmit, ndarjes së pushtetit shtetëror dhe ekonomisë së tregut.
[...]*”

Neni 21 [Parimet e Përgjithshme]

*“1. Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme dhe janë bazë e rendit juridik të Republikës së Kosovës.
[...]*”

Neni 22 [Zbatimi i drejtpërdrejtë i Marrëveshjeve dhe Instrumenteve Ndërkombëtare]

“Të drejtat dhe liritë e njeriut të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare në vijim, garantohen me këtë Kushtetutë, zbatohen drejtpërdrejtë në Republikën e Kosovës dhe kanë prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike:

- (1) Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut;*
- (2) Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj;*
- (3) Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile e Politike dhe Protokollet e saj;*
- (4) Konventa Kornizë e Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare;*
- (5) Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit Racor;*
- (6) Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas;*
- (7) Konventa për të Drejtat e Fëmijës;*
- (8) Konventa kundër Torturës dhe Trajtimeve e Ndëshkimeve të tjera Mizore, Jonjerëzore dhe Poshtëruese.”*

Neni 24 [Barazia para Ligjit]

“1. Të gjithë janë të barabartë para ligjit. Çdokush gëzon të drejtën e mbrojtjes së barabartë ligjore, pa diskriminim.

2. Askush nuk mund të diskriminohet në bazë të racës, ngjyrës, gjinisë, gjuhës, fesë, mendimeve politike ose të tjera, prejardhjes kombëtare a shoqërore, lidhjes me ndonjë

komunitet, pronës, gjendjes ekonomike, sociale, orientimit seksual, lindjes, aftësisë së

kufizuar ose ndonjë statusi tjetër personal.

3. Parimet e mbrojtjes së barabartë ligjore nuk parandalojnë vënien e masave të nevojshme për mbrojtjen dhe përparimin e të drejtave të individëve dhe grupeve

që janë në pozitë të pabarabartë. Masat e tilla do të zbatohen vetëm derisa të arrihet qëllimi për të cilin janë vënë ato.”

Neni 46
[Mbrojtja e Pronës]

*“1. E drejta e pronës është e garantuar.
[...]*”

Neni 53
[Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut]

“Të drejtat njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.”

Neni 55
[Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore]

*“1. Të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, mund të kufizohen vetëm me ligj.
2. Të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, mund të kufizohen vetëm deri në atë masë sa është e domosdoshme që, në një shoqëri të hapur dhe demokratike, të përmbushet qëllimi për të cilin lejohet kufizimi.
[...]*”

Neni 63
[Parimet e Përgjithshme]

“Kuvendi është institucion ligjvënës i Republikës së Kosovës i zgjedhur drejtpërdrejt nga populli.”

Neni 65
[Kompetencat e Kuvendit]

*“Kuvendi i Republikës së Kosovës:
[...]
(9) mbikëqyr punën e Qeverisë dhe të institucioneve të tjera publike, të cilat, në bazë të Kushtetutës dhe ligjeve, i raportojnë Kuvendit;
[...]*”

Neni 67
[Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve]

*“[...]
7. Kryetari i Kuvendit:
(1) përfaqëson Kuvendin;
(2) përcakton rendin e ditës, thërret dhe kryeson seancat;
(3) nënshkruan aktet e miratuara nga Kuvendi;
(4) ushtron edhe funksione të tjera, në bazë të kësaj Kushtetute dhe Rregullores së Punës të Kuvendit.
8. Në rast mungese ose pamundësie për të ushtruar funksionin, Kryetarin e Kuvendit e zëvendëson njëri nga nënkryetarët.”*

Neni 74
[Ushtrimi i Funksionit]

“Deputetët e Kuvendit të Kosovës ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit.”

Neni 76
[Rregullorja e Punës]

“Rregullat e Punës së Kuvendit miratohen me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve të tij dhe përcaktojnë organizimin e brendshëm dhe mënyrën e punës së Kuvendit.”

Neni 77
[Komisionet]

*“1. Kuvendi i Kosovës emëron komisione të përhershme, komisione funksionale dhe komisione ad hoc, që pasqyrojnë përbërjen politike të Kuvendit.
2. Kuvendi, me kërkesën e një të tretës (1/3) së të gjithë deputetëve të tij, cakton komisione për një çështje të veçantë, duke përfshirë edhe çështje hetimore.
3. Së paku një zëvendëskryesues i secilit komision parlamentar, do të jetë nga radhët e komunitetit tjetër nga ai i kryesuesit.
4. Pushtetet dhe procedurat e komisioneve përkufizohen me Rregulloren e Punës të Kuvendit.”*

Neni 78
[Komisioni për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve]

*“1. Komisioni për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve është komision i përhershëm i Kuvendit. Ky komision përbëhet nga një e treta (1/3) e anëtarëve që përfaqësojnë grupin e deputetëve të Kuvendit, të cilët mbajnë vende të rezervuara a të garantuara për komunitetin Serb, nga një e treta (1/3) e anëtarëve që përfaqësojnë grupin e deputetëve të Kuvendit, të cilët mbajnë vende të rezervuara a të garantuara për komunitetet e tjera që nuk janë shumicë, dhe një e treta (1/3) e anëtarëve nga komuniteti shumicë, të përfaqësuar në Kuvend.
2. Me kërkesën e cilitdo anëtar të Kryesisë së Kuvendit, çdo ligj i propozuar do të dorëzohet në Komisionin për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve. Komisioni, me shumicën e votave të anëtarëve të tij, do të vendosë nëse do të bëjë rekomandime në lidhje me ligjin e propozuar brenda dy javësh.
3. Për të siguruar që të drejtat dhe interesat e komuniteteve janë adresuar si duhet, Komisioni mund t'i bëjë rekomandime komisionit tjetër përkatës ose Kuvendit.
4. Komisioni, me nismën e vet, mund të propozojë ligje dhe masa të tilla të tjera brenda përgjegjësiive të Kuvendit, të cilat i konsideron se janë të duhura për të adresuar interesat e komuniteteve. Anëtarët e Komisionit mund të japin mendime individuale.
5. Një çështje mund t'i referohet komisionit për mendim këshillimor nga Kryesia e Kuvendit, një komisioni tjetër, ose një grupi të përbërë nga të paktën dhjetë (10) deputetë të Kuvendit.”*

Neni 142
[Agjencitë e Pavarura]

“1. Agjencitë e pavarura të Republikës së Kosovës janë institucione të krijuara nga Kuvendi, në bazë të ligjeve përkatëse, të cilat rregullojnë themelimin, funksionimin dhe kompetencat e tyre. Agjencitë e pavarura funksionet e tyre i kryejnë në mënyrë të pavarur nga çdo organ ose autoritet tjetër në Republikën e Kosovës.

2. Agjencitë e pavarura kanë buxhetin e tyre, i cili administrohet në mënyrë të pavarur, në pajtim me ligj.
3. Secili organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar të bashkëpunojë dhe t'u përgjigjet kërkesave të agjencive të pavarura gjatë ushtrimit të kompetencave të tyre ligjore, në pajtim me ligj."

RREGULLORJA E KUVENDIT [e miratuar më 28 korrik 2022]

KREU V KRYETARI I KUVENDIT DHE KRYESIA E KUVENDIT

Neni 16 (Kryetari i Kuvendit)

"[...]

2. Kryetari i Kuvendit propozon rendin e ditës të seancës plenare, thërret dhe drejton seancën plenare, ia jep fjalën deputetit dhe anëtarit të Qeverisë dhe kujdeset për rend dhe rregull në seancë.

[...]"

Neni 19 (Detyrat e Kryesisë)

"1. Kryesia e Kuvendit, në mbledhjen e përbashkët me kryetarët e grupeve parlamentare, diskuton për rendin e ditës të seancës plenare, të propozuar nga Kryetari i Kuvendit. Rendi i ditës miratohet me konsensus, dhe nëse nuk arrihet konsensusi, Kryetari ia paraqet rendin e ditës seancës plenare për miratim.

[...]"

KREU VIII KOMISIONET E KUVENDIT

Neni 41 (Komisioni përgjegjës-raportues)

"1. Kryetari i Kuvendit, sipas fushëveprimit, cakton njërin nga komisionet, si komision përgjegjës, për të raportuar për projektligjin dhe për dokumentet e tjera të parashtruara në Kuvend.

2. Komisioni përgjegjës-raportues shqyrton projektligjin ose mocionin e dërguar, harton dhe rekomandon amendamente si dhe konstaton amendamentet që bien ndesh me njëri-tjetrin.

3. Në Kuvend, për projektligjin, raporton vetëm Komisioni përgjegjës-raportues.

4. Raporti përmban propozimet e Komisionit përgjegjës-raportues, arsyet dhe opinionet e kundërta, si dhe komentet e komisioneve të tjera, për të cilat Kuvendi vendos në seancë plenare.

5. Kryetari apo raportuesi i Komisionit përgjegjës-raportues, paraqet në Kuvend raportin për shqyrtimin e projektligjit dhe vlerësimin e komisionit."

Neni 42 (Komisionet e përhershme dhe komisionet funksionale)

"1. Kuvendi formon komisione të përhershme dhe komisione funksionale.

2. Kuvendi, miraton formimin e komisioneve, si në paragrafin 1 të këtij neni, dhe ua përcakton fushëveprimin e tyre.

3. Komisionet e përhershme janë komisionet që mbulojnë fushat përkatëse si: buxhet dhe financa, legjislacion, integrim evropian dhe të drejtat dhe interesat e komuniteteve.
4. Komisioni i përhershëm i shqyrton të gjitha projektligjet dhe aktet e tjera, nga fushëveprimi i tij, e që parashtrohen në Kuvend dhe ngarkohet me vendim të Kuvendit.
5. Komisioni funksional i shqyrton projektligjet dhe aktet e tjera vetëm nga fushëveprimi i tij.”

KREU XI

FAZAT E SHQYRTIMIT TË PROJEKTLIGJIT

Neni 74 **(Shqyrtimi i parë i projektligjit)**

- “1. Shqyrtimi i parë i projektligjit në seancë plenare nuk mund të bëhet pa kaluar dy (2) javë nga dita e shpërndarjes së tij.
2. Para shqyrtimit të parë të projektligjit në seancë plenare, Komisioni përgjegjës-raportues, i ngarkuar nga Kryetari i Kuvendit, e shqyrton projektligjin në parim. Komisioni i paraqet Kuvendit raport me rekomandime për miratim ose për mosmiratim të projektligjit.
3. Shqyrtimi i parë i projektligjit përmban diskutimin dhe votimin e tij.
4. Diskutimi në parim për projektligjin zhvillohet pavarësisht rekomandimit të Komisionit përgjegjës-raportues.
5. Projektligji që nuk miratohet në shqyrtimin e parë në seancë plenare, nuk mund të paraqitet përsëri pa kaluar tre (3) muaj nga dita e mosmiratimit. Përgjatë nga kjo rregull bëjnë projektligjet për ratifikimin e marrëveshjeve ndërkombëtare.”

Neni 76 **(Shqyrtimi i projektligjit në komisione)**

- “1. Pas miratimit në shqyrtim të parë, projektligji shqyrtohet nga komisioni përgjegjës-raportues.
2. Në rastin kur projektligji rregullon çështje nga fushëveprimi i dy (2) komisioneve funksionale, Kuvendi e ngarkon njërin prej tyre, si komision përgjegjës-raportues.
3. Amendament në projektligj mund të propozojë deputeti, komisioni parlamentar dhe Qeveria. Amendamentet i adresohen Komisionit përgjegjës-raportues, nëpërmjet Zyrës për propozime dhe parashtrës brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga dita miratimit në parim.
4. Propozimi për amendamentin duhet të përmbajë: referimin ndaj dispozitës së projektligjit, formulimin e saktë të amendamentit dhe arsyetimin e amendamentit të propozuar.
5. Amendamenti i propozuar, i dërgohet Zyrës për propozime dhe parashtrës.
6. Në rast se amendamenti nuk i përmbushë kushtet sipas paragrafëve 3 dhe 4 të këtij neni, Zyra për propozime dhe parashtrës ia kthen propozuesit amendamentin, për plotësimet e nevojshme.
7. Komisioni përgjegjës-raportues shqyrton projektligjin nen për nen dhe amendamentet e propozuara. Raporti me rekomandime u dërgohet komisioneve të përhershme.
8. Komisioni i përhershëm, shqyrton projektligjin me amendamentet e propozuara nga komisioni përgjegjës-raportues, si dhe amendamentet e propozuara nga të autorizuarit sipas paragrafit 3 të këtij neni. Komisioni i përhershëm, brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh, nga data e marrjes së raportit, duhet të paraqesë raportin për projektligjin dhe për amendamentet e Komisionit përgjegjës-raportues, pas këtij

afati raporti i Komisionit përgjegjës-raportues procedohet për miratim në seancë plenare.

9. Komisioni përgjegjës-raportues, pasi e përfundon shqyrtimin, i paraqet Kuvendit raportin me rekomandime. Në raport përfshihen edhe mendimi i komisioneve të përhershme, si dhe deklarimi për amendamentet e propozuara nga deputeti, nga komisioni dhe nga Qeveria. Në raport shënohet edhe mendimi i anëtarëve që janë shprehur kundër.”

Neni 78 **(Shqyrtimi i dytë i projektligjit)**

“1. Shqyrtimi i dytë i projektligjit fillon me paraqitjen e raportit të komisionit përgjegjës-raportues. Pas paraqitjes së raportit, të drejtën e diskutimit, sipas radhës e kanë përfaqësuesit e komisioneve të përhershme, përfaqësuesi i grupit parlamentar, përfaqësuesi i Qeverisë, propozuesi i amendamenteve dhe deputeti.

2. Gjatë shqyrtimit të dytë në seancë plenare nuk mund të propozohen amendamente të reja, me përjashtim të rastit kur paraqitet nevoja për të evituar kolizionin e dispozitave të projektligjit. Me propozim të kryetarit të Komisionit përgjegjës-raportues, Kuvendi vendos për ndërprerjen e shqyrtimit të amendamenteve dhe e bart çështjen për shqyrtim vetëm në Komisionin përgjegjës-raportues, i cili e paraqet raportin plotësues gjatë zhvillimit të seancës apo për seancën e radhës.

3. Shqyrtimi i dytë i projektligjit vazhdon me shqyrtimin dhe me votimin e amendamenteve të propozuara nga Komisioni përgjegjës-raportues dhe të amendamenteve të propozuara nga komisionet e tjera nga Qeveria dhe nga deputetët. Para votimit të amendamentit mund të zhvillohet debat.

4. Radhitja e amendamenteve, të pasqyruara në tabelën krahasuese me dy kolona (teksti i projektligjit dhe i amendamenteve), për shqyrtim dhe për votim në seancë plenare bëhet sipas nenit 73 të kësaj rregulloreje.

5. Pas votimit të amendamenteve, votohet teksti i projektligjit me amendamentet e miratuara.

6. Me kërkesë të Komisionit përgjegjës-raportues votimi i projektligjit me amendamentet e miratuara mund të shtyhet në seancën e radhës.

7. Teksti i projektligjit me amendamentet e miratuara përgatitet nga njësi përkatëse organizative e Administratës së Kuvendit dhe i dërgohet Komisionit përgjegjës-raportues. Njësi gjatë përgatitjes së tekstit të projektligjit me amendamentet e miratuara kufizohet vetëm në eliminimin eventual të mospërputhjeve terminologjike dhe ligjore në tekst ose të kolizioneve ndërmjet normave të projektligjit dhe normave të tjera të sistemit ligjor.

8. Komisioni përgjegjës-raportues, gjatë shqyrtimit të projektligjit me amendamentet e miratuara, nuk e shqyrton përmbajtjen e miratuar të projektligjit, por kufizohet vetëm sipas paragrafit 7 të këtij neni.

9. Komisioni përgjegjës-raportues tekstin e projektligjit, sipas paragrafit 8 të këtij neni, e procedon për miratim në Kuvend brenda pesë (5) ditë pune, nga dita e vendosjes sipas paragrafit 6 të këtij neni.

10. Në seancën e parë plenare pas dorëzimit të projektligjit me amendamentet eventuale, të propozuara në pajtim me paragrafin 7 të këtij neni, procedohet me votimin përfundimtar të projektligjit.”

Neni 85 **(Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve)**

“1. Shqyrtimi i parë i projektligjit me procedurë të përshpejtuar, nuk mund të bëhet më herët se 48 orë nga shpërndarja e materialit, ndërsa shqyrtimi i dytë nuk mund të bëhet më herët se 72 orë nga dita e miratimit në parim, me përjashtim të gjendjes së jashtëzakonshme ose shpalljes së gjendjes emergjente.

2. Me kërkesë të Qeverisë ose të 1/4 të numrit të përgjithshëm të deputetëve, Kuvendi shqyrton me procedurë të përshpejtuar projektligjet që ndërlidhen me:

2.1. Sigurinë kombëtare;

2.2. Shëndetin publik; dhe

2.3. Çështje buxhetore dhe financiare.

3. Kërkesa nga paragrafi 2 i këtij neni i adresohet Kryetarit të Kuvendit, i cili e thërret seancën plenare.”

Neni 86

(Procedura e urgjente për shqyrtimin e projektligjit)

“1. Kuvendi, me kërkesë të Qeverisë ose 1/4 të të gjithë deputetëve të Kuvendit, mund të shqyrtojë projektligjin me procedurë urgjente, i cili ndërlidhet me marrjen e masave për gjendjen e jashtëzakonshme, sipas nenit 131 të Kushtetutës apo për gjendjen emergjente.

2. Shqyrtimi i projektligjit, sipas paragrafit 1 të këtij neni, është i veçantë dhe shqyrtohet vetëm nga Komisioni funksional, me përjashtim të rastit kur kërkohet sipas nenit 78, paragrafi 2 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

3. Shqyrtimi i parë i projektligjit me procedurë urgjente bëhet brenda 48 orëve nga shpërndarja e materialit, ndërsa shqyrtimi i dytë bëhet brenda 72 orëve nga dita e miratimit në parim, me përjashtim të rasteve kur Kuvendi vendos ndryshe.”

KREU XX

TRANSPARENCA E KUVENDIT

Neni 123

(Shmangia nga afatet procedurale)

“1. Me propozim të së paku gjashtë (6) deputetëve, Kuvendi vendos me 2/3 e deputetëve të pranishëm për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores.

2. Shmangia mund të bëhet kur nuk bie në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës së Republikës së Kosovës.”

II. DISPOZITAT E KONTESTUARA DHE ATO RELEVANTE TË LIGJIT NR. 08/L-322 PËR BYRONË SHTETËRORE PËR VERIFIKIMIN DHE KONFISKIMIN E PASURISË SË PAJUSTIFIKUESHME (LIGJIT TË KONTESTUAR)

Neni 2

(Fushëveprimi)

“1. Ky ligj zbatohet ndaj pasurisë së fituar në mënyrë të pajustificueshme, qoftë drejtpërdrejtë ose të tërthorët nga personat zyrtarë dhe palët e treta.

2. Ky ligj zbatohet ndaj pasurisë së pajustificueshme të fituar nga personi zyrtar përgjatë ushtrimit të funksionit të tij kurdo nga data 17 shkurt 2008.

3. Ky ligj zbatohet edhe ndaj pasurisë së pajustificueshme të fituar nga personi zyrtar edhe pas pushimit të ushtrimit të funksionit të tij, që përfshin periudhën deri në pesë (5) vite nga momenti kur personi zyrtar pushon së ushtruari funksionin e tij.

4. Inicimi i procedurës së verifikimit të pasurisë së pajustificueshme sipas paragrafëve 2 dhe 3 të këtij neni, mund të bëhet gjatë kohës që personi zyrtar është duke ushtruar funksionin apo më së voni deri në dhjetë (10) vite nga momenti kur personi zyrtar pushon se ushtruari funksionin e tij.”

Neni 4

(Themelimi)

“Me këtë ligj themelohet Byroja Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme si organ i pavarur dhe i specializuar për verifikimin e pasurisë së pajustificueshme.”

Neni 9 (Statusi dhe pavarësia)

“1. Zyrtarët e Byrosë konsiderohen zyrtarë publik në pajtim me Ligjin përkatës për Zyrtarët Publik.

2. Për zyrtarët e Byrosë hartohet kod i veçantë i mirësjelljes i cili miratohet nga Drejtori i Përgjithshëm.

3. Zyrtarët e Byrosë, gjatë ushtrimit të detyrës zyrtare, gëzojnë pavarësi të plotë dhe mbrojtje, si dhe nuk mund t’ju imponohet asnjë presion nga jashtë për shkak të detyrës së tyre, apo kur ndërmarrin veprime të caktuara konkrete, në pajtim me këtë ligj apo me legjislacionin tjetër në fuqi.”

Neni 19 (Inicimi i procedurës)

“1. Byroja inicion procedurën e verifikimit të pasurisë gjatë kohës që personi zyrtar është duke ushtruar funksionin apo deri në dhjetë (10) vite pas pushimit të ushtrimit të funksionit të personit zyrtar.

2. Byroja inicion procedurën e verifikimit mbi bazën e informatave kredibile dhe besueshme lidhur me pasurinë e pajustificueshme në rastet kur:

2.1. Pranon informacion, dokument, provë, dëshmi apo të dhëna nga burime të ndryshme, përfshirë personat fizik dhe juridik;

2.2. Pranon informacion, dokument, provë, dëshmi apo të dhëna nga institucionet e Republikës së Kosovës ose të huaja, si dhe;

2.3. Ka informacion, dokument, provë, dëshmi apo të dhëna por që nuk i pranon zyrtarisht, dhe të njëjtat janë publike ose të qasshme në çfarëdo forme.

3. Institucionet në vijim duke përfshirë por pa u kufizuar: Agjencia për Parandalimin e Korrupsionit, Administrata Tatimore e Kosovës, Dogana e Kosovës, Banka Qendrore e Kosovës, Njësi për Inteligjencë Financiare, Noterët dhe Përmbaruesit Privat sipas kërkesës nga Byroja në mënyrë aktive obligohen t’i ofrojnë pa vonesë informatat e kërkuara.

4. Kurdo që institucionet e Republikës së Kosovës posedojnë ose bien në posedim të çfarëdo informacioni, dokumenti, prove, dëshmie ose të dhëne që përmban informata kredibile dhe të besueshme në lidhje me pasurinë e pajustificueshme, i përcjellin tek Byroja pa vonesë. Këto informata i shërbejnë Byrosë për ta përmbushur standardit të probabilitetit të gjasave mbi bazën e të cilave inicohet procedura.

5. Byroja shqyrton informatat nga paragrafi 2 i këtij neni për të përcaktuar nëse këto informata i referohen personit zyrtar që është subjekt i këtij ligji dhe nëse informatat janë të besueshme.

6. Për qëllim të këtij neni informatë kredibile dhe të besueshme nënkupton çdo informacion, dokument, provë, dëshmi apo të dhënë, e cila le të kuptojë që ka mospërputhje në mes të hyrave të ligjshme dhe pasurisë së krijuar.

7. Drejtori i Përgjithshëm vlerëson në pamje të parë lartësinë e shpërputhjes së pasurisë me të hyrat e ligjshme duke i dhënë prioritet rasteve nga vlera më e lartë e shpërputhjes deri tek pragu i përcaktuar me këtë ligj.

8. Pas shqyrtimit nga paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni, Drejtori i Përgjithshëm nxjerr vendim të arsyetuar për fillimin e procedurës së verifikimit.

9. Në secilin rast kur Drejtori i Përgjithshëm gjen se nuk janë plotësuar kushtet nga paragrafët 5 ose 6 të këtij neni, atëherë vendos për mos fillimin e procedurës.

10. Përrjashtimisht nga paragrafi 10 i këtij neni, nëse më vonë Byroja vije deri tek informatat e reja mbi atë subjekt dhe/ose pasuri, Drejtori i Përgjithshëm vendos sipas procedurës të këtij neni.

11. Të gjitha informacionet e pranuar dhe të trajtuara nga Byroja, do të jenë të qasshme për palën e cila është subjekt i procedurës së verifikimit, përveç në rastet kur këto informacione do ta rrezikonin procedurën e verifikimit, do t'i dëmtonin provat, si dhe mund ta cenonin interesin publik. Kufizimin e dokumenteve Byroja duhet ta kërkoj zyrtarisht në Gjykatë, për të cilën kërkesë Gjykata nxjerr vendim me shkrim.”

Neni 20

(Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit)

1. Byroja, gjatë procedurës së verifikimit, mbledh informatat si në vijim, por pa u kufizuar në:

- 1.1. pasurinë, vendndodhjen e pasurisë dhe vlerën;
- 1.2. vlerën e pasurisë në kohën e përfitimit;
- 1.3. vlera e përfituar nga pasuria me rastin e transaksionit;
- 1.4. transformimin e pasurisë;
- 1.5. te ardhurat e rregullta dhe jo te rregullta të palës në procedure;
- 1.6. shpenzimet për mbajtjen e personit fizik dhe të anëtareve të familjes së palës në procedurë;
- 1.7. shpenzime të tjera;
- 1.8. detyrimet monetare;
- 1.9. transaksionet me pasurinë te personat fizikë apo juridikë;
- 1.10. transaksionet në pasurinë e palës në procedurë;
- 1.11. shpenzimet për udhëtimet jashtë vendit nga pasuria e palës në procedurë;
- 1.12. masat e përkohshme dhe ngarkesat e vendosura ndaj pasurisë si dhe detyrimet e marra përsipër të natyrës civilo-juridike nga pala në procedurë.

2. Te dhënat personale do të trajtohen dhe përpunohen në përputhje me legjislacionin në fuqi.”

Neni 21

(Detyrimi për bashkëpunim)

“1. Institucionet e Republikës së Kosovës, personat fizikë apo juridikë vendorë që ushtrojnë autorizime publike, si dhe nga personat e tjerë fizikë dhe juridikë vendorë, detyrohen të bashkëpunojnë me Byroën me qëllim të mbledhjes së informatave nga neni 20 i këtij ligji. Detyrimi për bashkëpunim për persona fizik dhe juridikë vendor shtrihet deri në atë masë sa nuk cenohet e drejta në privatësi dhe te drejtën për mos inkriminim.

2. Subjektet nga paragrafi 1 i këtij neni, i sigurojnë Byrosë ndihmën, informacionin dhe dokumentet e kërkuara sa më shpejtë që është e mundur, por jo më vonë se tridhjetë (30) ditë nga dita e kërkesës, me përjashtim të informacionit që sigurohet sipas një procedure te veçantë.

3. Në rast se subjektet nga paragrafi 1 i këtij neni nuk i përgjigjen kërkesës së Byrosë, Byroja mund t'i kërkojë Gjykatës, që ndaj atij subjekti të marrë aktvendim për dorëzimin e informacionit dhe dokumenteve sipas kërkesës së Byrosë.

4. Në rast se Gjykata vlerëson nga përgjigja e subjektit se informatat apo dokumentet e kërkuara, nuk janë të disponueshme për ndonjë institucion tjetër, atëherë do të marrë aktvendim për nxjerrjen e informatave dhe dokumenteve deri në masën që nuk cenonjë sigurinë e vendit apo nuk shkelin drejtpërdrejt një të drejtë kushtetuese të njeriut, me qëllim për të mundësuar verifikimin e pasurisë. Me këtë aktvendim, Byroja do të detyrohet që informatat dhe dokumentet e tilla të mos publikohen dhe askush të mos ketë qasje në to në asnjë mënyrë, përveç në procedurën gjyqësore.

5. Udhëheqësi i subjektit nga paragrafi 1 i këtij neni, obligohet ta zbatojë aktvendimin e marrë nga gjykata sipas paragrafit 3 dhe 4 të këtij neni, jo më larg se pesë (5) ditë nga pranimi i aktvendimit. Në rast të mos zbatimit të aktvendimit të gjykatës nga udhëheqësi, Byroja paraqet kallëzim penal te Prokurori i Shtetit për veprën penale të mos ekzekutimit të vendimeve gjyqësore.

6. Gjukata nuk do të marrë aktvendim për nxjerrjen e informatave dhe dokumenteve sipas kërkesës së Byrosë, kur ajo kërkesë i është dërguar Prokurorit të Shtetit dhe kur Prokurori i Shtetit njofton se ofrimi i informatave dhe dokumenteve të tilla do të cenonte hetimin e çështjeve penale që janë në procedurë.
[...]"

Neni 23 (Periudha e verifikimit të pasurisë)

"1. Verifikimi i pasurisë bëhet për pasurinë e fituar gjatë periudhës së ushtrimit të funksionit publik nga ana e personit zyrtar.

2. Përfashtimisht, kur Byroja vlerëson apo konstaton se pasuria e personit zyrtar e fituar pas periudhës së ushtrimit të funksionit publik është në masë të madhe më e lartë se të hyrat e ligjshme apo pasuria e fituar gjatë periudhës së ushtrimit të funksionit publik nga ana e personi zyrtar, Byroja mund të zgjerohet verifikimin për një periudhë jo më të gjatë se pesë (5) vjeçare pasi që zyrtari publik nuk ushtron më funksionin publik.

3. Në rastet kur personi zyrtar ka pasur ndërprerje kohore në ushtrimin e funksionit publik, periudha e verifikimit përfshin kohën prej emërimit të parë deri në pushimin e funksionit të fundit publik."

Neni 35 (Shqyrtimi në shkallën e parë)

"1. Sipas nenit 31 të këtij ligji, Byroja i paraqet provat para Gjykatës lidhur me përmbushjen e standardit civil të vlerësimit të gjasave, se pasuria që është objekt shqyrtimi është e pajustificueshme.

2. Pas paraqitjes së propozimit në Gjykatë, pala në procedurë në seancën e shqyrtimit, duhet të provojë se pasuria që është objekt i propozimi, ka prejardhje të justifikueshme ose të ofrojë dëshmi se nuk mund të sigurojë provat.

3. Nëse pala në procedurë ofron dëshmi se nuk ka mundësi të sigurojë provat, atëherë pas kërkesës të cilësdo palë, Gjukata lëshon urdhër për sigurimin e provave.

4. Në rast se pas zbatimit të urdhrit të Gjykatës, sipas paragrafit 3 të këtij neni, prova e cila është objekt i këtij urdhri nuk është e disponueshme ose nuk gjendet, konsiderohet se ka rrethana objektive që pamundësojnë palën në sigurimin e provave dhe si rrjedhojë Gjukata do të refuzojë propozimin për konfiskim si të pabazuar.

5. Pas ofrimit të dëshmisë nga pala se prova nuk është e qasshme dhe nuk mund të sigurohet, dhe në rast se asnjëra palë nuk bën kërkesë Gjykatës për lëshimin e urdhrit për sigurimin e asaj prove, sipas paragrafit 3 të këtij neni, konsiderohet se ka rrethana objektive që pamundësojnë palën në sigurimin e provave dhe si rrjedhojë Gjukata do të refuzojë propozimin për konfiskim si të pabazuar."

Neni 70 (Funksionalizimi i Byrosë)

"1. Kuvendi i Republikës së Kosovës emëron anëtarët e Komisionit brenda 3 (tre) muajve nga hyrja në fuqi e këtij Ligji.

2. Konstituimi i Komisionit bëhet jo më vonë se tridhjetë (30) ditë nga emërimi i anëtarëve të Komisionit sipas paragrafit 1 të këtij neni.

3. Komisioni fillon procedurën e përzgjedhjes së Drejtorit të Përgjithshëm jo më vonë se pesëmbëdhjetë (15) ditë nga dita e konstituimit.
4. Pas konstituimit dhe deri në funksionalizimin plotë të Byrosë, Komisioni mbledhet rregullisht dhe miraton aktet e nevojshme nënligjore në drejtim të funksionalizimit të plotë të Byrosë.
5. Vetëm pas funksionalizimit të plotë të Byrosë, par jo më vonë se një (1) vit pas hyrjes në fuqi të këtij Ligji, Byroja fillon të zbatuari dispozitat e këtij Ligji në funksion të verifikimit të pasurisë së pajustificueshme.
6. Funksionalizimi i Byrosë, sipas paragrafit 5 të këtij neni nënkupton emërimin e Drejtorit të Përgjithshëm, rekrutimin e stafit dhe pajisjen e zyrës me resurset e nevojshme për punë.
7. Deri në funksionalizimin e Byrosë, funksionin administrativ e ushtron Agjencia për Parandalimin e Korrupsionit, të cilës i ndahen mjete buxhetore shtesë për kryerjen e këtij funksioni.
8. Drejtori i Përgjithshëm obligohet që në afat prej gjashtë (6) muajsh nga zgjedhja e tij ta komplotoj stafin dhe të funksionalizojë Byronë.”

III. OPINIONET DHE DOKUMENTET E TJERA TË KOMISIONIT TË VENECIAS DHE OSBE/OHDIR

- (i) [Udhëzimet mbi Ligjbërjen Demokratike për ligje më të mira](#), OSBE/OHDIR, Poloni, 2023;
- (ii) Përmbledhja [[CDL-PI\(2021\)003](#)] e Opinioneve dhe raporteve të Komisionit të Venecias lidhur me procedurën e ligjbërjes dhe kualitetit të ligjeve, miratuar më 10-20 mars 2021;
- (iii) Opinion i Përbashkët [[CDL-AD\(2020\)036](#)], i OSBE/ODIHR dhe Komisionit të Venecias, për Shqipërinë lidhur me amendamentet e Kushtetutës, të 30 korrikut 2020 dhe të Kodit Zgjedhor të 5 tetorit 2020, miratuar më 11-12 dhjetor 2020;
- (iv) Opinioni i ndërmjetëm urgjent [[CDL-AD\(2020\)035](#)], i Komisionit të Venecias, për draft-Kushtetutën e Bullgarisë, miratuar më 11-12 dhjetor 2020.
- (v) Parametrat [[CDL-AD\(2019\)015](#)] e Komisionit të Venecias lidhur me marrëdhënies në mes shumicës parlamentare dhe opozitës në një demokraci: një listë kontrolluese, miratuar më 21-22 qershor 2019;
- (vi) Opinion [[CDL-AD\(2018\)021](#)] i Komisionit të Venecias lidhur me propozim-amendamentet të Kodit Penal dhe të Kodit të Procedurës Penale të Rumanisë, miratuar më 19-20 tetor 2018;
- (vii) Opinioni [[CDL-AD\(2017\)026](#)] i Komisionit të Venecias, për plotësimin dhe ndryshimin e Rregullores së Kuvendit të *Verkhovna Rada të Ukrainës*, miratuar më 6-7 tetor 2017;
- (viii) Lista kontrolluese [[CDL-AD\(2016\)007](#)] e Komisionit të Venecias për Sundimin e Ligjit, miratuar më 11-12 Mars 2016;
- (ix) Opinioni [[CDL-AD\(2013\)018](#)] i Komisionit të Venecias, për balancën e pushteteve në Kushtetutë dhe Legjislacionin e Principatës së Monakos, miratuar më 14-15 qershor 2013;

- (x) Raporti [CDL-AD\(2010\)025](#) mbi Rolin e Opozitës në një Parlament Demokratik, i miratuar më 15-16 tetor 2010;
- (xi) Raporti [CDL-AD \(2008\)035](#) mbi Iniciativën Legjislative të Komisionit të Venecias, i miratuar më 12-13 dhjetor 2008;

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

88. Gjykata duhet së pari të vlerësojë nëse kërkesa e parashtruar para Gjykatës i ka përmbushur kriteret për pranueshmërinë e saj, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej me Ligj dhe Rregullore të punës.
89. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafit 1 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, që përcakton se: *“Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para Gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.”*
90. Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës e kanë ngritur kërkesën e tyre në bazë të paragrafit 5 të nenit 113 të Kushtetutës, i cili përcakton:

“5. Dhjetë (10) a më shumë deputetë të Kuvendit të Kosovës, brenda një afati prej tetë (8) ditësh nga dita e miratimit, kanë të drejtë të kontestojnë kushtetutshmërinë e çfarëdo ligji ose vendimi të miratuar nga Kuvendi, si për përmbajtjen, ashtu edhe për procedurën e ndjekur.”
91. Andaj, bazuar në të lartcekurat, një kërkesë e parashtruar para Gjykatës sipas paragrafit 5 të nenit 113 të Kushtetutës, e njëjta duhet të (i) të parashtrohet nga së paku 10 (dhjetë) deputetë të Kuvendit; (ii) që kontestojnë kushtetutshmërinë e një ligji ose vendimi të miratuar nga Kuvendi, për përmbajtjen dhe/ose për procedurën e ndjekur; si dhe (iii) kërkesa duhet të parashtrohet brenda një afatit prej 8 (tetë) ditësh nga dita e miratimit të aktit të kontestuar.
92. Gjykata në vlerësimin e përmbushjes së kriterit të parë, përkatësisht numrit të nevojshëm të deputetëve të Kuvendit për të parashtruar kërkesën përkatëse, vëren se kërkesa është parashtruar nga 13 (trembëdhjetë) deputetë, andaj kërkesa përmbush kriterin e përcaktuar përmes fjalisë së parë të paragrafit 5 të nenit 113 të Kushtetutës për të vënë në lëvizje Gjykatën.
93. Gjykata gjithashtu në vlerësimin e përmbushjes së kriterit të dytë, vëren se parashtruesit e kërkesës kontestojnë (i) procedurën e ndjekur për miratimin e Ligjit nr. 08/L-322 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme, gjegjësisht, Vendimin [nr. 08-V-798] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit dhe Vendimin [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024 të Kuvendit, si dhe (ii) përmbajtjen e këtij ligji. Ndërsa, sa i përket kriterit të tretë, përkatësisht afatit kohor brenda të cilit duhet të parashtrohet kërkesa përkatëse në Gjykatë, vëren se kërkesa është dorëzuar më 13 dhjetor 2024, që nënkupton se kërkesa është dorëzuar në Gjykatë brenda afatit të përcaktuar me paragrafin 5 të nenin 113 të Kushtetutës.
94. Andaj, Gjykata vlerëson se parashtruesit e kërkesës legjitimohen si palë e autorizuar në kuptim të paragrafit 5 të nenin 113 të Kushtetutës për të kontestuar kushtetutshmërinë akteve të kontestuara para Gjykatës, si për nga përmbajtja, ashtu dhe për nga procedura e ndjekur, pasi në rastin konkret, që të gjithë janë deputetë të legjislaturës së VIII të Kuvendit, andaj të njëjtit konsiderohen palë e autorizuar dhe rrjedhimisht, kanë të drejtën e kontestimit të kushtetutshmërisë së vendimeve dhe ligjeve, të miratuara nga Kuvendi.

95. Përveç kriterëve të lartcekura kushtetuese, Gjykata gjithashtu merr parasysh edhe nenin 42 (Saktësimi i kërkesës) të Ligjit, që saktëson parashtrimin e kërkesës në bazë paragrafit 5 të nenit 113 të Kushtetutës, i cili përcakton si në vijim:

Nenin 42
(Saktësimi i kërkesës)

“1. Në kërkesën e ngritur në pajtim me nenin 113, paragrafi 6 të Kushtetutës, ndër të tjera, paraqiten informatat e mëposhtme:

1.1. emrat dhe nënshkrimet e të gjithë deputetëve të Kuvendit që kontestojnë kushtetutshmërinë e ligjit apo vendimit të nxjerrë nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës;

1.2. dispozitat e Kushtetutës apo të ndonjë akti apo ligji që ka të bëjë me këtë kërkesë; dhe

1.3. paraqitjen e provave mbi të cila mbështetet kontesti.”

96. Gjykata, gjithashtu, i referohet dhe rregullit 72 [Kërkesa në pajtim me paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës dhe me nenet 42 dhe 43 të Ligjit] të Rregullores së punës, i cili parasheh:

Rregulli 72
(Kërkesa në pajtim me paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës dhe me nenet 42 dhe 43 të Ligjit)

“[...]

(3) Kërkesa e parashtruar sipas këtij rregulli, ndër të tjera, duhet të përmbajë informatat e mëposhtme:

(a) emrat dhe nënshkrimet e të gjithë deputetëve të Kuvendit që kontestojnë kushtetutshmërinë e ligjit ose vendimit të nxjerrë nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës;

(b) dispozitat e Kushtetutës ose të ndonjë akti ose ligji që ka të bëjë me këtë kërkesë; dhe

(c) paraqitjen e provave mbi të cilat mbështetet kontesti.

(4) Kërkesës duhet t'i bashkëngjitet një kopje e ligjit ose vendimit të kontestuar të miratuar nga Kuvendi, regjistri dhe nënshkrimet personale të deputetëve që paraqesin kërkesën, si dhe autorizimi i personit që i përfaqëson ata para Gjykatës. [...]

97. Në kontekst të dy dispozitave të lartcekura, Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës (i) shënuan emrat dhe nënshkrimet e deputetëve në kërkesën e tyre; (ii) specifikuan aktet e kontestuara; (iii) iu referuan neneve specifike të Kushtetutës, me të cilat ata pretendojnë se dispozitat e akteve të kontestuara nuk janë në përputhshmëri; dhe (iv) dorëzuan prova dhe dëshmi për të mbështetur pretendimet e tyre.
98. Rrjedhimisht, marrë parasysh plotësimin e kriterëve kushtetuese dhe ligjore përkitazi me pranueshmërinë e kërkesave përkatëse, Gjykata deklaroi kërkesën e parashtruesve të kërkesës të pranueshme dhe në vijim do të shqyrtojë meritat e tyre.

Meritat

99. Gjykata fillimisht rikujton që parashtuesit e kërkesës, respektivisht 13 (trembëdhjetë) deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, duke u bazuar në paragrafin 5 të nenit 113 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në thelb, kontestojnë (i) Vendimin e Kuvendit për shmangien nga afatet procedurale dhe (ii) Vendimin e Kuvendit për miratimin Ligjin të kontestuar, si për nga procedura e ndjekur ashtu edhe nga përmbajtja e tij.
100. Siç është cekur më lart, kërkesa KO261/24 ishte parashtuar në Gjykatë më 13 dhjetor 2024, gjegjësisht në të njëjtën ditë kur janë parashtuar në Gjykatë edhe kërkesat në vijim: (i) KO246/24, (ii) KO247/24, (iii) KO248/24, (iv) KO249/24, (v) KO250/24, (vi) KO251/24, (vii) KO252/24, (viii) KO253/24, (ix) KO254/24, (x) KO255/24, (xi) KO256/24, (xii) KO257/24, (xiii) KO258/24, (xiv) KO259/24 dhe (xv) KO260/24, të cilat më pas Gjykata i bashkoi. Megjithatë, duke qenë se në kërkesën e tanishme KO261/24, kontestohet si (i) procedura e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, ashtu edhe (ii) vetë përmbajtja e tij, ndërsa në kërkesat e lartcekura kontestohet vetëm procedura e ndjekur për miratimin e ligjeve respektive, Gjykata vendosi që kërkesa KO261/24 të trajtohet si kërkesë e vetme, pa paragjykim për meritat e përmbajtjes së Ligjit të kontestuar.
101. Më saktësisht, Gjykata rithekson se parashtuesit e kërkesës pretendojnë se: (i) procedura e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, gjegjësisht, (a) Vendimi i Kuvendit për shmangiet nga afatet procedurale dhe (b) Vendimi për miratimin e Ligjit të kontestuar, nuk janë në përputhje me nenet: 74 [Ushtrimi i Funksionit], 76 [Rregullorja e Punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), ndërkaq: (ii) përmbajtja e Ligjit të kontestuar, nuk është në përputhje me nenet: 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 21 [Parimet e Përgjithshme], 22 [Zbatimi i drejtpërdrejtë i Marrëveshjeve dhe Instrumenteve Ndërkombëtare], 24 [Barazia para Ligjit], 46 [Mbrotjtja e Pronës], 55 [Kufizimi i të Drejtave dhe Lirive Themelore] dhe 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës. Përveç kësaj, Gjykata rikujton se parashtuesit e kërkesës kërkojnë nga Gjykata pezullimin *ex-lege* të Ligjit të kontestuar duke theksuar që: “[...] *mos të dërgohet për dekretim dhe publikim në Gazetën Zyrtare deri në vendimin final të Gjykatës Kushtetuese.*”
102. Gjykata vëren se parashtuesit e kërkesës, në esencë, pretendojnë që:
1. procedura e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, gjegjësisht, vendimet e Kuvendit në lidhje me shmangien nga afatet procedurale dhe miratimin e Ligjit të kontestuar:
 - (i) cenon kompetencën kushtetuese të Kryetarit të Kuvendit për të thirrur dhe caktuar seancat e Kuvendit dhe si e tillë nuk është në përputhshmëri me nënparagrafin 2 të paragrafit 7 të nenit 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve] të Kushtetutës, si dhe përgjegjësitë për të miratuar rendin e ditës së seancës plenare të Kryesisë së Kuvendit nga paragrafi 1 i nenit 19 (Detyrat e Kryesisë) të Rregullores së Kuvendit;
 - (ii) është në kundërshtim me nenin 74 [Ushtrimi i Funksionit] të Kushtetutës për shkak se nuk i është mundësuar deputetëve kryerja e detyrave dhe përgjegjësi të tyre, respektivisht: (a) shqyrtimi i materialeve; (b) përgatitja për seancë brenda një afati të arsyeshëm, siç e përcakton Rregullorja e Kuvendit, së paku 48 (dyzet e tetë) orë, dhe kjo për shkak se në ora 15:01, deputetët janë ftuar për seancën plenare të orës 14:40 nga Njësia e Kuvendit për shërbimin me deputetë; si dhe
 - (iii) është në kundërshtim me nenin 77 [Komisionet] të Kushtetutës, pasi që shkeljet esenciale të dispozitave të Rregullores së Kuvendit, kanë cenuar kompetencat dhe

përgjegjësitë e komisioneve të përhershme parlamentare që të të shqyrtojnë një projektligj me amendamentet eventuale;

2. përmbajtja e Ligjit të kontestuar, i miratuar përmes Vendimit të Kuvendit për miratimin e tij, është në kundërshtim me (i) parimet e sundimit të ligjit dhe parimin e sigurisë juridike si vlera thelbësore të rendit kushtetues; dhe (ii) të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë, përfshirë instrumentet e aplikueshme ndërkombëtare. Më saktësisht, parashtuesit e kërkesës, pretendojnë se: (i) në kuptim të fushëveprimit të tij, Ligji i kontestuar, përmes neneve 2 (Fushëveprimi) dhe 23 (Periudha e Verifikimit të Pasurisë) të tij, cenon parimin e sundimit të ligjit të mishëruar në nenet 3 [Barazia para Ligjit] dhe 7 [Vlerat] të Kushtetutës, përfshirë parimin e barazisë para ligjit, të garantuar me nenin 24 [Barazia para Ligjit] të Kushtetutës, si dhe shkel të drejtën në pronë, të garantuar me nenin 46 [Mbrotja e pronës] të Kushtetutës; (ii) themelimi dhe statusi i Byrosë, i përcaktuar sipas neneve 4 (Themelimi), 9 (Statusi dhe Pavarësia) dhe 10 (Përbërja e Komisionit Mbikëqyrës dhe Kompensimi) të Ligjit të kontestuar, është gjithashtu në kundërshtim me nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit] dhe 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës sepse cenon autoritetin mbikëqyrës të Kuvendit të Kosovës; (iii) nenet 19 (Inicimi i procedurës) dhe 20 (Mbledhja e informatave me qëllim të verifikimit) në lidhje me nenin 21 (Detyrimi për bashkëpunim) të Ligjit të kontestuar, cenojnë në mënyrë arbitrare të drejtën në pronë të garantuar me nenin 46 [Mbrotja e Pronës] të Kushtetutës, si dhe të drejtën në gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 [E drejta në gjykim të drejtë dhe të paanshëm] të Kushtetutës, ndër të tjera, *“[...] sepse e privon subjektin e verifikimit nga e drejta për qasje në kohë në dokumente dhe dosjen përkatëse, e privon nga e drejta për t'u dëgjuar [...]”*; si dhe (iv) përcaktimi në paragrafin 7 të nenit 70 (Funksionalizimi i Byrosë) i Ligjit të kontestuar është në kundërshtim me nenin 142 [Agjencitë e Pavarura] të Kushtetutës sepse delegon ushtrimin e funksionit të Byrosë Shtetërore, përkohësisht në Agjencinë për Parandalimin e Korrupsionit deri në funksionalizimin e kësaj të fundit.
103. Gjykata rikujton se pretendimet e parashtuesve të kërkesës si në lidhje me (I) procedurën e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar; si dhe për (II) nga përmbajtja e tij, u kundërgjykojnë nga grupi parlamentar i LVV!, dhe Ministria e Drejtësisë.
104. Gjykata thekson se para se të vlerësojë pretendimet e parashtuesve të kërkesës për kushtetutshmërinë e përmbajtjes së Ligjit të kontestuar, ajo do të analizojë procedurën për miratimin e tij mbi bazën e dispozitave dhe parimeve relevante kushtetuese, andaj në vijim do të shqyrtojë fillimisht pretendimet e parashtuesve të kërkesës lidhur me shkeljen e neneve: 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve], 74 [Ushtrimi i Funksionit], 76 [Rregullorja e Punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës.

I. SA I PËRKET PROCEDURËS SË NDJEKUR PËR MIRATIMIN E LIGJIT TË KONTESTUAR

105. Para se të vlerësojë procedurën e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, për aq sa janë relevante në rastin konkret, Gjykata në vijim do t'i referohet: (i) parimeve të përgjithshme kushtetuese që ndërlidhen me ndarjen e pushtetit dhe sundimit të ligjit në kontekst të kompetencës së Kuvendit për miratimin e ligjeve dhe të drejtave dhe detyrimeve të deputetëve të Kuvendit gjatë ushtrimit të funksionit të tyre në procesin e ligjbërjes; (ii) parimeve dhe standardeve të specifikuar përmes opinionëve dhe raporteve të Komisionit të Venecias dhe OSBE/OHDIR; (iii) praktikës gjyqësore të Gjykatave Kushtetuese të vendeve tjera; dhe më pas (iv) do të vlerësojë kushtetutshmërinë e procedurës së ndjekur nga Kuvendi më 5 dhjetor 2024, duke aplikuar përgjatë këtij vlerësimi parimet e përgjithshme të lartcekura.

A. Parimet e përgjithshme

1. Parimet e përgjithshme kushtetuese

106. Gjykata, fillimisht thekson që Kushtetuta përbëhet nga një tërësi unike e parimeve dhe vlerave kushtetuese mbi bazën e të cilave është ndërtuar dhe duhet të funksionojë Republika e Kosovës. Normat e parapara me Kushtetutë duhet të lexohen në ndërlidhje me njëra tjetrën ngase vetëm në atë mënyrë nxirret kuptimi i saktë i tyre. Kjo për faktin se Kushtetuta ka një kohezion të brendshëm sipas të cilit gjithsecila pjesë ka një ndërlidhje me pjesët e tjera (shih, ndër tjerash rastin [KO173/22](#), parashtrues *Arben Gashi dhe 9 (nëntë) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Ligjit nr. 08/L-179 për Masat e Përkohshme të Produkteve Themelore në Raste të Veçanta të Destabilizimit në Treg, Aktgjykim, i 8 nëntorit 2023, paragrafi 122).
107. Gjykata thekson që bazuar në nenin 1 [Përkufizimi i Shtetit] të Kushtetutës, Republika e Kosovës është “*shtet i pavarur, sovran, demokratik, unik, dhe i pandashëm*”. Në këtë kontekst, përkufizimi “*demokratik*” i shtetit të Kosovës, ndër të tjera, dhe për aq sa është relevante për rrethanat e rastit konkret, plotësohet përmes 4 (katër) neneve thelbësore kushtetuese, përkatësisht nenit 3 [Barazia para Ligjit], nenit 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], nenit 7 [Vlerat] dhe nenit 16 [Epërsia e Kushtetutës] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (shih, rastet nr. KO100/22 dhe KO101/22, me parashtrues të kërkesës [KO100/22](#), *Abelard Tahiri dhe 10 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*; me parashtrues të kërkesës [KO101/22](#), *Arben Gashi dhe 10 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Ligjit nr. 08/L-136 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit nr. 06/L-056 për Këshillin Prokurorial të Kosovës, Aktgjykim i 24 marsit 2023, paragrafët 154-155).
108. Së pari, neni 3 [Barazia para Ligjit] i Kushtetutës, ndër të tjera, saktëson që (i) Republika e Kosovës, qeveriset në mënyrë demokratike, me respektim të plotë të sundimit të ligjit, përmes institucioneve të veta legislative, ekzekutive dhe gjyqësore; dhe (ii) ushtrimi i autoritetit publik në Republikën e Kosovës, bazohet në parimet e barazisë para ligjit të të gjithë individëve dhe në respektimin e plotë të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të pranuar ndërkombëtarisht, si dhe në mbrojtjen e të drejtave dhe në pjesëmarrjen e të gjitha komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre.
109. Së dyti, neni 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit] i Kushtetutës përcakton formën e qeverisjes dhe ndarjen e pushtetit, ndër të tjera, saktëson që Kosova është Republikë demokratike e bazuar në parimin e ndarjes së pushteteve dhe kontrollit e balancimit në mes tyre, sikurse është përcaktuar me këtë Kushtetutë, parime këto sipas të cilave, (i) Kuvendi ushtron pushtetin legjislativ; (ii) Presidenti është përfaqësues legjitim i vendit brenda dhe jashtë dhe garantues i funksionimit demokratik të institucioneve të Republikës së Kosovës, në pajtim me Kushtetutën dhe duke përfaqësuar unitetin e popullit sipas të njëjtës; (iii) Qeveria është përgjegjëse për zbatimin e ligjeve e politikave shtetërore dhe i nënshtrohet kontrollit parlamentar; (iv) pushteti gjyqësor është unik, i pavarur dhe ushtrohet nga gjykatat; dhe (v) Gjykata Kushtetuese është organ i pavarur i mbrojtjes së kushtetutshmërisë dhe bën interpretimin përfundimtar të Kushtetutës.
110. Së treti, neni 7 [Vlerat] i Kushtetutës, saktëson që rendi kushtetues i Republikës së Kosovës, ndër të tjera dhe për aq sa është relevante në rrethanat e rastit konkret, bazohet në parimet e demokracisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut, sundimit të ligjit, mosdiskriminimit, pluralizmit dhe ndarjes së pushtetit shtetëror dhe barazisë gjinore.

111. Gjykata thekson që parimi i sundimit të ligjit i përfshirë në nenin 3 dhe 7 të Kushtetutës, ndër të tjera, përfshin edhe parimin e sigurisë juridike.
112. Në vijim, neni 16 [Epërsia e Kushtetutës] i Kushtetutës, përcakton që Kushtetuta është akti më i lartë i Republikës së Kosovës dhe se ligjet dhe aktet tjera juridike duhet të jenë në pajtim me të, se pushteti qeverisës buron nga Kushtetuta, se Republika e Kosovës respekton të drejtën ndërkombëtare dhe se secili person dhe organ e institucion në Republikën e Kosovës i nënshtrohet dispozitave të Kushtetutës.
113. Në kuptim të kompetencave të Kuvendit, që burojnë nga neni 4 i Kushtetutës, Kuvendi i Republikës së Kosovës ushtron pushtetin legjislativ, ndërsa bazuar në nenin 63 [Parimet e Përgjithshme] të Kushtetutës: *“Kuvendi është institucion ligjvënës i Republikës së Kosovës i zgjedhur drejtpërdrejt nga populli.”*, i cili sipas nenit 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës, ndër të tjera, (i) miraton ligje, rezoluta dhe akte të tjera të përgjithshme; (ii) mbikëqyr punën e Qeverisë dhe të institucioneve të tjera publike, të cilat, në bazë të Kushtetutës dhe ligjeve, i raportojnë Kuvendit; dhe (iii) vendos për çështjet me interes të përgjithshëm, të përcaktuara me ligj.
114. Gjykata ka theksuar që: *“[...] që secila degë e pushtetit shtetëror duhet të veprojë në pajtim me Kushtetutën, dhe përbrenda fushëveprimit kushtetues, duke garantuar kështu, parimin e ndarjes së pushteteve dhe vlerave demokratike të qeverisjes. Gjykata rithekson se Kuvendi, si organ ligjvënës dhe si shtyllë e ndarjes së pushtetit, ka mandat për nxjerrjen e ligjeve në fusha dhe për çështje që i konsideron të rëndësishme për t'u rregulluar me ligj.”* (shih, rastin e Gjykatës [KO43/19](#) lidhur me vlerësimin e kushtetutshmërisë së Ligjit nr. 06/L-145 për Detyrat, Përgjegjësitë dhe Kompetencat e Delegacionit Shtetëror të Republikës së Kosovës në Procesin e Dialogut me Serbinë, parashtrues *Albulena Haxhiu, Driton Selmanaj dhe tridhjetë deputetë të tjerë të Kuvendit*, Aktgjykim i 13 qershorit 2019, paragrafi 71).
115. Kushtetuta ka përcaktuar demokracinë e Republikës së Kosovës si demokraci parlamentare, duke i dhënë Kuvendit funksion përfaqësues, ligjvënës dhe mbikëqyrës (shih, ndër tjerash nenin 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës). Në veçanti, përfaqësuesit e zgjedhur të popullit janë deputetët e Kuvendit të zgjedhur në zgjedhje të lira dhe demokratike. Ushtrimi i sovranitetit përmes të zgjedhurve të popullit është modaliteti kryesor dhe më i përhapur për të shprehur atë se çfarë “buron nga populli” dhe për ta reflektuar atë në veprime dhe vendime konkrete përmes sistemit të demokracisë përfaqësuese. Përveç Kushtetutës dhe detyrimit për të ushtruar pushtetin legjislativ në pajtim me Kushtetutën, Kuvendi nuk i nënshtrohet asnjë pushteti tjetër, ndërsa deputetët si përfaqësues të popullit nuk i nënshtrohen asnjë mandati detyrues (shih, ndër tjerash nenin 70 [Mandati i Deputetëve] të Kushtetutës) (shih rastin e Gjykatës, [KO124/25](#), parashtrues *Time Kadrijaj dhe 10 (dhjetë) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së “Vendimit të Kuvendit të Kosovës për refuzim të formimit të Komisionit për votim të fshehtë, si dhe të gjitha vendimet tjera që kanë natyrë të njëjtë me të të marra në seancat paraprake dhe të mëpastajme për të njëjtën çështje, i përmbajtur në dokumentin e titulluar “transkript i mbledhjes konstituive të Kuvendit të Republikës së Kosovës, e mbajtur më 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29 prill, 1, 3 dhe 5 maj 2025”, Aktgjykim i 26 qershorit 2025, paragrafi 105).
116. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet edhe nenit 74 [Ushtrimi i Funksionit] të Kushtetutës, i cili përcakton që: *“Deputetët e Kuvendit të Kosovës ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit.”*

117. Gjykata rikujton faktin që bazuar në Kushtetutë, përkatësisht në nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 63 [Parimet e Përgjithshme] dhe 65 [Kompetencat e Kuvendit], ligjbërja është një ndër funksionet më thelbësore të Kuvendit dhe ndër funksionet më esenciale të përfaqësuesve të popullit, përkatësisht deputetëve të Kuvendit (shih, rastin e Gjykatës [KO216/22](#) dhe [KO220/22](#), parashtrues i kërkesës KO216/22, *Isak Shabani dhe 10 (dhjetë) deputetë të tjerë*, dhe për kërkesën KO220/22 - *Arben Gashi dhe 9 (nëntë) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Aktgjykim i 2 gushtit 2023, paragrafi 210).
118. Në kontekstin e lartcekur, Gjykata rithekson që ushtrimi i pushtetit legjislativ është funksioni më thelbësor i Kuvendit, siç është përcaktuar në nenet 4 [Forma e qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 63 [Parimet e Përgjithshme] dhe 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës. Këtë funksion i njëjti, dhe për aq sa është relevante për rrethanat e rastit konkret, e ushtron sipas mënyrës së përcaktuar në nenet 79 [Nisma Legjislative] dhe 80 [Miratimi i Ligjeve] të Kushtetutës, ndërsa deputetët ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me Kushtetutën, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit, siç është saktësuar në nenin 74 [Ushtrimi i Funksionit] të Kushtetutës.
119. Ndërkaq, në kuptim të rregullave që përcaktojnë organizmin dhe procesin e vendimmarrjes së Kuvendit, neni 76 [Rregullorja e punës] i Kushtetutës specifikon që: *“Rregullat e Punës së Kuvendit miratohen me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve të tij dhe përcaktojnë organizimin e brendshëm dhe mënyrën e punës së Kuvendit.”*
120. Për më tepër, Kushtetuta u përcakton rol të veçantë Komisioneve të Kuvendit, me theks, në procesin e ligjbërjes. Më saktësisht dhe në këtë kontekst, e njëjta në nenin 77 [Komisionet] të saj, përcakton kategoritë e komisioneve, duke i klasifikuar në të përhershme, funksionale dhe *ad hoc*, duke vënë theks në rëndësinë e përbërjes së tyre, përfshirë rolin e komuniteteve jo shumicë dhe duke deleguar rolin dhe procedurat përkatëse në nivel të Rregullores së Kuvendit. Rol të veçantë, Kushtetuta i përcakton Komisionit për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve në nenin 78 të tij, duke përcaktuar, ndër të tjera, dhe për aq sa është relevante për rrethanat e rastit konkret, edhe mundësinë që: (i) me kërkesën e cilitdo anëtar të Kryesisë së Kuvendit, që çdo ligj i propozuar do të dorëzohet në Komisionin për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve; dhe (ii) kohën në dispozicion prej dy javësh që Komisioni të bëjë rekomandime në lidhje me ligjin e propozuar nëse zgjedh (shih, rastin e Gjykatës [KO216/22](#) dhe [KO220/22](#), cituar më lart, paragrafi 204).
121. Gjykata, ka theksuar se parimi i sigurisë juridike, i cili është i mishëruar në konceptin e sundimit të ligjit, i garantuar me nenet 3 dhe 7 të Kushtetutës, dhe në të gjitha nenet e KEDNJ-së, ndër të tjera, përcakton që normat ligjore duhet të jenë të qarta dhe si të tilla duhet të sigurojnë që situatat dhe marrëdhëniet juridike të mbeten të parashikueshme (shih, në mënyrë të ngjashme, Aktgjykimin e Gjykatës në rastin KO216/22 dhe KO220/22, cituar më lart dhe paragrafi 237, si dhe Aktgjykimin në rastin [KO55/23](#), parashtrues *Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësimi i amendamenteve të propozuara kushtetuese, të referuara nga Kryetari i Kuvendit të Republikës së Kosovës më 2 mars 2023, përmes shkresës nr. 8/3509/Do/1493/1, Aktgjykim, i 22 dhjetorit 2022, paragrafi 224).
122. Gjykata konsideron që kompetenca parësore e Kuvendit të Republikës së Kosovës si pushtet legjislativ, e përcaktuar me nenet 4 dhe 63 të Kushtetutës duhet të jetë në shërbim të detyrimeve që burojnë nga neni 7, e që ndërlidhet me sigurinë juridike gjatë procesit të ligjbërjes, përfshirë këtu të drejtat dhe detyrimet që burojnë nga nenet 74

dhe 76 të Kushtetutës e që ndërlidhet me të drejtat dhe detyrimet e deputetëve gjatë ushtrimit të funksionit të tyre ligjbërës.

123. Në këtë kontekst, Gjykata thekson se respektimi i rregullave procedurale gjatë ushtrimit të kompetencave ligjbërëse përbën jo vetëm një domosdoshmëri formale, por edhe një garanci përmbajtjesore për funksionimin demokratik të institucioneve të Republikës së Kosovës, ashtu siç është përcaktuar në nenet 4 dhe 7 të Kushtetutës. Andaj, cenimi i parimit të sigurisë juridike rrezikon besimin e qytetarëve në procesin e ligjbërjes. Kjo për faktin se procedurat legislative nuk janë krijuar vetëm për të orientuar veprimet e deputetëve, por edhe për të siguruar që procedura e miratimit të ligjeve të jetë transparente, e parashikueshme dhe në pajtim të plotë me balancimin e pushteteve dhe të drejtat dhe detyrimet e deputetëve gjatë ushtrimit të funksionit të tyre të garantuara me Kushtetutë.

2. Parimet e përgjithshme sipas Opinioneve dhe Raporteve të Komisionit të Venecias dhe OSBE/OHDIR, si dhe praktika gjyqësore e shteteve tjera

(i) Opinionet dhe Raportet e Komisionit të Venecias dhe OSBE/OHDIR

124. Komisioni i Venecias ka theksuar se “[...] pavarësisht ndryshimeve në opinione, ekziston konsensus për elementet thelbësore të sundimit të ligjit (Rule of Law), si edhe për ato të Shtetit të së drejtës (Rechtsstaat dhe État de droit) të cilat nuk janë vetëm formale, por edhe përmbajtësore (materieller Rechtsstaatsbegriff).” Këto elemente thelbësore sipas Komisionit të Venecias janë: (1) Ligjshmëria, duke përfshirë një proces transparent, të përgjegjshëm dhe demokratik për miratimin e ligjeve; (2) Siguria juridike; (3) Ndalimi i arbitraritetit; (4) Qasja në drejtësi para gjykatave të pavarura dhe të paanshme, duke përfshirë kontrollin gjyqësor të akteve administrative; (5) Respektimi i të drejtave të njeriut; dhe (6) Barazia para ligjit (shih, Listën kontrolluese [CDL-AD\(2016\)007](#), të Sundimit të Ligjit të Komisionit të Venecias, miratuar më 11-12 mars 2016, faqe 18). Komisioni i Venecias e mbështetë këtë në atë se Sundimi i Ligjit është i ndërlidhur me demokracinë sepse sipas tij promovon llogaridhënie dhe qasje në të drejtat të cilat kufizojnë pushtetin e shumicës.
125. Komisioni i Venecias, në parim ka nënvizuar disa parime gjithëpërfshirëse që ndërlidhen me procedurën e ligjbërjes, që përfshijnë (i) kompetencën e Parlamentit për ligjbërje, (ii) autonominë për të rregulluar procedurën e ligjbërjes (iii) efektivitetin gjatë procesit të ligjbërjes, (iv) racionalitetin, (v) ndjekjen e interesit publik dhe (vi) pjesëmarrjen e opozitës dhe publikut të përgjithshëm në debate (shih, Përmbledhjen [CDL-PI\(2021\)003](#) e Opinioneve dhe raporteve të Komisionit të Venecias lidhur me procedurën e ligjbërjes dhe kualitetit të ligjeve, miratuar më 10-20 mars 2021, faqe 11-13).
126. Së pari, Komisioni i Venecias në opinionet e saj lidhur me kompetencën e ligjbërjes së Parlamentit ka specifikuar që “[...] Demokracia dhe sundimi i ligjit kërkojnë, në parim, që i gjithë legjislacioni i rëndësishëm të miratohet nga legjislativi. [...] Më e rëndësishmja, megjithatë, është që legjislativi të ketë kompetencë dhe autoritet të pavarur për të ushtruar pushtetin ligjvënës. Legjislativi duhet të ketë të drejtën të diskutojë, ndryshojë dhe miratojë ose shfuqizojë propozimet për legjislacion, si dhe të drejtën për të iniciuar ligje të reja.” (shih paragrafët 20 dhe 21 të Opinionit [CDL-AD\(2013\)018](#) për balansin e pushteteve përkitazi me Kushtetutën dhe Legjislacionin e Principatës së Monakos, miratuar më 14-15 qershor 2013).
127. Së dyti, në kuptim të autonomisë së Kuvendit për të rregulluar procedurën e miratimit të ligjeve në Kuvend, Komisioni i Venecias specifikon që: “Në shumicën e regjimeve moderne kushtetuese dhe demokratike, konsiderohet se prerogative thelbësore e

Kuvendit është autonomia e tij ligjbërëse dhe organizative.” Në këtë kuptim, është Kuvendi që rregullon dhe miraton Rregulloren e punës pa ndërhyrje të ndonjë autoriteti tjetër shtetëror (shih, Opinionin [CDL-AD\(2017\)026](#), për plotësimin dhe ndryshimin e Rregullores së Kuvendit të *Verkhovna Rada të Ukrainës*, miratuar më 6-7 tetor 2017, paragrafi 22). Në vijim të kësaj theksohet që *“legjislatura duhet të jetë e lirë për të organizuar mbledhjet e saja plenare, për të vendosur ritmin e vet dhe për të përcaktuar se sa kohë nevojitet për të hartuar, rishikuar ose ndryshuar legjislacionin e propozuar.”* (shih, Opinionin [CDL-AD\(2013\)018](#) lidhur me balansin e pushteteve në Kushtetutë dhe Ligj të Principatës së Monakos, miratuar më 14-15 qershor 2013, paragrafi 20).

128. Së treti, në kuptim të efektivitetit të procesit të ligjbërjes, Komisioni i Venecias ka nënvizuar edhe të drejtat e anëtarëve të Parlamentit. Në lidhje me këtë është specifikuar që *“një ligj i kuvendit duhet të arrijë një pajtim të vështirë midis efektivitetit të procesit ligjbërës dhe mbrojtjes së të drejtave të parlamentarëve. Në fazën e diskutimit të nismave legjislative, rregullat duhet të nxisin një ecuri racionale të debateve parlamentare drejt një vendimi, duke lejuar ushtrimin e të drejtave të anëtarëve të kuvendit në fushën e nismës legjislative dhe të drejtën e ndryshimit.”* (shih, paragrafin 129 të Raportit [CDL-AD \(2008\)035](#) mbi Iniciativën Legjislative të Komisionit të Venecias, i miratuar më 12-13 dhjetor 2008).
129. Së katërti dhe në kuptim të racionalitetit, Komisioni i Venecias ka theksuar që ligjbërja nuk është vetëm një akt i vullnetit politik, por duhet që të paraqiten edhe arsyet lidhur me politikbërjen (shih, Opinionin e ndërmjetëm urgjent [CDL-AD \(2020\)035](#) për draft-Kushtetutën e Bullgarisë, miratuar më 11-12 dhjetor 2020, paragrafi 17).
130. Tutje, dhe në kuptim të parimit që ndërlidhet me ndjekjen e interesit publik, Komisioni i Venecias ka theksuar se është *“përgjegjësia e ndarë në mes të shumicës dhe opozitës në raport me shoqërinë, ose parimi i solidaritetit, i cili duhet të tejkalojë ndarjet partiake. Si shumica parlamentare dhe opozita duhet që të veprojnë bazuar në të njëjtin angazhim të përbashkët dhe të përgjegjshëm ndaj interesit publik të qytetarëve, të cilët janë burimi legjitim i pushtetit demokratik. [...] Shumica parlamentare, pikërisht sepse është shumicë, duhet që në ushtrimin e pushtetit të saj të veprojë me vetëpërmbytje dhe me respekt ndaj opozitës, në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe transparente [...]”* (shih, Parametrat [CDL-AD\(2019\)015](#) e Komisionit të Venecias lidhur me marrëdhënien në mes të shumicës parlamentare dhe opozitës në një demokraci, një listë kontrolluese, miratuar më 21-22 qershor 2019, paragrafi 25)
131. Lidhur me pjesëmarrjen e opozitës dhe publikut të gjerë në debate, Komisioni i Venecias ka nënvizuar se (i) *“demokracia e udhëhequr nga sundimi i ligjit nuk është vetëm te respektimi formal i procedurës që lejon shumicën parlamentare që të udhëheqë, por është edhe shqyrtimi dhe këmbimi kuptimplotë i qëndrimeve në mes të shumicës dhe opozitës [...]”* (shih Opinionin e Përbashkët [CDL-AD\(2020\)036](#) për Shqipërinë lidhur me amendamentet e Kushtetutës, të 30 korrikut 2020 dhe të Kodit Zgjedhor të 5 tetorit 2020, të OSBE/ODIHR, miratuar më 10 dhjetor 2020 dhe të Komisionit të Venecias, miratuar më 11-12 dhjetor 2020, paragrafi 34); dhe (ii) sundimi i ligjit kërkon që publiku i gjerë duhet që të ketë qasje në draftimin e legjislacionit dhe të ketë mundësi domethënëse për të dhënë input (shih, Opinionin e ndërmjetëm urgjent për Bullgarinë, cituar më lart, paragrafi 15).
132. Në dritën e rrethanave të kërkesave para Gjykatës e që ndërlidhen me kohëzgjatjen e shqyrtimit të ligjeve në Kuvend, Komisioni i Venecias në listën e saj kontrolluese lidhur me parametrat e marrëdhënies në mes të shumicës parlamentare dhe të opozitës në një demokraci kishte theksuar që (i) është e vështirë të përkufizohet në abstrakt se sa kohë nevojitet për të debatuar lidhur me një ligj në Kuvend. Ligji apo Rregullorja e punës

mund të përcaktojnë rregulla themelore që parandalojnë miratimin e nxituar të ligjeve, të tilla si intervalet midis leximeve dhe diskutimeve në një komision (paragrafi 71); (ii) sa i përket legjislationit të zakonshëm, nëse Kuvendi (dhe në veçanti opozita) ka kohë adekuate të diskutojë një ligj duhet që të përcaktohet nga organi që e propozon rendin e ditës së Kuvendit dhe të komisioneve të tij në dritën e të gjitha rrethanave relevante, dhe në veçanti të kompleksitetit dhe rëndësisë së ligjit (paragrafi 73); (iii) “Ligjet që ndryshojnë rregullimet themelore institucionale – për shembull, përbërja dhe parimet e funksionimit të Gjykatës Kushtetuese – kërkojnë më shumë kohë sesa legjislationi i zakonshëm [...]. Projektligjet komplekse dhe të diskutueshme në parim kërkojnë njoftim veçanërisht të gjatë paraprak, dhe duhet të paraprihen nga drafte fillestare, mbi të cilat zhvillohet një lloj konsultimi (në internet). Publiku duhet të ketë një mundësi domethënëse për të dhënë kontribut [...]. Ndarja e kohës shtesë për konsultimet publike rrit mundësinë e opozitës për të ndikuar në përmbajtjen e propozimeve legislative nga Qeveria ose shumica parlamentare. Shumica parlamentare nuk duhet të manipulojë procedurën për të shmangur konsultime të tilla publike.” paragrafi 74); (iv) Në të kundërt, për miratimin e legjislationit më pak të rëndësishëm apo jo-kontrovers, mund të hartohen afate më të shkurtra dhe procedura më të thjeshta (për shembull, mos përfshirja e vlerësimit specifik të një komisioni përkatës). Megjithatë, raste të tilla duhet të përcaktohen qartë dhe të përcaktohen specifikisht në rregullore.” (paragrafi 75); dhe (v) “Rendi i ditës për sesionin e radhës duhet të publikohet dhe materiali mbështetës duhet të vihet në dispozicion paraprakisht për opozitën dhe publikun e gjerë për t’u përgatitur për debatet mbi një çështje/projektligj të caktuar [...].” (shih, Parametrat [CDL-AD\(2019\)015](#) e Komisionit të Venecias lidhur me marrëdhënien në mes të shumicës parlamentare dhe opozitës në një demokraci, cituar më lart, paragrafi 80)

133. Nga ana tjetër, Gjykata thekson se më 23 janar 2008, Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës (PACE) miratoi Rezolutën 1601 (2008) mbi “*Udhëzimet procedurale mbi të drejtat dhe përgjegjësitë e opozitës në një parlament demokratik*”. Rezoluta thekson rolin e opozitës politike si “një komponent thelbësor i një demokracie që funksionon mirë”, dhe në fakt avokon për një institucionalizim të caktuar të të drejtave të opozitës parlamentare, duke përcaktuar një numër udhëzimesh nga të cilat parlamentet e shteteve anëtare ftohen të frymëzohen. Shih raportin [CDL-AD\(2010\)025](#) për Rolin e Opozitës në një Parlament Demokratik të miratuar nga Komisioni i Venecias, në Sesionin e tij të 84-të Plenar, Venecie, 15-16 tetor 2010, paragrafi 1).
134. Në këtë kontekst, në Raportin e lartcekur theksohet që: “*Brenda parlamentit vendimet merren me shumicë, dhe një sistem parlamentar qeverisjeje karakterizohet nga fakti se qeveria zakonisht (edhe pse jo gjithmonë) do të ketë mbështetjen e shumicës. Opozita zakonisht është në pakicë, dhe pakica si rregull i përgjithshëm nuk ka kompetencën për të miratuar vendime. Funksioni i opozitës nuk është të qeverisë. Në vend të kësaj, opozita mund të ketë funksione të tjera. Se si mund të renditen këto më së miri, është e diskutueshme, por midis tyre mund të jenë këto:*

 - Të ofrojnë alternativa politike;
 - Të artikulojnë dhe promovojnë interesat e votuesve të tyre (elektoratit);
 - Të ofrojnë alternativa ndaj vendimeve të propozuara nga qeveria dhe përfaqësuesit e shumicës;
 - Të përmirësojnë procedurat e vendimmarrjes parlamentare duke siguruar debat, reflektim dhe kundërshtim;
 - Të shqyrtojnë propozimet legislative dhe buxhetore të qeverisë;
 - Të mbikëqyrin qeverinë dhe administratën;
 - Të rrisin stabilitetin, legjitimitetin, llogaridhënien dhe transparencën në proceset politike.” (Shih, Raportin mbi Rolin e Opozitës në një Parlament Demokratik, të cituar më sipër, paragrafi 25).

135. Në fund, Gjykata i referohet edhe Udhëzimeve të OSBE/ODIHR-it mbi Ligjbërjen Demokratike për Ligje më të Mira, të cilat theksojnë se shumica e kushtetutave lejojnë procedura të përshpejtuara ose të shpejta kur ndryshimet ligjore janë të vogla dhe të pakontestueshme ose jo komplekse, ose kur ekziston një nevojë urgjente për kalimin e shpejtë të ligjeve të caktuara. Ndryshimet e thjeshta dhe të drejtpërdrejta në legjislacion - p.sh., nëse një ligj thjesht përshtatet për ta miratuar ligjin tjetër - nuk do të kërkojnë gjithmonë diskutime, vlerësime ose konsultime të zgjeruara rreth politikave. Vendet mund të kenë procedura të veçanta të përgatitura për këtë gjë, ose parlamentet mund, thjesht, të dakordohen, me konsensus, për të kaluar një legjislacion të tillë duke ndjekur një procedurë të përshpejtuar. Cilado qofshin marrëveshjet, kur shfrytëzohen afate kohore më të shkurtra dhe procedura më të thjeshta me qëllim të kalimit të ndryshimeve të vogla dhe të pakontestueshme ose jo komplekse të legjislacionit, këto raste duhet të përcaktohen qartë dhe të përkufizohen ngushtë në rregullore (shih [Udhëzimet mbi Ligjbërjen Demokratike për Ligje më të Mira](#), OSBE/ODHIR , Poloni, 2023, paragrafi 234).
136. Kur ligjet duhet të kalojnë urgjentisht për shkak të një nevoje të ngutshme shoqërore, korniza në fjalë zakonisht parashikon afate kohore të shkurtuara për diskutim në, ose me qeverinë dhe në parlament, si në fazë të komisioneve ashtu edhe në seancë plenare. Kur ligjet përgatiten nga organet ose agjencitë qeveritare, kjo do të thotë pak ose fare konsultime me palët e interesuara ose publikun e gjerë, duke filluar me fazat e hartimit të politikave dhe përpilimit të tyre. Në nivel parlamentar, ngjashëm nuk do të ketë kohë për diskutime të thella mbi dispozitat individuale në komisione ose në seancë plenare, dhe nuk do të ketë mundësi për procedura të mirëfillta të konsultimit. Ligjet e kaluara në këtë mënyrë mund të ngrenë dyshime rreth cilësisë së tyre, pasi që mungesa e konsultimit dhe shqyrtimit të mirëfilltë parlamentar mund të çojë në boshllëqe dhe mospërputhje në legjislacion, të cilat mund të adresohen vetëm gjatë procedurave të shqyrtimit pas miratimit, pasi të ketë kaluar momenti i urgjencës (shih, [Udhëzimet mbi Ligjbërjen Demokratike për Ligje më të Mira](#), të cituar më sipër, paragrafi 235).
137. Për këtë arsye, është me rëndësi që këto procese mos të përdoren jashtë mase por të mbeten përjashtime, për shkak se mund kanë ndikime negative në të drejtat e njeriut dhe në sundimin e ligjit, si dhe në cilësinë e legjislacionit. Edhe pse ligjbërja e përshpejtuar ndonjëherë mund të jetë e domosdoshme, procedurat e këtilla urgjente duhet të zbatohen vetëm në raste të jashtëzakonshme dhe asnjëherë në një mënyrë rutimore ose automatike. Ata duhet të jenë të kufizuara vetëm në raste vërtet urgjente, në të cilat rrethanat nuk lejojnë zhvillim të zakonshëm të procedurave përkatëse, edhe brenda qeverisë dhe posaçërisht në parlament. Në asnjë rrethanë, procedurat e përshpejtuara duhet të zbatohen thjesht për arritjen e shpejtë të objektivave të politikave, ose për të anashkaluar rregullat e konsultimit publik ose vlerësimit të ndikimit, duke iu shmangur mekanizmave përkatës të verifikimit, konsultimit dhe mbikëqyrjes. Një keqpërdorim i këtillë ndikon në cilësinë e legjislacionit, dobëson kontrollin nga jashtë të qeverisë dhe shpërfill parimin e ndarjes së pushtetit. Për më tepër, përdorimi i shpeshtë i procedurës së përshpejtuar të miratimit të legjislacionit e prek sigurinë ligjore; madje edhe ekspertët ligjorë do ta kenë të vështirë ta kuptojnë situatën e krijuar (shih, [Udhëzimet mbi Ligjbërjen Demokratike për Ligje më të Mira](#), të cituar më sipër, paragrafët 236-238).

(ii) Praktika gjyqësore e Gjykatave Kushtetuese të vendeve tjera

138. Gjykata në vijim, i referohet Vendimit të Gjykatës Kushtetuese të Turqisë e cila para saj kishte vlerësimin e kushtetutshmërisë së disa dispozitave të plotësim–ndryshimeve të Rregullores së punës së Asamblesë së Madhe Kombëtare të Turqisë. Së pari,

amendamenti i bërë në rregullin 60 të Rregullores së punës, përcaktonte që: *“Gjatë debatit të projektligjeve dhe ligjeve të propozuara në Kuvend, fjalimet e bëra në emër të grupeve të partive politike, komisioneve parlamentare dhe qeverisë janë të kufizuara në njëzet minuta dhe fjalimet e mbajtura nga deputetët në 10 minuta.”* Lidhur me këtë, Gjykata Kushtetuese e Turqisë kishte nënvizuar që para këtij ndryshimi, sa i përket pyetjeve dhe përgjigjeve nuk kishte pasur kufizime dhe në këtë kuptim vlerësoi që deputetët kanë përgjegjësinë që të sigurojnë që preferencat dhe zgjidhjet e tyre politike të respektohen përmes pjesëmarrjes së gjerë në parlament në demokracitë moderne. Kësisoj, u konstatua se sa i përket domosdoshmërisë për të reflektuar vullnetin e parlamentit, rëndësia e pyetjeve dhe përgjigjeve nuk mund të mohohet dhe kufizimi prej 10 minutave të pyetjeve dhe përgjigjeve i ndalon deputetët nga ushtrimi i të drejtës së tyre për të bërë pyetje. Si rezultat i këtij konstatimi, Gjykata Kushtetuese kishte anuluar dispozitën e lartcekur të propozuar të Rregullores së punës. Përderisa, lidhur me plotësimin dhe ndryshimin e rregullit 81.1.b të Rregullores së punës përmes të cilit përcaktohej që *“nuk mund të bëhen pyetje lidhur me nene specifike”*, Gjykata Kushtetuese kishte anuluar edhe këtë dispozitë pasi konstatoi që ndalimi absolut për bërjen e pyetjeve për nene specifike do të pengonte deputetë nga ushtrimi i pushtetit të tyre të përcaktuar me nenin 87 të Kushtetutës, dhe nga kryerja e detyrave të tyre. Në vijim, Gjykata Kushtetuese e Turqisë lidhur me vlerësimin e rregullit të plotësuar 81.4 të Rregullores së punës, përmes të cilit përcaktohej që *“grupeve të partive parlamentare, Qeverisë dhe Komisionit ka pesë minuta për të mbajtur fjalimet e tyre.”* E njëjta kishte nënvizuar që bazuar në nenin 68 të Kushtetutës së Republikës së Turqisë, partitë politike janë elementë të domosdoshëm të jetës politike demokratike. Kësisoj, Gjykata Kushtetuese vlerësoi se kohëzgjatja prej pesë minutave nuk ishte e mjaftueshme në mënyrë që këto organe të merrnin pjesë në procesin legjislativ dhe të ushtronin detyrat e tyre në mënyrën e duhur dhe rrjedhimisht e anuloi këtë dispozitë si jokushtetuese (shih, vendimin [K.2002/24](#), të Gjykatës Kushtetuese të Turqisë, të 31 janarit 2002, përmbledhja e vendimit e qasshme në Buletinin e vendimeve të gjykatave kushtetuese të Komisionit të Venecias, B2002-2, fq. 335).

139. Gjykata Kushtetuese e Hungarisë në vendimin e saj në lidhje me kushtetutshmërinë e procedurës së miratimit të *“Ligjit C të vitit 2011 për të Drejtën e Lirisë së Ndërgjegjes dhe Fesë, dhe për Kishat, Fetë dhe Komunitetet Fetare”* në Parlamentin hungarez, kishte konstatuar që propozimi i amendamenteve të rëndësishme pak para votës finale kishte cenuar garancitë ligjore të ushtrimit demokratik të pushtetit (shih, vendimin [164/2011](#), të Gjykatës Kushtetuese të Hungarisë, të 20 dhjetor 2011, përmbledhja e vendimit e qasshme në Buletinin e vendimeve të gjykatave kushtetuese të Komisionit të Venecias, B2011-3, fq. 495).
140. Tutje, Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë në vendimin e saj në lidhje me vlerësimin e kushtetutshmërisë së procedurës së miratimit të ligjit të kontestuar në procedurë të përshpejtuar, ka theksuar se debati parlamentar dhe kërkesa kushtetuese që ligjet të shprehin vullnetin e deputetëve janë të lidhura ngushtë. Në këtë drejtim, Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë vlerësoi se kufizimi i debatit ndikon në formimin e vullnetit të deputetëve. Kësisoj sipas saj, mungesa e mundësisë për të paraqitur propozime në mënyrën e duhur ose defekte të tjera procedurale të ngjashme pengojnë ose kufizojnë debatin mbi ato propozime. Debati është një nga qëllimet e procedurës parlamentare. Prandaj, shkelja e Rregullores së punës mund të rezultojë në konsekuenca kushtetuese, nëse, për shembull, debati dhe mundësia, veçanërisht për deputetët e pakicës parlamentare, për të marrë një qëndrim publik dhe për të shprehur pikëpamjet e tyre për një projektligj, do të kufizoheshin rëndë ose plotësisht, ose nëse do të kishte një numër mangësish në të gjithë procedurën e cila në fund do të kishte të njëjtin efekt. Sipas Gjykatës Kushtetuese, përfaqësuesit, mandati i lirë i deputetit i jep atij pavarësinë nga urdhrat e personave fizikë apo juridikë, autoriteteve publike dhe partive politike.

Nëse një deputet do të jetë në gjendje të vendosë sipas ndërgjegjes dhe bindjeve të tij, ai ose ajo duhet të jetë në gjendje të formojë mendimin e tij, të paktën në një masë minimale, për një çështje të rëndësishme, e cila në këtë rast, duke iu referuar vlerës së mbrojtur kushtetuese të qëndrueshmërisë afatgjatë, ishte qartësisht në rrezik. Përndryshe sipas Gjykatës Kushtetuese të Sllovakisë, do të ekzistonte rreziku që deputeti të bëhet thjesht një aktor pasiv në proces, gjë që do të krijonte tensione me natyrën e mandatit të tij të lirë. Në fund, Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë ligjin e kontestuar e shpalli antikushtetues vetëm për shkak të shkeljeve të rënda të rregullave të procedurës për miratimin e ligjeve (shih, vendimin [PL. 13/2022-337](#), të Gjykatës Kushtetuese të Sllovakisë, të 13 dhjetorit 2022, përmbledhja e vendimit e qasshme në Buletinin e vendimeve të gjykatave kushtetuese të Komisionit të Venecias, [2023/1](#)).

141. Në fund, Gjykata Kushtetuese i referohet Vendimit [2BvE 4/23] të Gjykatës Kushtetuese Federale të Gjermanisë, të 5 korrikut 2023, ku Senati i Dytë i kësaj gjykate urdhëroi Parlamentin Federal Gjerman të mos procedojë me leximin e dytë dhe të tretë të draft- Ligjit të Qeverisë Federale për të ndryshuar Ligjin e energjisë të ndërtesave). Parashtruesi i kërkesës, një deputet i një grupi parlamentar kishte kontestuar që procedura legjislativë kishte cenuar të drejtat e tij si anëtar i Parlamentit Federal. Në Vendimin e saj për miratimin e masës së përkohshme, Gjykata Federale Kushtetuese e Gjermanisë, bazuar në fjalinë e dytë të nenit 38.1 të Ligjit Themelor, theksoi se kërkesa e parashtruesit nuk është qartazi e pabazuar dhe konsideroi se duke marrë për bazë rrethanat e veçanta që përkufizojnë mënyrën se si ishin zhvilluar procedura legjislativë në fjalë, është e nevojshme të shqyrtohet tërësisht nëse ushtrimi i autonomisë procedurale të shumicës parlamentare mori parasysh mjaftueshëm të drejtat pjesëmarrëse të garantuara me kushtetutë të parashtruesit në këtë rast (shih, Vendimin nr. [2BvE 4/23](#) të Gjykatës Federale Kushtetuese të Gjermanisë, të 5 korrikut 2023).

B. Vlerësimi i Gjykatës përkitazi me procedurën e ndjekur të Ligjit të kontestuar

142. Para vlerësimit të kushtetutshmërisë së vendimeve të kontestuara nga parashtruesit e kërkesës, Gjykata fillimisht rithekson që Kuvendi, si institucion ligjvënës i Republikës së Kosovës i zgjedhur drejtpërdrejt nga populli siç përcaktohet në nenin 63 [Parimet e Përgjithshme] të Kushtetutës, e ka kompetencën kryesore kushtetuese për ligjvënien në nivel vendi dhe në kuadër të ushtrimit të kësaj kompetence është rrjedhimisht i padiskutueshëm autorizimi i Kuvendit që në ushtrim të kompetencës së tij, bazuar në paragrafin 1 të nenit 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës për “*miratim të ligjeve*”, të rregullojë çështjet që hyjnë në fushëveprimin e Ligjit të kontestuar, të miratuar përmes vendimeve të kontestuara nga parashtruesit e kërkesës. Gjykata në vazhdimësi ka theksuar se Kuvendi ka autorizim të plotë që të zgjedhë modalitetin më të mirë dhe më të përshtatshëm që konsideron në aspektin e politikave publike. Të vetmin kufizim që Kuvendi e ka në ligjvënien është që të respektojë procedurat e ligjbërjes dhe të votojë ligje që janë në përputhshmëri me Kushtetutën dhe vlerat e parimet e proklamuar aty (shih në këtë drejtim, rastin e Gjykatës [KO158/23](#) parashtrues *Besnik Tahiri dhe nëntë (9) deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë Ligjit nr. 08/L-142 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjeve që përcaktojnë Shumën e Beneficionit në Lartësi të Pagës Minimale dhe Shkallët Tatimore në të ardhurat Personale Vjetore, Aktgjykim, i 19 qershorit 2024, paragrafi 109).
143. Gjykata po ashtu rikujton që Rregullorja e Kuvendit e miratuar sipas autorizimeve dhe kërkesave të nenit 76 të Kushtetutës përbën mjet dhe mekanizëm procedural përmes së cilës bëhet zbatimi i dispozitave kushtetuese konkrete (shih, paragrafin 106 të Aktgjykimit në rastin [KO119/14](#) [parashtrues *Xhavit Haliti dhe 29 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit Nr. 05-

V-001, të votuar nga 83 deputete të Kuvendit të Republikës së Kosovës për zgjedhjen e Kryetarit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, të 17 korrikut 2014, Aktgjykim i 21 gushtit 2024). Në këtë kuptim, Gjykata vëren se neni 76 [Rregullorja e Punës] i Kushtetutës e konsideron Rregulloren e Kuvendit, të miratuar nga 2/3 e votave të deputetëve si një akt me fuqi ligjore detyruese përmes së cilës rregullohet organizimi dhe funksionimi i Kuvendit. Për më tepër, kjo dispozitë kushtetuese obligon Kuvendin të veprojë brenda procedurave të miratuara nga vetë Kuvendi në përputhje me rendin kushtetutës të Republikës së Kosovës (Shih rastin e Gjykatës, KO124/25, cituar më lart, paragrafi 148).

144. Në vijim, Gjykata (i) do të aplikojë parimet kushtetuese që burojnë nga nenet 4 dhe 7 të Kushtetutës e që ndërlidhen me parimin e ndarjes së pushteteve dhe të sundimit të ligjit, si një nga vlerat më themelore të demokracisë parlamentare që ushtrohet nga Kuvendi i Republikës së Kosovës e që ndërlidhet me kompetencën e ligjbërjes, në kuptim të neneve 63 dhe 65 të Kushtetutës, dhe të drejtave dhe detyrimeve që burojnë nga nenet 74, 76 dhe 77 të Kushtetutës gjatë procedurës së miratimit të ligjeve, (ii) për të vazhduar me aplikimin e parimeve dhe parametrave të specifikuar përmes opinioneve dhe raporteve të Komisionit të Venecias dhe OSBE/OHDIR përkitazi me procedurën e ligjbërjes.
145. Megjithatë para se të vazhdojë me aplikimin e parimeve të lartcekura, Gjykata në vijim do të rikujtojë procedurën e miratimit të ligjeve sipas Rregullores së Kuvendit, si dhe pretendimet e parashtruesve të kërkesës dhe kundërgargumentet e palëve të interesuara.

1. Procedura e miratimit të ligjeve sipas Rregullores së Kuvendit

a. Procedura e rregullt e shqyrtimit dhe procedura e përshpejtuar dhe ajo urgjente e miratimit të projektligjeve në Kuvend

146. Në kuadër të leximit të dispozitave të Rregullores së Kuvendit që ndërlidhen me fazën e shqyrtimit të projektligjeve, Gjykata i referohet neneve 74, 76 dhe 78 të Rregullores së Kuvendit.
147. Neni 74 i Rregullores së Kuvendit parashikon se shqyrtimi i parë i projektligjit në seancë plenare nuk mund të mbahet pa kaluar 2 (dy) javë nga data e shpërndarjes së tij tek deputetët. Përpara këtij shqyrtimi, Komisioni përgjegjës–raportues, i caktuar nga Kryetari i Kuvendit, duhet të shqyrtojë projektligjin në parim dhe të përgatisë një raport me rekomandime për miratim ose mosmiratim. Pavarësisht rekomandimit të komisionit, Kuvendi zhvillon diskutim dhe votim në parim. Projektligji që nuk miratohet në shqyrtimin e parë nuk mund të paraqitet sërish para tre muajsh nga data e mosmiratimit, përveç në rastet që lidhen me marrëveshjet ndërkombëtare. Pas miratimit në parim, projektligji i kthehet Komisionit përgjegjës-raportues për shqyrtim nen për nen dhe për shqyrtimin e amendamenteve të propozuara.
148. Sipas nenit 76 të Rregullores së Kuvendit, afati për paraqitjen e amendamenteve nga deputetët, komisionet apo Qeveria është 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga dita e miratimit në parim. Amendamentet i paraqiten Komisionit përgjegjës nëpërmjet Zyrës për propozime dhe parashtrës, dhe nëse nuk përmbushin kriteret formale, mund t'u kthehen propozuesve për plotësime. Komisioni përgjegjës harton raportin përfundimtar me rekomandime dhe e dërgon atë në komisionet e përhershme, të cilat kanë po ashtu 15 (pesëmbëdhjetë) ditë për të paraqitur mendimin e tyre. Pas përfundimit të kësaj faze, raporti procedohet për shqyrtim në seancë plenare.
149. Neni 78 i Rregullores së Kuvendit përcakton se shqyrtimi i dytë fillon me paraqitjen e raportit të Komisionit përgjegjës-raportues. Gjatë kësaj seance, të drejtën e diskutimit

e kanë përfaqësuesit e komisioneve të përhershme, të grupeve parlamentare, përfaqësuesi i Qeverisë dhe deputetët. Në këtë fazë nuk mund të propozohen amendamente të reja, përveç nëse ka nevojë për evitimin e kolizionit ndërmjet dispozitave të projektligjit. Në këto raste, shqyrtimi mund të ndërpritet dhe të kthehet në komision për trajtim të mëtejshëm. Pas përfundimit të shqyrtimit dhe votimit të amendamenteve të propozuara, votohet teksti i plotë i projektligjit me amendamentet e miratuara. Nëse Komisioni përgjegjës kërkon shtyrjen e votimit të projektligjit, kjo bëhet për seancën e radhës. Administrata e Kuvendit përgatit tekstin e harmonizuar të projektligjit dhe komisioni përgjegjës e procedon atë për miratim brenda 5 (pesë) ditëve pune nga vendimi për shtyrje. Votimi përfundimtar zhvillohet në seancën e parë plenare pas dorëzimit të këtij teksti.

150. Gjykata rikujton se nenet 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) dhe 86 (Procedura e urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të Rregullores së Kuvendit janë të përcaktuara drejtpërdrejt në Kreun XI (Faza e shqyrtimit të projektligjit) të saj. Gjykata vëren se këto dispozita parashikojnë përjashtim nga rrjedha e rregullt procedurale gjatë shqyrtimit të projektligjeve të përcaktuar me Rregulloren e Kuvendit.
151. Gjykata vëren se nenet 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) dhe 86 (Procedura e urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të Rregullores së Kuvendit, rregullojnë (i) procedurën e përshpejtuar dhe (ii) urgjente të shqyrtimit të projektligjeve, procedurë e cila paraqet përjashtim nga rrjedha e rregullt procedurale gjatë shqyrtimit të projektligjeve të përcaktuar me dispozitat e lartcekura të Rregullores së Kuvendit.
152. Në këtë drejtim, paragrafi 1 i nenit 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) i Rregullores së Kuvendit specifikon se shqyrtimi i parë i projektligjit me procedurë të përshpejtuar, nuk mund të bëhet më herët se 48 (katërdhjetë e tetë) orë nga shpërndarja e materialit, ndërsa shqyrtimi i dytë nuk mund të bëhet më herët se 72 (shtatëdhjetë e dy) orë nga dita e miratimit në parim, me përjashtim të gjendjes së jashtëzakonshme ose shpalljes së gjendjes emergjente. Më tej, paragrafi 2 i këtij neni përcakton se procedura e përshpejtuar e shqyrtimit zbatohet për projektligjet që ndërlidhen me (i) sigurinë kombëtare, (ii) shëndetin publik dhe (iii) çështjet buxhetore dhe financiare.
153. Në anën tjetër, neni 86 (Procedura e urgjente për shqyrtimin e projektligjit) i Rregullores së Kuvendit parasheh që, Kuvendi, me kërkesë të Qeverisë ose një të katërtën (1/4) të të gjithë deputetëve të Kuvendit, mund të shqyrtojë projektligjin me procedurë urgjente, i cili ndërlidhet me marrjen e masave për (i) gjendjen e jashtëzakonshme, sipas nenit 131 të Kushtetutës apo për (ii) gjendjen emergjente, ku shqyrtimi i parë i projektligjit me procedurë urgjente bëhet brenda 48 (katërdhjetë e tetë) orëve nga shpërndarja e materialit, ndërsa shqyrtimi i dytë bëhet brenda 72 (shtatëdhjetë e dy) orëve nga dita e miratimit në parim, me përjashtim të rasteve kur Kuvendi vendos ndryshe.
154. Gjykata vëren se nenet 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) dhe 86 (Procedura e urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të Rregullores së Kuvendit kërkojnë: (i) ekzistencën e rrethanave të përcaktuara, përkatësisht që procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të zbatohet për projektligjet që ndërlidhen me a) sigurinë kombëtare, b) shëndetin publik dhe c) çështjet buxhetore dhe financiare apo d) të ekzistojë gjendje emergjente/jashtëzakonshme; (ii) një kërkesë të formalizuar nga Qeveria ose një e katërta (1/4) e deputetëve, dhe (iii) respektimin e afateve minimale të përcaktuara për shpërndarjen e materialeve dhe zhvillimin e shqyrtimit në seancë plenare.

b. Shmangia nga afatet procedurale sipas nenit 123 të Rregullores së Kuvendit

155. Në fund, Rregullorja e Kuvendit në nenin 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të saj përcakton që me propozim të së paku 6 (gjashtë) deputetëve, Kuvendi vendos me 2/3 e deputetëve të pranishëm për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores. Shmangia mund të bëhet kur nuk bie në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Një dispozitë e ngjashme ka qenë e përcaktuar edhe në rregulloren paraprake të Kuvendit, të miratuar në vitin 2010, me dallimin se shmangia ka qenë e aplikueshme për rregulloren në tërësi dhe jo vetëm përkitazi me afatet procedurale të saj.

2. Pretendimet e parashtruesve të kërkesës dhe kundërargumentet e palëve të interesuara

156. Fillimisht, Gjykata rikujton se parashtruesit e kërkesës përkitazi me procedurën e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, pretendojnë se vendimet e Kuvendit në lidhje me shmangien nga afatet procedurale dhe miratimin e Ligjit të kontestuar: (i) cenojnë kompetencën kushtetuese të Kryetarit të Kuvendit për të thirrur dhe caktuar seancat e Kuvendit dhe si e tillë nuk është në përputhshmëri me nënparagrafin 2 të paragrafit 7 të nenit 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve] të Kushtetutës, si dhe përgjegjësitë për të miratuar rendin e ditës së seancës plenare të Kryesisë së Kuvendit nga paragrafi 1 i nenit 19 (Detyrat e Kryesisë) të Rregullores së Kuvendit; (ii) janë në kundërshtim me nenin 74 [Ushtrimi i Funkcionit] të Kushtetutës për shkak se nuk i është mundësuar deputetëve kryerja e detyrave dhe përgjegjësi të tyre, respektivisht: (a) shqyrtimi i materialeve; (b) përgatitja për seancë brenda një afati të arsyeshëm, siç e përcakton Rregullorja e Kuvendit, së paku 48 (dyzet e tetë) orë, dhe kjo për shkak se në ora 15:01, deputetët janë ftuar për seancën plenare të orës 14:40 nga Njësia e Kuvendit për shërbimin me deputetë; si dhe (iii) janë në kundërshtim me nenin 77 [Komisionet] të Kushtetutës, pasi që shkeljet esenciale të dispozitave të Rregullores së Kuvendit, kanë cenuar kompetencat dhe përgjegjësitë e komisioneve të përhershme parlamentare që të shqyrtojnë një projektligj me amendamentet eventuale.
157. Për më tepër, parashtruesit e kërkesës në kontekst të pretendimit për shkeljen e nenit 74 [Ushtrimi i Funkcionit] të Kushtetutës, specifikojnë se neni 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) i Rregullores së Kuvendit “[...] e përcakton në mënyrë të qartë procedurën e shqyrtimit të përshpejtuar të projektligjeve, duke vendosur po ashtu edhe afatin kohor prej 48 orësh për shqyrtimin në lexim të parë (pas shpërndarjes së materialit) dhe afatin kohor prej 72 orësh për shqyrtim të dytë pas miratimit në parim, paraqet dëshmi se shmangia e përcaktuar në nenin 123 të Rregullores nuk mund të anashkalojë apo të tejkalojë edhe afatet eksplicite që e rregullojnë çështjen e procedurës së përshpejtuar dhe/apo procedurën urgjente të projektligjeve”. Gjykata po ashtu vë në pah se parashtruesit e kërkesës i referohen vendimit të Gjykatës Federale Kushtetuese të Gjermanisë, në lidhje me shqyrtimin e kushtetutshmërisë së Projektligjit mbi Ngrohjen e Banesave, ku e njëjta kishte vendosur “[...] qartësisht se ligjet e propozuara nga Qeveria nuk mund të miratohen me ngut, sepse çdo deputet duhet të ketë kohë të mjaftueshme jo vetëm thjeshtë për të votuar, por çështje më e rëndësishme, për të marrë informacionin e duhur dhe për të studiuar projektligjin e propozuar”.
158. Në anën tjetër, Gjykata vëren se grupi parlamentar i LVV! konsideron se pretendimet e parashtruesve të kërkesës për procedurën e ndjekur të Ligjit të kontestuar, nuk janë çështje kushtetuese. Në këtë kontekst, ata theksuan se procedura e miratimit të ligjeve rregullohet me Rregulloren e Kuvendit, dhe se duke qenë se, sipas tyre, procedura e miratimit të ligjeve në komisione apo në seancë plenare nuk rregullohet specifikisht në Kushtetutë, bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës, termat që nuk janë të vendosura

në Kushtetutë nuk mund të jenë objekt kontrolli të kushtetutshmërisë në Gjykatën Kushtetuese dhe se juridiksioni i saj nuk mund të zgjerohet në përfshirjen e akteve të brendshme të organeve të Kuvendit ose vendimet e deputeteve individuale ose të zyrtarëve të Kuvendit. Për më tepër, grupi parlamentar i LVV! konsideron se shmangia nga afatet është e bazuar në Rregulloren e Kuvendit dhe se kjo nuk përbën kufizim të drejtave të deputetëve por është trajtim/shqyrtim më i shpejt i Projektligjit kur një mocion i tillë arsyetohet, e që në rastin konkret, sipas tyre, kërkesa e tillë është përmbushur. Në këtë drejtim, ata nënvizojnë se neni 123 i Rregullores së Kuvendit nënkupton se Kuvendi me 2/3 (dy të treta) e votave të deputetëve të pranishëm, mund të shmangë afatet procedurale të përcaktuara në atë rregullore, por kjo nuk nënkupton heqjen dorë nga e drejta e komisioneve të përhershme parlamentare për të ushtruar mandatin e tyre në mes të dy leximeve, e që për pasojë, në rrethanat e rastit konkret kjo procedurë është respektuar. Për më tepër, të njëjtit theksojnë se Projektligji për Byronë Shtetërore iu është shpërndarë deputetëve më 13 shtator 2024, dhe secili deputet apo grup parlamentar që ka pasur interes, ka pasur mundësi që përmes stafit profesional të Kuvendit por edhe stafit politik të përgatisë amendamente.

159. Ndërsa, Gjykata vëren se Ministria e Drejtësisë në komentet e saj nuk ofron kundërgjegjësi në lidhje me pretendimet e parashtruesve të kërkesës përkitazi me procedurën e ndjekur të Ligjit të kontestuar në Kuvend, e njëjta parashtron informacione në lidhje me procedurën e hartimit të projektligjit në Qeveri. Në këtë kontekst, ajo thekson, se ka udhëhequr grupin punues për hartimin e Projektligjit për Byronë Shtetërore, i cili ka pasur përbërje të përfaqësuesve të sistemit të drejtësisë, partnerëve ndërkombëtar, ekspertëve të pavarur ndërkombëtar si dhe përfaqësues nga organizatat e shoqërisë civile. Ministria e Drejtësisë po ashtu nënvizon se pas publikimit të Aktgjykimit të Gjykatës në rastin KO46/23, adresoi të gjeturat e këtij aktgjykimi dhe zhvilloi konsultime ndërministrare si dhe një takim të drejtpërdrejtë me përfaqësuesit e institucioneve që posedojnë të dhëna arkivore dhe aktuale lidhur me pasurinë e personave zyrtarë, duke përfshirë, përfaqësues të Agjencisë për Parandalimin e Korrupsionit, Doganës së Kosovës, Njësisë për Inteligjencë Financiare, Agjencisë Kadastrale të Kosovës, Administratës Tatimore të Kosovës dhe Bankës Qendrore të Kosovës. Gjithashtu, Ministria e Drejtësisë në komentet e saj sqaroi se pas konsultimeve të lartcekura, kërkoi nga Kryeministri që të shmangë procedurën e konsultimeve publike, e cila kërkesë iu aprovua dhe për pasojë, më 11 shtator 2024, Qeveria miratoi Projektligjin e ri për Byronë Shtetërore.

3. Aplikimi i parimeve të përgjithshme në rrethanat e rastit konkret

160. Gjykata rikujton se Projektligji për Byronë Shtetërore ishte miratuar nga Qeveria më 11 shtator 2024, dhe proceduar në Kuvend më 13 shtator 2024. Më 20 shtator 2024, Kryetari i Kuvendit ua shpërndau këtë projektligj deputetëve dhe e ngarkoi Komisionin funksional që t'ia paraqesë Kuvendit raportin me rekomandime. Më 26 shtator 2024, Komisioni funksional i rekomandoi Kuvendit që Projektligji për Byronë Shtetërore të miratohet në parim. Nga kalendari i aktiviteteve të Kuvendit rezulton se, që nga 7 tetori 2024, Kryesia e Kuvendit kishte përfshirë Projektligjin për Byronë Shtetërore në rendin e ditës të seancës plenare të radhës, për miratim në shqyrtim të parë, seancë kjo që u fillua më 28 tetor 2024 dhe vazhdoi në datat 31 tetor 2024, 4 nëntor 2024, 25 nëntor 2024. Nga shkresat e lëndës rezulton se Kuvendi në seancën plenare të 5 dhjetorit 2024, e cila filloi në orën 10:00, në procedurën e shqyrtimit të parë, miratoi në parim Projektligjin për Byronë Shtetërore. Më pas, në të njëjtën ditë, deputetët e grupit parlamentar të LVV!, përmes një mocioni procedural, kërkuan që Projektligji për Byronë Shtetërore, të shqyrtohet duke shmangur afatet e përcaktuara në Rregulloren e Kuvendit, i cili mocion u aprovua nga Kuvendi me 2/3 (dy të tretat) e deputetëve të pranishëm, gjegjësisht 61 (gjashtëdhjetë e një) vota për, asnjë kundër dhe asnjë abstenim. Vendimi i Kuvendit për shmangie nga afatet procedurale përcaktonte që

Projektligji për Byronë Shtetërore të shqyrtohej në procedurën dhe brenda afateve procedurale në vijim: (i) amandamentet t'i adresohen Komisionit funksional deri më 5 dhjetor 2024, në ora 13:45; (ii) Komisioni funksional ta shqyrtojë atë projektligj deri në ora 13:50 dhe t'ia paraqesë raportin me rekomandime komisioneve të përhershme (iii) komisionet e përhershme ta shqyrtojnë projektligjin dhe raportet me rekomandimet e tyre t'ia paraqesin Komisionit funksional deri në ora 13:55; ndërsa (iv) Komisioni funksional t'ia paraqesë Kuvendit raportin e tij me rekomandime për shqyrtim të dytë në ora 14:00; si dhe (v) shqyrtimi i dytë i Projektligjit për Byronë Shtetërore të bëhet në ora 14:00. Për pasojë, po të njëjtën ditë, më 5 dhjetor 2024, brenda afateve të parapara, Komisioni funksional dhe komisionet e përhershme dhanë rekomandimet e tyre, që pa amandamente të miratohet Projektligji për Byronë Shtetërore. Tutje, në ora 15:01, Njësia për shërbime për deputetë e Kuvendit, përmes postës elektronike, përcolli materialet dhe thirri seancën plenare për shqyrtimin e dytë të Projektligjit për Byronë Shtetërore për në orën 14:40, në të cilën seancë, me 62 (gjashtëdhjetë e dy) vota për, asnjë votë kundër dhe asnjë abstenim, në procedurën e shqyrtimit të dytë, e miratoi Ligjin e kontestuar.

161. Gjykata rithekson se parashtruesit e kërkesës kërkojnë vlerësimin e kushtetutshmërisë së dy vendimeve të Kuvendit të 5 dhjetorit 2024, respektivisht, (i) Vendimit [nr. 08-V-798] për shmangien nga afatet procedurale dhe (ii) Vendimit [nr. 08-V-844] për miratimin e Ligjit të kontestuar, për shkak se, në thelb, konsiderojnë se përmes shmangies së afateve procedurale për shqyrtimin e Projektligjit për Byronë Shtetërore është cenuar procedura kushtetuese për miratimin e ligjeve si dhe detyrat dhe përgjegjësitë e deputetit, të garantuara me nenet: 74 [Ushtrimi i Funksionit], 76 [Rregullorja e Punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës.
162. Në funksion të vlerësimit të kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur nga Kuvendi, në seancën plenare të 5 dhjetorit 2024, gjatë së cilës është miratuar Ligji i kontestuar dhe 12 (dymbëdhjetë) ligje të tjera, Gjykata do të vlerësojë nëse (i) Vendimi për shmangien nga afatet procedurale dhe (ii) Vendimi për miratim të Ligjit të kontestuar, janë miratuar në pajtim me garancitë kushtetuese që burojnë nga nenet 4 dhe 7 të Kushtetutës, në kuptim të respektimit të parimit të ndarjes së pushteteve dhe të parimit të sundimit të ligjit gjatë procesit të ligjbërjes, nenit 7 të Kushtetutës në kontekst të ushtrimit të funksionit të deputetit dhe neneve 76 dhe 77 të Kushtetutës në kuptim të respektimit të rregullave kushtetuese dhe procedurale gjatë procedurës së ligjbërjes.
163. Nga shkresat e lëndës, Gjykata vëren se, më 5 dhjetor 2024, në Kuvendin e Republikës së Kosovës, mekanizmat e përcaktuar në nenin 85 dhe 86 të Rregullores së Kuvendit nuk janë aktivizuar dhe nuk ka pasur kërkesa të Qeverisë apo $\frac{1}{4}$ së deputetëve për shqyrtimin e përshpejtuar apo urgjent të Ligjit të kontestuar. Madje, në rrethanat e rastit konkret, nga shkresat e lëndës, Gjykata vëren se nuk ka pasur rrethana përjashtuese të cilat do të mundësonin aktivizimin e këtyre mekanizmave, përkatësisht gjendje të jashtëzakonshme ose shpallje të gjendjes emergjente, siç parashihet në paragrafin 1 të nenit 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) të Rregullores së Punës së Kuvendit, apo nenin 86 (Procedura urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të po të njëjtës rregullore, përkitazi me shqyrtimin urgjent të projektligjeve. Po ashtu, Gjykata vëren se Ligji i kontestuar, i miratuar nga Kuvendi më 5 dhjetor 2024 ndërlidhet me çështjen e luftimit të korrupsionit përmes konfiskimit të pasurisë së pajustificueshme, e cila çështje nuk ndërlidhet ekskluzivisht me çështje të sigurisë kombëtare, shëndetit publik apo gjendjes së jashtëzakonshme në të cilat vetë Kuvendi, përmes rregullores së tij, përjashtimisht ka përcaktuar “*procedurë të përshpejtuar*” apo/dhe “*procedurë urgjente*” të ligjbërjes. Rrjedhimisht, Gjykata vlerëson se procedurat e përcaktuara në nenet 85 (Procedura e përshpejtuar e shqyrtimit të projektligjeve) dhe 86 (Procedura urgjente për shqyrtimin e projektligjit) të Rregullores së Kuvendit, nuk janë aplikuar në rrethanat e rastit konkret.

164. Gjykata rikujton se Projektligji për Byronë Shtetërore iu ishte shpërndarë deputetëve më 13 shtator 2024, dhe më pas më 20 shtator 2024, Komisioni funksional kishte dhënë rekomandimin për miratimin në parim të tij. Duke pasur parasysh paragrafin 1 të nenit 74 (Shqyrtimi i parë i projektligjit) të Rregullores së Kuvendit, i cili përcakton se miratimi në shqyrtim të parë, respektivisht në parim i një projektligji nuk mund të bëhet pa kaluar 2 (dy) javë nga shpërndarja e tij, Gjykata vë në pah se, që nga 7 tetori 2024, Projektligji për Byronë Shtetërore ishte përfshirë nga Kryesia e Kuvendit në rendin e ditës për seancën plenare të radhës, e cila seancë filloi më 28 tetor 2024, dhe për shkak të mospërfundimit të të gjitha pikave, u vazhdua për në datat 31 tetor 2024, 4 nëntor 2024, 25 nëntor 2024 deri më 5 dhjetor 2024, kur edhe ky projektligj u miratua në shqyrtim të parë.
165. Gjykata vë në spikamë se pas miratimit në shqyrtim të parë (parim) të Projektligjit për Byronë Shtetërore, Kuvendi, në të njëjtën ditë dhe seancë plenare, miratoi Vendimin e kontestuar për shmangien nga afatet procedurale të Rregullores së Kuvendit përkitazi me shqyrtimin e dytë të këtij projektligji, si rezultat i mocionit procedural të parashtruar nga deputetët e grupit parlamentar të LVV!
166. Në këtë kontekst, Gjykata gjithashtu rikujton se Rregullorja e Kuvendit në paragrafin 1 të nenit 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të saj përcakton që me propozim të së paku 6 (gjashtë) deputetëve, Kuvendi vendos me 2/3 (dy të tretat) e deputetëve të pranishëm *“për shmangie nga afatet procedurale të Rregullores”*.
167. Në aspekt procedural, marrë parasysh paragrafin 1 të nenit 61 (Kuorumi dhe votimi në seancë plenare të Kuvendit) të Rregullores së Kuvendit që përcakton se Kuvendi ka kuorum kur janë të pranishëm më shumë se gjysma e deputetëve të Kuvendit, si dhe fakti se në votim të këtij mocioni procedural në seancë plenare morën pjesë në votim gjithsej 61 (gjashtëdhjetë e një) deputetë, prej të cilëve të gjithë votuan *“për”*, Gjykata vëren se mocioni procedural u aprovua nga Kuvendi me 2/3 (dy të tretat) e deputetëve të pranishëm ashtu siç e përcakton paragrafi 1 i nenit 123 të Rregullores së Kuvendit.
168. Megjithatë, në aspekt përmbajtësor, Gjykata vëren se paragrafi 1 i nenit 123 të Rregullores së Kuvendit nuk saktëson se nga cilat afate procedurale të saj aplikohet kjo shmangie, por këtë mundësi e kufizon në paragrafin 2 të po këtij neni përmes formulimit si në vijim: *“2. Shmangia mund të bëhet kur nuk bie në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës së Republikës së Kosovës.”*
169. Marrë parasysh pretendimet e parashtruesve të kërkesës si dhe rrethanat e rastit konkret, Gjykata duhet të vlerësojë nëse Vendimi i kontestuar për shmangie nga afatet procedurale bie në kundërshtim me dispozitat kushtetuese, respektivisht, nenet 4, 7, 74, 76 dhe 77 të Kushtetutës.
170. Në këtë kontekst, Gjykata fillimisht thekson se sundimi i ligjit, si një ndër vlerat themelore të demokracisë dhe i garantuar me nenet 3 dhe 7 të Kushtetutës, duhet të respektohet edhe në ushtrimin e pushtetit legjislativ. Ky pushtet përbën një nga funksionet kryesore të Kuvendit të Republikës së Kosovës dhe buron nga parimi i ndarjes së pushteteve, i përcaktuar me nenin 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], në lidhje me nenet 63 [Parimet e Përgjithshme] dhe 65 [Kompetencat e Kuvendit] të Kushtetutës. Ashtu siç është theksuar më lart, Kuvendi i Republikës së Kosovës, funksionin e tij ligjbërës e ushtron sipas mënyrës së përcaktuar në nenin 79 [Nisma Legjislative] dhe nenin 80 [Miratimi i Ligjeve] të Kushtetutës, ndërsa deputetët ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me Kushtetutën, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit, siç është saktësuar në nenet 74 [Ushtrimi i Funksionit] 76 [Rregullorja e Punës] dhe 77

[Komisionet] të Kushtetutës. Thënë këtë, Gjykata nënvizon se procedura e miratimit të ligjeve në Kuvend duhet të garantojë proces transparent, të përgjegjshëm dhe demokratik dhe kjo procedurë duhet të jetë gjithmonë në funksion të sigurisë juridike si një nga parimet parësore të sundimit të ligjit.

171. Përveç Kushtetutës dhe detyrimit për të ushtruar pushtetin legjislativ në pajtim me Kushtetutën, Kuvendi nuk i nënshtrohet asnjë pushteti tjetër, ndërsa deputetët si përfaqësues të popullit nuk i nënshtrohen asnjë mandati detyrues (shih, ndër tjerash nenin 70 [Mandati i Deputetëve] të Kushtetutës). Prandaj, neni 74 [Ushtrimi i Funksionit] i Kushtetutës, përfaqëson një garanci themelore për integritetin e funksionit përfaqësues të deputetëve, duke i lidhur ata drejtpërdrejt me rregullat kushtetuese, ligjore dhe procedurale të Kuvendit. Për më tepër, deputetët e Kuvendit janë përfaqësues të popullit të cilët kanë të drejta të barabarta si dhe obligim që të marrin pjesë plotësisht në procedurat e Kuvendit dhe që të kryejnë detyrat në pajtim me Kushtetutën, Ligjin dhe Rregulloren e punës së Kuvendit (shih, rastin e Gjykatës [KO29/11](#), parashtrues *Sabri Hamiti dhe deputetë të tjerë*, Vlerësim i kushtetutshmërisë të Vendimit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Nr. 04-V-04, lidhur me zgjedhjen e Presidentit të Republikës së Kosovës, i datës 22 shkurt 2011, Aktgjykim i 28 marsit 2011, paragrafi 80). Thënë këtë, Gjykata në vazhdimësi ka theksuar që deputetët kanë për obligim të marrin pjesë në punimet e Kuvendit, duke përfshirë edhe pjesëmarrjen e tyre në votim përkritazi me propozimet e paraqitura në bazë të Kushtetutës dhe të rregullave tjera të ndërlidhura (shih, ndër tjerash rastin e Gjykatës, KO124/25, cituar më lart, paragrafi 141).
172. Ky përcaktim, i zhvilluar përmes praktikës gjyqësore të Gjykatës dhe që lidhet me detyrimin e deputetëve për të marrë pjesë në punimet e Kuvendit, fillimisht është artikuluar në kontekste të tilla si zgjedhja e Presidentit dhe konstituimi i Kuvendit (shih, ndër tjerash rastet e Gjykatës, KO29/11, cituar më lart, paragrafi 80, KO124/25, cituar më lart, paragrafi 141, si dhe KO193/25 dhe KO196/25, cituar më lart, paragrafi 158). Megjithatë, ky obligim nuk kufizohet vetëm në këto raste. Ai duhet të kontekstualizohet më gjerë, në funksion të garantimit të ushtrimit efektiv të pushtetit legjislativ dhe të respektimit të procedurave të ligjbërjes të përcaktuara me Kushtetutë dhe rregullat e Kuvendit. Në këtë kuptim, detyrimi për pjesëmarrje përfshin edhe praninë dhe votimin e deputetëve gjatë procesit të miratimit të ligjeve, si dhe respektimin e afateve dhe rregullave procedurale, duke shmangur çdo veprim që do të cenonte integritetin dhe funksionimin e rregullt të procesit legjislativ.
173. Sa i përket nenit 76 [Rregullorja e Punës] të Kushtetutës, Gjykata vëren se Rregullat e Kuvendit miratohen nga dy të tretat (2/3) e votave të deputeteve dhe me këtë nen përcaktohet se me të rregullohet organizimi i brendshëm dhe puna e Kuvendit.
174. Në këtë aspekt, Gjykata rithekson se parashtruesit e kërkesës pretendojnë se me aplikimin e mocionit procedural për shmangie të afateve, sipas nenit 123 (Shmangia nga afatet procedurale) të Rregullores së Kuvendit, përkritazi me shqyrtimin e Ligjit të kontestuar, është shkelur Rregullorja e Kuvendit.
175. Më tej, neni 77 [Komisionet] i Kushtetutës përcakton kategoritë e komisioneve, duke i klasifikuar në të përhershme, funksionale dhe *ad hoc*, duke vënë theks në rëndësinë e përbërjes së tyre, përfshirë rolin e komuniteteve joshumicë, dhe duke deleguar rolin dhe procedurat përkatëse në nivel të Rregullores së Kuvendit. Në këtë drejtim, paragrafi 2 i nenit 74 (Shqyrtimi i parë i projektligjit) të Rregullores përcakton që pas miratimit në shqyrtim të parë, projektligji shqyrtohet nga komisioni përgjegjës-raportues dhe se amendamentet në projektligj mund t'i propozojë deputeti, komisioni parlamentar dhe Qeveria. Sipas paragrafit 7 të nenit 76 (Shqyrtimi i projektligjit në komisione) të Rregullores së Kuvendit, Komisioni i përhershëm, shqyrton projektligjin me

amendamentet e propozuara dhe brenda 15 (pesëmbëdhjetë) ditësh, nga data e marrjes së raportit, duhet të paraqesë raportin për projektligjin dhe për amendamentet e Komisionit përgjegjës-raportues, pas këtij afati raporti i Komisionit përgjegjës-raportues procedohet për miratim në seancë plenare.

176. Në dritën e elaborimit si më sipër, Gjykata do të vlerësojë nëse procedura e ndjekur e miratimit të Ligjit të kontestuar është zhvilluar në pajtim me Kushtetutën. Thënë këtë Gjykata do të vlerësojë nëse miratimi i këtij ligji përmes procedurës së shmangies së afateve, e cila në fushëveprimin e saj rregullon çështje që ndërlidhen me drejtësinë dhe konfiskimin e pasurisë së pajustificueshme, respekton përcaktimet dhe parimet kushtetuese dhe atyre ndërkombëtare të ligjbërjes si në kuptim të kompetencës thelbësore të Kuvendit si organ ligjbërjes dhe të sundimit të ligjit, ashtu edhe në kuptim të të drejtave dhe detyrimeve të deputetëve gjatë ushtrimit të funksionit të tyre ligjbërës dhe rregullave procedurale që burojnë nga Kushtetuta dhe Rregullorja e Kuvendit. Prandaj, Gjykata do të vlerësojë nëse procedura e miratimit të këtij ligji brenda një dite përmes votimit të mocionit për shmangie nga afatet e rregullta procedurale është rationale në raport (i) me parimin e ligjshmërisë që buron nga Kushtetuta dhe rregullat përkatëse të ligjbërjes në Kuvend (ii) të drejtat dhe detyrimet e deputetëve gjatë procedurave të shqyrtimit dhe përfshirjes së tyre në proces të ligjbërjes, si në aspekt të kontributit të tyre në amandementimin e projektligjit të propozuar ashtu edhe në pjesëmarrjen e tyre në debate; dhe (iii) ushtrimit të funksionit thelbësor të Kuvendit si organ ligjbërës dhe të deputetëve të Kuvendit në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës.
177. Duke u kthyer rrethanave të rastit konkret, Gjykata vëren se përmes Vendimit të kontestuar për shmangie nga afatet procedurale, Komisionit funksional dhe komisioneve të përhershme iu është alokuar një periudhë kohore prej 5 (pesë) - 10 (dhjetë) minuta për shqyrtim dhe adresim të amendamenteve, ku më konkretisht, në tërësi, periudha kohore nga adresimi i amendamenteve tek komisioni funksional përkatës, shqyrtimi i raportit me rekomandime nga ky i fundit dhe paraqitja e raportit tek komisionet e përhershme, dhënien e rekomandimeve nga komisionet e përhershme dhe paraqitjen e raportit me rekomandime të komisioneve funksionale dhe shqyrtimin e dytë në seancë plenare përfshin gjithsej 20 (njëzetë) minuta, gjegjësisht, nga ora 13:45 deri në ora 14:10. Gjykata thekson po ashtu se ftesa për seancën plenare për shqyrtimin e dytë të këtij projektligji në orën 14:40 së bashku me materialet respektive, është dërguar nga Njësia për Shërbime me deputetë në orën 15:01, respektivisht, pas kohës në të cilën ishte paraparë fillimi i seancës plenare.
178. Siç është theksuar më lart, duke qenë se para Gjykatës, përmes kërkesave të bashkuara: (i) KO246/24, (ii) KO247/24, (iii) KO248/24, (iv) KO249/24, (v) KO250/24, (vi) KO251/24, (vii) KO252/24, (viii) KO253/24, (ix) KO254/24, (x) KO255/24, (xi) KO256/24, (xii) KO257/24, (xiii) KO258/24, (xiv) KO259/24 dhe (xv) KO260/24, është kontestuar edhe procedura e ndjekur për miratimin e 15 (pesëmbëdhjetë) ligjeve të tjera, të miratuara në të njëjtën ditë nga Kuvendi, Gjykata merr parasysh edhe rrethanat faktike të ndodhura në këtë ditë. Nga shkresat e dorëzuara nga Kuvendi për lëndën e lartcekur, rezulton se Vendimi [Nr. 08-V-797] i 5 dhjetorit 2024, i Kuvendit për shmangien nga afatet procedurale përkitazi me Projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim kishte caktuar afate procedurale për shqyrtimin në Komisionin funksional për për Buxhet, Punë dhe Transfere, si dhe komisionet e tjera të përhershme në afatet procedurale që përkojnë me afatet procedurale për shqyrtimin e Projektligjit për Byronë Shtetërore nga Komisioni i saj funksional dhe komisionet e përhershme.
179. Thënë këtë, Gjykata vëren që: (i) shqyrtimi i dytë i Projektligjit për Byronë Shtetërore në komisionet parlamentare ishte zhvilluar njëkohësisht/paralelisht edhe me

Projektligjin për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim në periudhë kohore jo më të gjatë se 20 (njëzet) minuta; (ii) deputetët nuk janë njoftuar me kohë për zhvillimin e seancës plenare të Kuvendit më 5 dhjetor 2024, me fillim nga ora 14:40, për shqyrtimin e Projektligjit për Byronë Shtetërore, si dhe (iii) të njëjtit nuk kanë pranuar materialet për shqyrtimin e tij me kohë.

180. Nga shkresat e lëndës rezulton se ftesa për seancë plenare dhe materialet përkatëse u janë shpërndarë deputetëve përmes e-mailit në ora 15:01, pas kohës në të cilën ishte paraparë fillimi i seancës, respektivisht, caktimit të saj në ora 14:40. Si rezultat i kësaj, deputetët e Kuvendit nuk kanë pasur kohë të mjaftueshme për shqyrtimin e materialeve të përcjella lidhur me shqyrtimin e Ligjit të kontestuar dhe adresimin e çështjeve relevante sipas tyre. Më konkretisht, Gjykata vëren se vendimet e kontestuar të Kuvendit i kanë privuar deputetët në ushtrimin e funksionit të tyre të pavarur, për faktin se nuk janë njoftuar me kohë për zhvillimin e seancës plenare të Kuvendit të 5 dhjetorit 2024, si dhe nuk kanë pranuar materialet për shqyrtimin e dytë të Projektligjit për Byronë Shtetërore me kohë.
181. Për më tepër, në rastin konkret të parashtruar pranë Gjykatës, por edhe në rastet e tjera të saj, të cilat i ka bashkuar, respektivisht kërkesat: (i) KO246/24, (ii) KO247/24, (iii) KO248/24, (iv) KO249/24, (v) KO250/24, (vi) KO251/24, (vii) KO252/24, (viii) KO253/24, (ix) KO254/24, (x) KO255/24, (xi) KO256/24, (xii) KO257/24, (xiii) KO258/24, (xiv) KO259/24 dhe (xv) KO260/24, nuk kemi të bëjmë me një amendament të vetëm të propozuar pak para votimit final, por me 16 (gjashtëmbëdhjetë) projektligje të ndara, duke përfshirë edhe kërkesën (xvi) KO261/24, të trajtuar përmes këtij aktgjykimi. Prej këtyre projektligjeve, 13 (trembëdhjetë) prej tyre, ku bën pjesë edhe Ligji i kontestuar, janë shqyrtuar në të njëjtën ditë, në parim dhe shqyrtimin e dytë, ndërsa 3 (tre) ligje të tjera janë shqyrtuar vetëm në shqyrtim të dytë.
182. Gjykata rikujton se neni 74 i Kushtetutës përcakton se deputetët e Kuvendit ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në përputhje me Kushtetutën, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit. Kjo e drejtë, nuk mund të kuptohet thjesht si e drejtë për të qenë fizikisht i pranishëm në një seancë plenare të Kuvendit, por si e drejtë për të kontribuar përmbajtësisht në procesin e ligjvënies dhe të interesit më të mirë publik duke siguruar kualitet përmbajtësor legjislativ, si në kuptim të qartësisë ashtu edhe të para shikueshmërisë së ligjeve.
183. Në lidhje me këtë të fundit, Gjykata vendos theksin në atë se ky proces i miratimit të Ligjit të kontestuar, së bashku edhe me 12 (dymbëdhjetë) ligje të tjera, ka pamundësuar përfshirje efektive të të gjithë deputetëve gjatë procedurës së shqyrtimit të tyre në komisionet përkatëse të përhershme dhe ato funksionale dhe si rezultat i mosvënies në dispozicion me kohë të materialeve dhe kufizimit kohor ka pamundësuar zhvillimin e debatit të mirëfilltë dhe përmbajtësor të projektligjeve dhe amendamenteve të propozuara në Kuvend. Thënë këtë, në seancën e 5 dhjetorit 2024, ku brenda të njëjtës ditë u miratuan 13 (trembëdhjetë) projektligje, përfshirë Ligjin e kontestuar – secili në shqyrtim të parë dhe të dytë – funksioni i deputetëve u reduktua praktikisht në një votim formal, pa pasur mundësi reale për shqyrtim të përmbajtjes së projektligjeve, diskutim apo propozim të amendamenteve. Në lidhje me këtë të fundit, Gjykata duke afirmuar standardet dhe opinionet e lartcekura të përcaktuara përmes praktikës gjyqësore të Gjykatave Kushtetuese të vendeve tjera dhe të Komisionit të Venecias vlerëson se në rastin e miratimit të një numri kaq të konsiderueshëm të ligjeve, që në përmbajtjen e tyre rregullojnë çështje me shumë rëndësi për qytetarët e Republikës së Kosovës dhe në veçanti fushëveprimi i Ligjit të kontestuar, ndër tjera, ndërlidhet edhe me aspekte të rëndësishme që afektojnë sistemin e drejtësisë dhe të sundimit të ligjit,

konsultimet gjithëpërfshirëse janë thelbësore për të garantuar një kornizë ligjore kualitative dhe të zbatueshme në shërbim të interesit publik të Republikës së Kosovës.

184. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton konstatimin e Gjykatës Kushtetuese të Sllovakisë, e cila në vlerësimin e kushtetutshmërisë së procedurës së miratimit të ligjit të kontestuar në procedurë të përshpejtuar, kishte theksuar se debati parlamentar dhe kërkesa kushtetuese që ligjet të shprehin vullnetin e deputetëve janë të lidhura ngushtë. Në këtë drejtim, Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë vlerësoi se shkelja e Rregullores së punës mund të rezultojë në konsekuenca kushtetuese, nëse, për shembull, debati dhe mundësia për deputetët që të marrin një qëndrim publik dhe shprehin pikëpamjet e tyre për një projektligj, kufizohen rëndë ose plotësisht, ose nëse do të kishte një numër mangësish në të gjithë procedurën e cila në fund do të kishte të njëjtin efekt (shih, vendimin [PL.13/2022-337](#) e Gjykatës Kushtetuese të Sllovakisë, cituar më lart). Për më tepër, Gjykata Kushtetuese e Hungarisë kishte konstatuar se propozimi i amendamenteve të rëndësishme vetëm pak para votimit final të Ligjit për Lirinë e Fesë dhe Komunitetet Fetare, ka cenuar garancitë procedurale të procesit legjislativ dhe të ushtrimit të funksionit të deputetëve me arsyetimin se edhe nëse nuk ekziston ndonjë afat i saktë i paraparë për paraqitjen e amendamenteve, është vetë parimi i shtetit të së drejtës dhe i parlamentarizmit funksional që kërkon që deputetët të kenë kohë të mjaftueshme për të analizuar, shqyrtuar dhe reflektuar mbi ndryshimet që u kërkohej të votojnë.
185. Marrë parasysh dispozitat kushtetuese përkitazi me përcaktimin e detyrimit dhe të drejtës së deputetëve që të ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit, praktikën gjyqësore të vet Gjykatës, dhe atë të gjykatave kushtetuese të vendeve tjera, si dhe standardet e vendosura në Rregulloren e Kuvendit në funksion të ushtrimit të funksionit të deputetit, Gjykata konsideron se (i) Vendimi për shmangien e afateve procedurale, duke iu përcaktuar deputetëve dhe komisioneve parlamentare, afate në kohëzgjatje prej gjithsej 20 (njëzet) minutave, respektivisht 5 (pesë) – 10 (dhjetë) minuta për secilin komision parlamentar, për shqyrtimin e dytë të Projektligjit për Byronë Shtetërore, i cili përmban 72 (shtatëdhjetë e dy) nene, si dhe (ii) Vendimi për miratimin e Ligjit të kontestuar, i nxjerrë në po të njëjtën ditë kur u shqyrtuan dhe u miratuan në shqyrtim të parë dhe të dytë edhe 12 (dymbëdhjetë) ligje të tjera, iu ka pamundësuar deputetëve dhe komisioneve ushtrimin e funksionit të tyre kushtetues dhe rrjedhimisht janë nxjerrë në kundërshtim me (i) parimet dhe përcaktimet kushtetuese që burojnë nga nenet 4 dhe 7 të Kushtetutës dhe (ii) të drejtat dhe detyrimet gjatë ushtrimit të funksionit të deputetëve të përcaktuar me nenin 74 dhe (iii) procedurën dhe rregullat e miratimit të ligjeve sipas neneve 76 dhe 77 të Kushtetutës.
186. Gjykata bazuar edhe në praktikën e saj gjyqësore që ndërlihet me procedurën e miratimit të ligjeve në Kuvend, sërish rithekson që ushtrimi i pushtetit legjislativ, funksioni parësor i të cilit është procesi ligjvënës, nuk mund të reduktohet vazhdimisht në përcaktimet e nenit 123 të Rregullores së Kuvendit përmes të cilit 2/3 (dy të tretat) e deputetëve të pranishëm dhe që votojnë mund të vendosin të anashkalojnë të gjitha afatet procedurale të së njëjtës rregullore, duke përfshirë shqyrtimin dhe miratimin e ligjeve të cilat rregullojnë çështje me rëndësi apo edhe që në mënyrë të drejtpërdrejtë prekin interesin publik, funksionimin e institucioneve shtetërore dhe të drejtat dhe liritë e individëve. Thënë këtë, Gjykata rithekson rëndësinë e asaj e drejta e ushtrimit të funksionit të deputetit të Kuvendit në procedurën e shqyrtimit dhe miratimit që ndërlihet me kompetencën legjislative të Kuvendit nënkupton edhe detyrimin e tij për prani dhe votim gjatë gjithë procesit, në të cilin atij i mundësohet një përfshirje dhe kontribut i drejtpërdrejtë në një proces të rregullt legjislativ transparent dhe gjithëpërfshirës dhe i cili i shërben interesit më të mirë publik (shih *mutatis mutandis*

rastet e Gjykatës, KO119/14, cituar më lart, paragrafi 128; dhe KO124/25, cituar më lart, paragrafi 141, si dhe shih, Parametrat [CDL-AD\(2019\)015](#) e Komisionit të Venecias lidhur me marrëdhënien në mes të shumicës parlamentare dhe opozitës në një demokraci, një listë kontrolluese, cituar më lart, paragrafi 25).

187. Si përfundim, Gjykata konstaton se procedura e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, gjegjësisht, (i) Vendimi për shmangien nga afatet procedurale përkitazi me shqyrtimin e Projektligjit për Byronë Shtetërore, si dhe (ii) Vendimi për miratimin e Ligjit të kontestuar, janë në kundërshtim me nenet 4, 7, 74, 76 dhe 77 të Kushtetutës.
188. Në fund, Gjykata rikujton se në kontekst të kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar, parashtruesit e kërkesës po ashtu pretendojnë se caktimi i seancës plenare përmes Vendimit për shmangie nga afatet procedurale cenon kompetencën kushtetuese të Kryetarit të Kuvendit për të thirrur seancat e Kuvendit sipas nënparagrafit 2 të paragrafit 7 të nenit 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkrjetarëve] të Kushtetutës dhe Kryesisë së Kuvendit sipas paragrafit 1 të nenit 19 (Detyrat e Kryesisë) të Rregullores së Kuvendit. Në këtë drejtim, duke marrë parasysh që tashmë ka konstatuar që vendimet e lartcekura të Kuvendit nuk janë në përputhje me nenet 4 [Forma e qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 74 [Ushtrimi i funksionit], 76 [Rregullorja e punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës, Gjykata konsideron se nuk është e nevojshme të shqyrtohen pretendimet e parashtruesit të kërkesës lidhur me nënparagrafin 2 të paragrafit 7 të nenit 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkrjetarëve] të Kushtetutës.

II. SA I PËRKET PËRMBAJTJES SË LIGJIT TË KONTESTUAR

189. Gjykata rikujton po ashtu se parashtruesit e kërkesës kontestojnë kushtetutshmërinë e përmbajtjes së Ligjit të kontestuar, duke pretenduar, në esencë, se i njëjti është në kundërshtim me (i) parimet e sundimit të ligjit dhe parimin e sigurisë juridike si vlera thelbësore të rendit kushtetues; dhe (ii) të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë, përfshirë instrumentet e aplikueshme ndërkombëtare.
190. Duke qenë se tashmë është konstatuar që procedura e ndjekur për miratimin e Ligjit të kontestuar nuk është në përputhje me nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 74 [Ushtrimi i funksionit], 76 [Rregullorja e punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës, Gjykata nuk do të vazhdojë shqyrtimin e pretendimeve të parashtruesve të kërkesës në lidhje me kushtetutshmërinë e përmbajtjes së tij.

III. NË LIDHJE ME PEZULLIMIN E HYRJES NË FUQI TË LIGJIT TË KONTESTUAR

191. Gjykata rikujton se parashtruesit e kërkesës KO261/24 kanë kërkuar pezullimin *ex-lege* të Ligjit të kontestuar, me qëllim të parandalimit të zbatimit të Ligjit të kontestuar, deri në sjelljen e vendimit përfundimtar lidhur me kërkesat në fjalë.
192. Gjykata, në këtë kontekst, thekson se paragrafi 2 i nenit 43 (Afati) të Ligjit, e përcakton efektin pezullues të hyrjes në fuqi të ligjeve të cilat kontestohen në bazë të paragrafit 5 të nenit 113 të Kushtetutës, i cili përcakton se “*Në rast kur ligji apo vendimi i miratuar nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës kontestohet sipas nenit 113, paragrafi 5 i Kushtetutës, ligji apo vendim i tillë mund t’i dërgohet Presidentit të Republikës së Kosovës për shpallje në pajtim me modalitetet e përcaktuara në vendimin final të Gjykatës Kushtetuese për rastin e kontestuar*”.

193. Bazuar në dispozitën e sipërpërmendur, më 16 dhjetor 2024, Gjykata ka kërkuar nga Presidentja, Kryetari i Kuvendit, dhe Zv. Sekretari i Kuvendit të marrin parasysh kushtet e përcaktuara me paragrafin 2 të nenit 43 të Ligjit, dhe për rrjedhojë, hyrja në fuqi e Ligjit të kontestuar, *ex-lege*, është pezulluar deri në vendimmarrjen përfundimtare të Gjykatës.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës, në përputhje me nenet 113 (5) dhe 116 (2) të Kushtetutës, nenet 20, 27 dhe 42 të Ligjit dhe në bazë të rregullave 48 (1) (a) dhe 72 të Rregullores së punës, më 12 nëntor 2025:

VENDOS

- I. TË SHPALLË, njëzëri, kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË, me pesë (5) vota për dhe dy (2) kundër, që (i) Vendimet [nr. 08-V-798] dhe [nr. 08-V-844] i 5 dhjetorit 2024, i Kuvendit të Republikës së Kosovës, përmes të cilit është miratuar Ligji nr. 08/L-32 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme, nuk janë në përputhshmëri me nenet 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit], 7 [Vlerat], 74 [Ushtrimi i funksionit], 76 [Rregullorja e punës] dhe 77 [Komisionet] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës;
- III. TË SHFUQIZOJË, me pesë (5) vota për dhe dy (2) kundër, (i) Vendimet [nr. 08-V-798] dhe [nr. 08-V-844] e 5 dhjetorit 2024, të Kuvendit të Republikës së Kosovës, përmes të cilit është miratuar Ligji nr. 08/L-32 për Byronë Shtetërore për Verifikimin dhe Konfiskimin e Pasurisë së Pajustificueshme;
- IV. T'UA KUMTOJË këtë Aktgjykim palëve;
- V. TË KONSTATOJË që ky Aktgjykim hyn në fuqi në ditën e shpalljes në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës, në pajtim me paragrafin 5 të nenit 20 të Ligjit.

Gjyqtarja raportuese

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Remzije Istrefi-Peci

Nexhmi Rexhepi